

VOCHIN MARIAN

MONOGRAFIA

COMUNEI BALACI
JUDEȚUL TELEORMAN

BUCUREȘTI 2012

Dedic această carte părinților mei Maria și Ion

CONSIDERAȚII GENERALE

În sudul Munteniei se găsește ținutul Teleormanului din care a provenit și actualul județ Teleorman. Numele provine de la cumani care se traduce prin „pădure nebună”. Forma turcească pentru „pădure nebună” întâlnită în Dobrogea este „Deliorman”. La începutul mileniului doi ținutul este locuit de cumani și populația autohtonă, continuând să prospere și să se dezvolte. Stăpânirea cumanilor se întindea până la limita vestică a actualului județ Teleorman. De la ei ne-au rămas denumirile Burnaz, Bărăgan, Curgan, Călmățui, Urluiul, Bercești, Tecuci. În limba cumanilor „Tecuci” provine de la persanul „hehek ucu” care înseamnă „târgul de margine”. Așa se explică și toponimul „Tecuci” din Moldova. După cum se știe prima graniță vestică a cumanilor a fost în Moldova. Cucerind și partea de sud a Munteniei, granița de vest s-a mutat până aproape de Olt, așa cum explică și toponimul satului Tecuci. Cu timpul, cumanii se creștinează, influențați de populația locală creștină. Au loc numeroase lupte între conducătorii locali și popoarele și imperiile vecine. În anul 1148 împăratul bizantin Manuil Comnenul îi atacă pe cumani la Domnizikos (Zimnicea de azi). Șeful lor Lazăr cade în luptă. Știm însă că numai la mai mult de o jumătate de secol mai târziu, șefii cumani se cerură convertiți de către regele Ungariei. Alt șef Telguy, trece Dunărea pe la orașelul Cule-turn (probabil Turris- Turnu Măgurele). Este posibil ca datorită deselor incursiuni de jaf a populațiilor migratoare de o parte și de alta a Dunării, populația autohtonă să se fi retras spre Nord, în zona deluroasă, mai ușor de apărat. După opinia lui Nicolae Iorga, primii domnitori ai Țării Românești, ar fi adus în aceste locuri „mocani ardeleni” cărora li se vor fi dat pământuri. Pe teritoriul Teleormanului existau păduri întinse, de unde și denumirea de mai târziu a ținutului. La adăpostul acestor codri seculari își vor fi clădit locuitorii bordeie semiîngropate pe malurile râurilor. Lipsesc documentele care să ateste localități în perioada următoare. Aceasta nu înseamnă că nu a fost locuit ci faptul că populația locală trăind în zone inaccesibile, nu a avut legături permanente cu locuitorii din zonele de deal (unde sunt mărturii documentare). Se pare că după moartea căpitanului Constantin și a altor două căpetenii în bătălia din anul 1387, Mircea cel Bătrân le-a dat urmașilor acestora ținutul Teleormanului de la Costești (Argeș) până la Salcia (Teleorman). Cu această ocazie se dă pământ coloniștilor ardeleni care formează obști sătești în diferite zone ale Teleormanului. De obicei aceste sate

erau mici(12–13 familii), dezvoltându-se ulterior. Dintre unele din aceste obști sătești s-au dezvoltat satele Balaci și Tecuci. Portul „ciobănesc” mocănesc era răspândit pe lângă cel împodobit oltenesc cu 100 de ani în urmă la Tecuci, la Zâmbreasca, la Dobrotești (Doagele), dar nu fără influențe de la orașe. Originea „ciobănească” se vede și dintr-aceea că și aici, ca oriunde la transhumanți, căsătoriile se fac din Octombrie până în Martie. Despre denumirea satului Balaci există mai multe ipoteze. Unele argumentează că denumirea vine de la familia feudală Bălăceanu, altele că denumirea familiei Bălăceanu provine de la Bălaci. Profesorul I.Nania din Pitești i-a comunicat doctorului Constantin Bălăceanu Stolnici o legendă în versuri culeasă de la un bătrân din Miroși (veche moșie teleormăneană a Bălăcenilor), în care se povestește despre o luptă dusă de doi voinici, Bălăceanu și Burdeanu, împotriva unei „huidume de leu” care băgase spaima în bieții oameni „prăpădindu-le vitele și oile”. După ce „fiara-nspăimântătoare” a fost răpusă, locuitorii au hotărât ca în cinstea acestei fapte, câmpia și pârâul lângă care a avut loc lupta să poarte numele Burdea, iar delușorul din vecinătate, pe cel de Măgura Leului, numiri ce se păstrează și astăzi. Lui Bălăceanu, spune legenda, i-au dat blana leului și dreptul să folosească chipul leului ca pecete, drept pe care neamul său l-a păstrat în veacurile ce au urmat. Legenda mai amintește de satele Burdea și Balaci unde își aveau târlele de oi cei doi voinici. După opinia prof. dr. Constantin Bălăceanu Stolnici „această legendă păstrează amintirea îndepărtată a două nume de căpetenii din epoca formării obștilor și probabil ea descrie la modul mitic, constituirea uniunii a două obști consfințită prin sacrificiul unui leu. De asemenea, caută să dea o explicație unor denumiri toponimice. Ea este, totodată, și o legendă heraldică, ce vrea să dea o explicație stemei bălăcenești. În acest sens, este prețioasă pentru istoria Bălăcenilor, dar indică și existența unei heraldice protostatale românești explicabilă prin legăturile populației din stânga Dunării cu cavalerii feudali din Europa Occidentală, la care stemele aveau o deosebită însemnătate.” Am încercat să scriu monografia comunei Balaci prin anii 1970. Au fost numai câteva pagini dactilografiate. Între timp, am găsit diverse materiale bibliografice și documentare, iar în anul 1982 era gata varianta nr.2 a monografiei de 50 de pagini. Această variantă, a treia în ordinea cronologică, revizuită și adăugită se bazează pe normele de scriere a unei monografii expuse de sociologul Dimitrie Gusti și criteriile științifice. Monografia comunei Balaci este împărțită în următoarele capitole: poziția geografică; date geologice și evoluția paleogeografică a câmpiei Găvanu – Burdea, clima, relieful și apele, flora și

fauna ,pe file de legendă, istoria satului Balaci, istoria satului Tecuci, istoria satului Burdeni, etnografie(cultura materială și spirituală), glosar de termeni locali (regionalisme și arhaisme), spițe de neam, documente, fotografii,anexe, bibliografie. Monografia comunei Balaci este rodul unor cercetări documentare în diverse biblioteci, de investigare a unor martori oculari prezenți la anumite evenimente istorice. De la „Dicționarul geografic, statistic economic și istoric al județului Teleorman” publicat în anul 1890 de Pantele Georgescu și Teleormăneni prin veacuri(1280-1933),Rosiori de Vede, 1933, de Petre Stroescu până la lucrarea doctorului Constantin Bălăceanu-Stolnici. Cele trei săgeți (Saga Bălăcenilor),1990, materialul documentar consultat a fost imens. Am consultat și lucrări în manuscris ca Istoria bisericii din Balaci de preot Tilea Teodor; Andrei Gh. Cătănoiu-Monografia comunei Balaci. De asemenea unele informații găsite în reviste de specialitate, lucrări de specialitate le-am regăsit și în unele articole despre istoria Teleormanului, apărute în ziarul Teleormanul în anii 1970,1971 și 1972. Această lucrare poate fi îmbunătățită odată cu descoperirea de noi materiale documentare. Sper ca oricine dorește să cunoască istoria,tradițiile,obiceiurile și viața locuitorilor din comuna Balaci vor găsi în această monografie tot ceea ce caută. Hasdeu scrie că Balaciul,este denumirea a patru localități din Țara Românească: una în Teleorman,una în Vâlcea și două în Ialomița.Denumirea derivă de la Băl=blond și sufixul „aci” asemănător cu „stângaci” deci arată însușirea. De remarcat că locuitorii din satele vecine pronunță „Bălaci” și nu Balaci.În timpul împărțirii administrative a lui Mavrocordat și mai târziu existau două sate: Balaci și Pădureți. Mai târziu s-au numit Balaci- Pădureți și în cele din urmă a rămas denumirea Balaci.

POZIȚIA GEOGRAFICĂ

Comuna Balaci este așezată în nord – vestul județului Teleorman, acolo unde se întretaie șoselele Roșiori de Vede – Balaci – Costești – Pitești și Tufeni(Olt) – Balaci – Siliștea Gumești – Tătărăști de Sus, la o distanță de 32 km nord de orașul Rosiori de Vede. Satele care intră în componența comunei sunt așezate pe dealuri și văi domoale , traversate de la nord spre sud de râuri și pîrîuri ca: Burdea, Pîrîul Căinelui, Bălacelul, Tecuciul. Acestea seacă mult în timpul verii. Dealurile sunt despărțite de văi, unele late având mărimea unor lunci, cu orientarea nord – sud. Cea mai mare înălțime față de nivelul mării este de 135 m. Datorită formelor de relief variate, satul Balaci are o așezare pitorească de o neîntrecută frumusețe.Acesta este situat la 44° 21 ' 0 " N și 24° 55 ' 12 " E .

Indiferent din care parte intri în sat de la nord, sud, est sau vest cobori. Centrul (intersecția dintre cele două șosele) este în vale. În organizarea sa actuală comuna Balaci apare pentru prima dată în 1968. Ca urmare a reformei administrative, comuna Balaci și Tecuci se unesc într-o singură comună purtând numele celei dintâi. În alcătuirea sa intră satele: Balaci, Tecuci, Burdeni și cătunul Balaci-Gară. Reședința comunei se află în satul Balaci, sat mai dezvoltat din punct de vedere economic, cultural. Satul Burdeni aflat la nord de Balaci se învecinează cu satul Surdulești ce aparține de comuna Miroși, Județul Argeș. La vest se află satul Tecuci, care la rândul său se învecinează cu satele Dobrotești, respectiv Stoborăști și Tufeni din județul Olt. La est, satul Balaci se învecinează cu comuna Siliștea Gumești iar la sud-est cu comuna Zîmbreasca. Suprafața comunei Balaci : 6280 ha și o populație de 6000 locuitori (1972). Astăzi populația comunei a scăzut la mai puțin de jumătate datorită migrației tinerilor către orașe și creșterea populației în vârstă. La trei km spre est, trece calea ferată Roșiorii de Vede – Costești inaugurată la 21 decembrie 1886. Satul Balaci are mai multe cătune cu denumiri specifice: la sud Hodorog, la est Delureni, nord-est Sărăcani, la sud-vest Bălăcel, la nord Braniște.

Date geologice și evoluția paleogeografică a câmpiei Găvanu-Burdea

Din punct de vedere geologic câmpiile din România sunt în genere forme de acumulare care au apărut de la sfârșitul pliocenului și până astăzi. Aceste depozite sunt alcătuite mai ales din Loess care acoperă cu un strat când mai subțire când mai gros, cea mai mare parte din suprafață având grosimi care variază mult. Câmpia Găvanu-Burdea, după locul care îl ocupă în Câmpia Română, formează o regiune de tranziție între câmpia de la est de Olt și cea situată la vest de Argeș. Caracterul de câmpie de tranziție se desprinde și din varietatea reliefului care îmbină caractere ale regiunilor vestice și estice, cu altitudini de 60-180 m, cu terase locale (3-6, 8-10, 15-20, 25-30 m), cea mai mare densitate de văi din toată Câmpia Română se găsește aici, unele având și meandre adâncite (Tecuciul, Bălăcelul și Burdea). Câmpia Burdea ca regiune de tranziție între Olt și Argeș nu s-a format dintr-o dată ci în mai multe etape. Cercetările care s-au făcut până acum în această regiune au concluzionat că toată câmpia dintre Olt și Argeș (Boianul, Găvanei și Câmpia Neajlovului) în fundament nu este altceva decât un imens con de dejecție. Comuna Balaci se află pe teritoriul câmpiei Găvanu-Burdea.

CLIMA

Fiind într-o zonă de tranziție dintre deal și câmpie, pe teritoriul comunei este o climă temperat-continentală cu mari variații de temperatură. Verile sunt secetoase cu temperaturi ridicate și cu ploi puține. Iarna temperaturile sunt foarte scăzute, vânturile spulberă zăpada, așezând-o în locuri adăpostite, formînd nămeți(câteodată cât casa).Atât primăvara cât și toamna plouă mai mult decît vara. Sunt anii când plouă prea mult sau prea puțin, culturile agricole depinzând de cantitatea de ploi căzute.

RELIEFUL SI APELE

Pe teritoriul comunei se întîlnesc dealuri mici și văi, urmînd cursul rîurilor și pîrîurilor Burdea, Tecuciul, Pîrîul Căinelui și Bălăcelul. În general ,dealurile au orientarea nord-sud iar între rîuri se întind câmpii înalte. Cu ani în urmă se întindeau Codrii Teleormanului, dar cu timpul aceste păduri au fost tăiate sau arse, terenul fiind folosit pentru agricultură. Solul este în general brun-roșcat de pădure. Dacă plouă mult atunci și recolta va fi bogată. Rîurile formează meandre, iar debitul lor depinde de precipitații. Primăvara, odată cu topirea zăpezilor sau când sunt ploi torențiale, apele ies din matcă și produc inundații.

FLORA SI FAUNA

Flora: Factorii geografici condiționați de relief joacă un rol important în distribuirea florei. Dintre aceștia fac parte, altitudinea, direcția de înclinare a pantelor față de punctele cardinale de care este strâns legată expunerea către lumina și căldura soarelui, vânturile dominante sau uscate,etc. Vegetația teritoriului comunei Balaci se încadrează zonei de silvostepă avînd caracteristicile atât a zonei de deal cât și a celei de câmpie. Din vechii codrii ai Teleormanului care au acoperit cândva teritoriul amintit, prin defrișări succesive a mai rămas o suprafață de 18 ha pădure pe teritoriul satului Balaci. Arborele dominant este stejarul(*Quercus robur*),însă se mai întîlnesc și alte specii ca frasin(*Fraxinus excelsior*), gorun(*Quercus sesaliflora*), cer (*Quercus cerris*), anin alb (*Alnus incana*), plop alb (*populus alba*), ulm (*Ulmus foliacea*), păr pădureț (*Pirus piraster*), măr pădureț (*Malus silvestris*), corn (*Cornus mas*), tei,etc. La marginea pădurii și prin luminișuri se găsesc tufe de porumbar (*Prunus spinosa*), măceș (*Rosa canina*) și mur. Destul de des găsim arbuști ca alunul (*Corylus avellana*), lemnul căinesc și soc. Pădurea de stejar lasă lumina să pătrundă și de aceea cuprinde cele mai multe plante, primăvara,cu rizomi și bulbi ca ghiocei(*Galanthus nivalis*), mărghăritar, viorele(*Scilla bifolia*),

micșunele, rodul pământului(*Arum maculatum*), fragi, sulfina, sunătoare, brebenei, unișor,etc. Pe suprafața arabilă se cultivă în general cereale păioase (grâul,orzul,ovăzul), porumbul precum și floarea soarelui, ricin, tutun, rapiță.Printre culturile agricole și în special cele păioase, cresc plante ca: macul de câmp, albăstreaua, neghina, pălămida, cicoarea, nemțișorul, ruscuța, volbura, mușetelul, știr, mohor, pir, troscot,etc. Datorită văilor fertile ale râurilor și pârâurilor ce traversează comuna , se cultivă și legume ca: tomate, pătlăgele vinete, cartofi, salată, dovlecei, castraveți,pepeni verzi, pepeni galbeni, ridichii de lună, ridichii negre, varză, ceapă, praz, usturoi, morcov, ardei, fasole, gulii, conopidă. Se mai cultivă și plante folosite drept condimente în prepararea unor feluri de mâncare sau salate: pătrunjel, mărar, țelină, cimbru și leuștean. O mare răspândire o au și pomii fructiferi reprezentați prin: cais, prun, cireș, vișin, păr, gutui, măr, piersic, corcoduș (bomb) și zarzăr. Prin locurile de pășunat, islazuri, cresc numeroase plante ca meișorul, firuța, timoftica, morcovul sălbatic, trifoiul alb, ghizdei, trifoiul mărunț, linteă salbatică, sipica, etc. Datorită faptului că pășunile s-au rărit, plantele sălbatice amintite se mai găsesc și pe lângă drumuri, pe răzoare, alături de plante care cresc prin locuri virane(laurul, măselarița, lipan-brusture,ciulinul, păpădia, coada șoricelului, nalba mică). Bălțile și lacurile au vegetație abundentă ce se continuă de-a lungul râurilor. Sălciile pletoase, răchita, plopul și alte specii de esență moale cresc pe malurile acestora. Tot aici se găsesc o serie de plante ca :lintița, stânjenelul galben, nufăr alb, papură, trestie, pipirig, rogoz. Prin sate se întâlnește salcamul, bun pentru lemnul său folosit în construcții.

Fauna: Călătorind pe câmp, printre lanurile de grâu, din vazduh auzi cântecul ciocârliei, care din înălțimi închină un imn de slavă celor care muncesc pe ogoare. De multe ori ești surprins când vezi zburând de lângă piciorul tău multe păsări care își fac cuiburile în culturile agricole. Dintre acestea cele mai cunoscute sunt pitulicea (*Troglodytes troglodytes*), nagățul(*Vanellus vanellus*) și prepelița (*Coturnix coturnix*). Tot în câmpie își duc viața: popândăul (*Citellus citellus*), iepurele (*Lepus europaeus*), o serie de insecte ca fluturii, bondarii,albine, etc. Râurile, pârâurile, și bălțile sunt populate de numeroși pești ca: boarța (*Rhodeus sericeus*), caras (*Carassius vulgaris*), clean (*Leuciscus squalius*), crap (*Cyprinus carpio*), platică (*Abramis brama*), roșioară (*Scardinius erythrophthalmus*),etc.; de țipari (*Misgurnus fossilis*), raci (*Astacus fluviatilis*), scoici (*Unio pictorum*). În jurul râurilor, pârâurilor și bălților trăiesc diverse animale cu sânge rece ca : șarpele (*Natrix natrix*), șopârla (*Lacerta alba*), gușterul (*Lacerta viridis*),broasca (*Rana esculenta*); păsări : barza (*Ciconia*

ciconia), stârcul (*Ardea cinerea*). Prin lunci și fânețe cârțițele (*Talpa europaea*) își sapă galeriile. În păduri și prin zăvoaie auzi trilurile păsărilor: privighetoare (*Luscinia megarhynchos*), cinteza (*Fringilla coelebs*), sturzul (*Oriolus galbula*), mierla (*Turdus merula*), cucul (*Cuculus canorus*), pupăza (*Upupa epops*), sticletele (*Corduelis elegans*). Majoritatea sunt păsări migratoare și se hrănesc cu insecte și omizi. Nu același lucru se poate spune despre cioară (*Corvus corvus*), stâncuță (*Coloeus monedula spermologus*), care distrug culturile de cereale și graurii (*Sturnus vulgaris*), care se hrănesc cu semințele de floarea soarelui, struguri și cireșe. Multe păsări pătrund în sat; unele trăiesc pe lângă casele oamenilor, altele își fac cuiburile în arborii înalți. Cele mai reprezentative sunt: vrabia (*Passer domesticus*), coțofana (*Pica caudate*), ciocănitoarea (*Picus pica*), pițigoiul (*Parus major*), gaița (*Garrulus glaudarius*), rândunica (*Hirundo rustica*), guguștiucul (*Streptopelia decaocto*) și turturica (*Streptopelia turtur*). Trăiesc de asemenea păsări răpitoare de zi, uliul (*Accipter gentilis*), eretele (*Falco subbuteo*) și răpitoare de noapte, bufnița (*Bubo bubo*), cucuveaua (*Athene noctua*) și liliacul (*Syringa vulgaris*). Sunt și animale care produc pagube locuitorilor ca : șoarecele (*Mus musculus*), șobolanul (*Mus decumanus*), nevăstuica (*Mustela nivalis*) și dihorul (*Mustela putorius*). Uneori mai întâlnești și câte un arici (*Erinaceus europaeus*). Locuitorii comunei cresc atât păsări domestice (găini, curci, găște, rațe, porumbei, bibilici) cât și animale (câini, pisici, oi, capre, vaci, cai, măgari, porci).

PE FILE DE LEGENDĂ

O mare parte din localitățile țării noastre, localități cu nume de rezonanță istorică își au legendele lor. Aceste legende se referă fie la întemeierea lor, fie la trecerea prin localitatea respectivă a unei personalități istorice, fie la lupte dintre partide boieresti sau împotriva dușmanilor externi. Satul Balaci face parte dintre aceste localități, având o legendă interesantă. Și cum legendele istorice se bazează întotdeauna pe un fapt real ..., dar să vedem despre ce este vorba. Se păstrează printre locuitorii comunei Balaci și a satelor învecinate, din moși-

strămoși, legenda „mutării Bucureștilor în Balaci.” Apărute în diverse variante, dar avînd acelaș punct de origine, legende culese de Tocilescu și alți folcloriști se referă la mutarea capitalei Țării Românești de la București la Balaci. Iată și legenda : Între domnitorul muntean Brâncoveanu și boierul Aga Constantin Bălăceanul s-ar fi iscat o ceartă pe tema strămutării capitalei de la București la Balaci. Neînțelegându-se și pornind razboi unul cu celălalt oastea turcească a lui Brâncoveanu se luptă cu cea nemțească (în unele variante rusească) a lui Bălăceanu. Deoarece domnitorul nu poate să-l piardă pe Bălăceanu recurge la un vicleșug. Promite acelui care va omorî pe Bălăceanu scaunul domniei. La Brâncoveanu vine atunci finul lui Aga Constantin Bălăceanul, Costin, căpitan de oaste, spunând că el îl va omorî pe nașul său Bălăceanu. Cei doi aflându-se pe câmpul de luptă în preajma Bucureștilor, Aga Bălăceanu este împins de către finul său în mocirla Dâmboviței. După cum spune mai departe legenda;...„*În genunchi Aga îl ruga/ Lasă-mă fine așa,/ Că la drumuri m-oi ținea/O-i cerși, și m-oi ruga /Ca să-mi țin căscioara.*” Dar ruga lui a fost în zadar. Costin îi taie capul pe care îl aduce lui Brâncoveanu. Atunci domnitorul Brâncoveanu poruncește călăului să-i taie capul lui Costin, zicându-i: „*Dacă l-ai omorât tu pe nași-tău, dar pe mine?*” Aceasta este legenda , dar adevărul istoric?! Vom vedea în cele ce urmează.

ISTORIA SATULUI BALACI

Teritoriul actual al satului Balaci a fost locuit din cele mai vechi timpuri. Dovada o face descoperirea în anumite locuri ale satului a unor relicve istorice. În partea de nord a satului, lângă baltă, în timpul construirii șoselei Rosiori-Costești, în anul 1870, într-o măgura(tell) neolitică (cultura Gumelnița) din baltă, în timpul săpăturilor făcute de D.C.Butculescu în 1871-1872, au fost descoperite greutăți de lut ars, fragmente ceramice și figurine din os aparținând culturii Gumelnița. Multe din obiectele descoperite, avându-le în dublu, sau în mai multe exemplare le-a dăruit vărului său Cesar Bolliac în anul 1872. La 29 iunie 1929, Maria Glagoveanu, fiica lui D.C.Butculescu, solicită în numele ei și a celorlalți moștenitori, președintelui Comisiei de valorificare a colecției Butculescu suma de 1.500.000 lei –colecția valorînd 3-4 milioane lei. Conform listei de inventar prezentate, colecția alcătuită din 1088 piese, are și 100 obiecte eneolitice(cultura Gumelnița) găsite la Măgura din Balaci-Pădărești.Această listă de inventar are numeroase greșeli de dactilografare, și probabil este vorba de Balaci-Pădureți.Conform inventarului colecției Butculescu, obiectele găsite la Balaci sunt următoarele: 11 cumpene(greutăți) de lut(2 din ele cu semne

incizate); 2 străchini mici de lut; 12 idoli(din care 4 picioare, 7 fragmente și unul întreg denumit de descoperitor „Zeița Romană”), toate de lut; 1 lingură de lut; 8 sule de os; 4 fragmente de coarne de cerb prelucrate; 3 coarne de căprioară(din care 2 prelucrate); 1 obiect rotund(rotunjoară?) de os; 1 prâsnel de os; 1 taler de lut; 1 molar de mistreț; 4 răcâitoare(răzuitoare?) de os; 3 frecătoare(?) de piatră; 15 vase de lut(bărdace și bărdacule) mai mari sau mai mici, din care două cu toarte; 3 pietre de praștie; 8 capace de lut(mai mari sau mai mici), unul cu decor incizat(crestături); 8 obiecte diferite de lut(printre care și fragmente de lipitură); 1 cap-măciucă de lut; 2 strecurători fragmentare de lut; 1 vas –borcan de lut cu decor incizat(crestături) având două torți; 1 toporaș fragmentar de piatră; 3 vase(găvane) ornamentate (unul cu 2 urechi); grâu carbonizat conservat într-o fiolă; Într-un alt loc situate la capătul de est al valului de pământ ce începe din dreptul pârâului Burdea, în punctul numit „Dul” au fost găsite fragmente ceramice Latene, zgură și pământ(lipitură) ars de origine dacică în urma cercetărilor arheologice făcute de I.Spiru. În partea de sud a satului, cătunul Hodorog pe malul drept al pârâului Burdea se găsește o măgură în care s-au găsit diverse resturi de ceramică, vârfuri de săgeți din silex, cărămizi arse, greutatea folosite pentru țesut și la plasele de pescuit, etc. Acestea aparțin culturii Gumelnița(2800-1900 î.e.n). Descoperirile au fost întâmplătoare, fără a se deschide un șantier arheologic. În anul 1965, săpând în măgura din Hodorog pentru a-și lua pământ de făcut țeste, locuitorul Năstase Cârstoiu(al Paraschivii) descoperă cu totul întâmplător o brățară spiralată din aur și o diademă (panglica care se pune pe frunte, din aur, netedă, cu două orificii la capetele sale), asemănătoare cu cele grecești vechi.Specialiștii din timpul regimului lui Ceaușescu au considerat că acestea provin de la popoarele migratoare, cu toate că acestea s-au descoperit într-o măgură cu resturi ceramice și din os aparținând culturii Gumelnița. Astăzi, „diadema”se numește Pectoral și este datată în Mileniul 5 î.Hr. Acestea sunt expuse la Muzeul de Istorie al României(Tezaurul istoric), sub numele :„Tezaurul de la Balaci”.Când a fost la reconstituirea descoperirii sale împreună cu reprezentanți ai autorităților și cu cercetători istorici, Năstase Cârstoiu a remarcat că din brățara a fost tăiată o bucată dar nu a vrut să spună acest lucru ,deoarece nu dorea să facă rău celor prin mâinile care trecuse tezaurul(preotul satului, șeful de post al miliției,etc.). Măgura unde a fost găsit tezaurul este un tell(cuvânt arab), indicând o formă artificială de relief-proeminența conică, sau în calota ovoidă-constituită din acumularea resturilor de locuire preistorică neolitică.De obicei , într-un tell se disting mai multe straturi de cultură. Tellurile sunt specifice culturilor Boian-Gumelnița. Ele au fost uneori

folosite în mod secundar și ca loc de înmormântare de către acele grupuri entice care practicau înmormântarea în tumul. Descoperirea fiind făcută într-un tumul neolitic, acest tezaur nu putea aparține popoarelor migratoare cum a fost catalogat de către unii arheologi. În anii '70, în timp ce se afla la săpat pe dealul islazului din Hodorog, locuitorul Anton Georgescu a descoperit trei monezi de argint pe care le-a predat autorităților (milițienilor). Numai când vor fi cercetate aceste măguri, care sunt tumuli getici, atunci se vor descoperi noi date despre prezența geților pe aceste meleaguri. Primele atestări documentare ale satului Balaci se leagă de familia boierească Bălăceanu. Hasdeu amintește în dicționarul său despre o poemă sârbească în care este amintit Balacico-voevod din orașul Letian, un uriaș din capul căruia ies flăcări și furtuni și care este cel mai periculos dușman al sârbilor, adică nu e sârb el însuși și nici bulgar căci vorbește cu dispreț despre bulgari. Tot Hasdeu amintește despre existența legendară a cneazului Balacico-Bălăceanul. Acesta trăia pe la anul 1280 în Țara Românească, lângă Dunăre și neamul său era din vechea castă a Basarabilor. El a murit într-o luptă legendară. Câteva balade sud-dunărene închinat craiului sârb Ștefan Milutin (1282-1321) amintesc despre „cneazul vlah” de la Balaci, căzut eroic la 1283 sau 1284, într-o luptă dată pe malurile Drinei (Serbia). Potrivit baladelor amintite, țarul Milutin a cerut în căsătorie și apoi a luat de soție pe fiica voievodului muntean Litovoi sau Litean. O neînțelegere ivită între țarul Milutin și mireasă l-a determinat pe voievodul muntean să trimită o expediție punitivă, împotriva acestuia, condusă de „Bojboda” Balacko de la Balaci. Sunt trei variante sârbești și una bulgară, „Regele Smeletin”, care descriu episoadele acestei expediții care s-a sfârșit cu moartea cneazului din Balaci. Într-una din aceste variante se menționează că Balacko purta trei capete. În cronica arhiepiscopului Danilo de la curtea lui Milutin se pomenește despre o astfel de expediție militară, care s-a terminat cu moartea căpeteniei ei, pe care-l numește „cap-negru”. Cele trei capete negre (de arapi) sau arabi, sunt stemele heraldice ale Basarabilor și probabil cneazul Bălăceanul provine din familia Basarabilor și deci este înrudit cu voievodul muntean Litovoi. S-ar părea că acesta avea moșii în zona Mehedinți, aproape de Dunăre (lângă granița cu Serbia). Dacă luăm în considerare faptul că există o localitate Balaci în nordul Olteniei, între județele Gorj și Vâlcea, nu departe de Tismana, atunci s-ar putea spune că Balacico ar proveni din această parte a țării, mai târziu familia acestuia primind terenuri în Teleorman, odată cu unificarea cnezatelor și voievodatelor din Țara Românească, în timpul lui Alexandru Basarab I (1310-1363) și victoriei împotriva regelui Ungariei Carol Robert d'Anjou și tătarilor. Familia

Bălăcenilor își construiește reședința pe un deal în apropierea satului Pădureți, și acolo înființează un sat numit Balaci, după numele lui Balacico și în amintirea vechiului sat Balaci. În jurul bisericii din Pădureți construiește o mănăstire, ajutată de domnitorul Radu II Basarab(1378-1384), cel care a construit și mănăstirea din Câmpulung-Muscel. Mănăstirea din Pădureți era pe malurile râului Burdea, înconjurată de pădure, ascunsă ochilor străinilor. Biserica refăcută se păstrează și azi în cătunul Sărăcani(noua denumire a Pădurețiului). Tradiția familiei Bălăceanu, amintește de existența în vremurile lui Mircea cel Bătran (1386-1418), a căpitanului Constantin „ot”(de la)Bălaci, care a fost căpitan în oștile lui Mircea Vodă. Acesta este considerat oficial drept întemeietorul neamului Bălăcenilor de către episcopul Gherasim Rătescu al Buzăului, care pe la începutul veacului al XIX-lea, în timpul „zaverei” din 1821, a întocmit prima genealogie („funie”) a Bălăcenilor. În timpul bătăliei de la Rovine (17 mai 1395) împotriva turcilor, bătălie care a avut loc pe râul Argeș, căpitanul Constantin de la Balaci, împreună cu două căpetenii au pierit în luptă. Amintirea acestei morți „în trei” pe câmpul de luptă s-a păstrat neștersă până astăzi în tradiția familiei Bălăcenilor. Toate stemele heraldice cunoscute ale acestei familii au ca element comun trei săgeți înmănunchate (închipuind cele trei căpetenii) cu vârful în jos (ca semn al morții lor pe câmpul de luptă). Această simbolizare heraldică sugerează o legătură deosebită între cele trei căpetenii, mai degrabă de rudenie (poate că au fost frați, Constantin fiind mai cunoscut decât ceilalți). Ștefan Grecianu, în „Genealogiile documentate ale familiilor boierești”, prezintă cele trei săgeți, în stema heraldică a Bălăcenilor, cu vârful în sus. În această bătălie a murit și craiul sârb Marko Kralievici, prieten bun al căpitanului Constantin. După cum spune Giacomo Luccari, în „Capioso Riistretto degli annali di Ragusa, Venezia 1605”, *corpul său pus pe spinarea unui cal de povară a fost dus pentru a fi înhumat în mănăstirea lui Bullacciani (Bălăceanu?!).* Cele trei săgeți înmănunchate din stemele heraldice bălăcenesti oglindesc și strânsa legătură care a existat întotdeauna între diferitele ramuri ale familiei. Genealogia episcopului de Buzău Gherasim, amintește un șir de patru Bălăcenii care s-au urmat din tată în fiu: căpitanul Constantin a avut ca fiu pe Dragomir. Fiul lui Dragomir este Geaicu, care a trăit puțin timp după anul 1400. Numele lui Geaicu provine din slavonă și se traduce prin „popă” Dacă a fost sau nu preot, sau este numai o poreclă, nu se știe. Fiul lui Geaicu se chema Nedelcu, forma slavă pentru „Dominic”. Fiul său se numea Moșul și era spătar. Trebuie amintit că Nedelcu, fiul acestui Geaicu, care a trăit la Balaci în secolul al XV-lea, a fost adesea confundat cu un urmaș al său, vornicul Nedelcu pe care îl vom găsi un

secol mai târziu-la curtea doamnei Chiajna din București. Documentar, neamul Bălăcenilor apare (în documente cunoscute) în două hrisoave din veacul XVI. Unul de la Vlad Voda Înecatul(1530-1532) la 9 februarie 1532, prin care întărește fraților Spata, Moș, Stan și Gialapi(Țalapi?) stăpînirea în devălmășie a moșiei din Balaci și a unor pămînturi vecine la Găgulesti și Șubești. În alt hrisov dat de Pătrașcu cel Bun (1554-1557) la 20 ianuarie 1556, reîntărește posesiunea domeniului strămoșesc de la Balaci. În acest ultim document Spata este numit logofăt. Ascensiunea neamului în această perioadă se datorează însă lui Nedelco din Balaci, mare stolnic și apoi mare vornic în sfaturile domnești ale lui Mircea Ciobanul (1545-1552) și ale fiului acestuia Petru cel Tânăr(1559-1568). Nedelco a fost însoțit cu Anca din neamul Glinenilor, stăpînitori ai moșiei Glina din apropierea cetății de scaun a Bucureștilor, unde cei doi soți vor înălța biserica Sfântul Gheorghe Vechi ce a slujit o vreme de scaun al celei dintâi mitropolii a orașului. Biserica Sfântul Gheorghe Vechi, ruinată a fost refăcută în anul 1724 de Iamandi Dragul Chiurcibașa cu soția lui Smaranda. În anul 1847 a fost mistuită de către un incendiu. Cece se vede astăzi este o clădire nouă zidită la 1849. Deoarece Biserica Sfântul Gheorghe Vechi a devenit sediul Mitropoliei, Bălăcenii și-au luat obiceiul de a fi îngropați în biserica mitropolitană a țării. Când Mitropolia a fost mutată sub Radu Leon, în biserica de pe actualul deal al Patriarhiei, Bălăcenii, ctitori ai atîtor lăcașuri proprii în București și restul țării și-au avut mormintele, începînd cu secolul al XVII-lea în biserica Patriarhiei de astăzi. Dintre aceștia amintim pe Badea Bălăceanul(1687), Pătrașcu, Sima(1684), Drăghici(1730), Pătrașcu(1734), Constantin(1831). Nedelco vornicul a tocmît pe zugravul Dragomir de la Târgoviște să restaureze pictura bisericii Mănăstirii Tismana, chipurile vornicului și a soției sale au fost redat pe peretele de vest ale naosului, la sudul ușii. În jurul bisericii Sfântul Gheorghe Vechi, în chiliile sale, prin grija vornicului Nedelco s-au înființat în anii 1575-1576 una dintre cele mai vechi școli de dieci și grămătici în limba slavonă din București. Și după ascensiunea lui Nedelcu, Bălăcenii au rămas o vreme legați de satul lor de baștină, ocupînd doar mici dregătorii. Aici au trăit și cei trei fii ai lui Spata: Lică ot Zîmbrești, Bunilă și Dragomir ot Balaci. Toți sunt pomeniți în hrisoave din perioada 1556-1577. Dintre ei numai Dragomir a fost însoțit cu jupânița Ivana din Roșia și Văraști. Dragomir și-a mărit simțitor averea și în jurul Balaciului. La începutul anului 1560, a cumpărat pămînturi la Tecuci. Pînă în anul 1569 și-a tot sporit moșia cu noi corpuri: vâlceaua Tatinii și cea a Bujorului, Deadiului, Găgulesti, Stoilesti, Tina și Crucișoara, formându-se un puternic domeniu feudal atît pentru el cît și pentru urmașii săi. Dintr-un hrisov

al lui Alexandru II Mircea datat din octombrie 1569, prin care i se întărea toate pământurile moștenite și cumpărate la Balaci, aflăm că unele din ele au fost luate de la vecinii săi, feciorii lui Dragu și Dobrin, dând birarilor de curte birul pe care aceștia îl datorau și nu-l puteau plăti. În felul acesta s-a extins exploatarea de tip feudal al boierilor de la Balaci, prin acapararea pământurilor obștilor țărănești, cumpărări de la boierii și moșnenii săraciți și datornici, prin impunerea rentei feudale(în produse și bani). Din hrisoave și zapise existente se cunoaște că pământurile de la Balaci au fost în cea mai mare parte stăpânite în comun, așa că cel sau cei rămași la vatra satului aveau grijă de curte și de moșie în lipsa celor plecați, fie la dregătoriile țării, fie în războaie, fie pe la alte moșii. Această stăpânire în devălmășie (indiviziune) asupra domeniului de la Balaci și din satele vecine se va menține, în ceace-i privește pe Bălăcenii până în secolul al XIX-lea, deși trunchiul comun al familiei a fost de mult împărțit în ramuri numeroase și îndepărtate. Dragomir și cu Ivana au avut patru copii, dintre care trei, Badea, Drăghici și Moș au fost logofeți și numai Dragomir a rămas fără dregătorie. Moș, decedat în 1615 a avut trei copii, Drăghici, Badea și Stanca despre care nu se cunosc amănunte. Logofătul Badea căsătorit cu Mara au asigurat continuitatea neamului prin cei patru fii ai lor: Dragomir căsătorit cu Stoiana, Drăghici, Badea și Barbu căsătorit cu Sima. Singurul dintre copii lui Badea și Mara care au asigurat prelungirea funiei neamului a fost Barbu. Despre el ne-au rămas destul de puține știri. A trăit la Balaci, ocupând vreme îndelungată dregătoria de postelnic (începând cu anul 1628) și a avut moșii la Grădiștea lângă Gâlmeele (jud.Olt) și Stîlpniți (Mehedinti). Barbu a murit într-o luptă sub zidurile Cameniței la 10 septembrie 1634, în cursul unei expediții a lui Matei Basarab împotriva polonezilor alături de armata turcească a lui Abaza pașa. Pe malul stâng al Oltului, la sud de Slatina, în dreptul satului Viespești (comuna Sprâncenata), lunca râului este dominată de o râpă. Pe această râpă se ridică un tumul (măgură), denumită „cetatea lui Gâlma”. Alături de ea se găsește o vale mai prăpăstioasă. Localnicii povestesc și astăzi, conform tradiției, cum Badea Bălăceanul, fugărind un iepure și neputînd să-și stârneasă armăsarul, a căzut în această vale și și-a dat sfârșitul. Moartea lui a survenit în anul 1620. Mai târziu, după anul 1634, văduva sa Mara, devenită călugărița Maica Mara „Bălăceanca” cea bătrâna, împreună cu nora sa Sima, ramașă și ea văduvă au ridicat sub „cetatea lui Gâlma” un schit pe moșia lui Badea Bălăceanul, schit care s-a numit Gâlmeele, unde au fost înhumați Badea și Barbul. Sima și cu Barbu au avut cinci copii: Badea căsătorit cu Maria din Ogojeni, Pătrașcu căsătorit cu Chera, Sima căsătorită cu paharnicul Tudor Prejbeanu, Stanca

căsătorită cu spătarul Ivan Știrbei și Maria căsătorită cu cihodarul Papa Prooroceanu. Badea și Pătrașcu vor fi primii boieri care își vor lua numele de Bălăceanu în loc de vechea denumire „ot Balaci”. Urmașii fiecăruia dintre ei vor constitui cele două ramuri principale ale Bălăcenilor de la sfârșitul secolului al XVII-lea și începutul secolului al XVIII-lea. În a doua jumătate a secolului al XVII-lea, ridicarea Bălăcenilor în rîndul boierilor de seamă ai Țării Românești se datorează lui Badea, fiul postelnicului Barbu și al Simei, care a urcat, rînd pe rînd, treptele ierarhiei, de la căpitan și vătaf de aprozi(1654), pînă la dregătoria de mare vornic(1678-1687) și ispravnic de scaun sub Șerban Vodă Cantacuzino (1678-1688), cuscrul său. Acest Badea s-a remarcat prin mai multe acțiuni. Mai întâi, a fost trimis de Matei Basarab la principele Transilvaniei, Gheorghe II Rakoczy să ceară ajutor înaintea luptei de la Finta (17 mai 1653), convingându-l să-și aducă oastea prin pasul de la Cheia, în jos pe apa Teleajenului. A urmat apoi faimoasa ispravă care i-a atras porecla de „Ușurelu”. În anul 1654, Toma și Iordache, frații postelnicului Constantin Cantacuzino, care se stabiliseră la Iași și se număraseră printre sprijinatorii lui Vasile Lupu, au fost prinși de noul domnitor Gheorghe Ștefan, judecați și condamnați la moarte. *„Întru acel ceas-relatează Ioan Neculce în **O samă de cuvinte**- au căzut cu rugămintea Constantin postelnicul Cantacuzino, fratei Tomi vornicului și al lui Iordachi vistiernicului, de au scris Constantin vodă Basarabă(Constantin Șerban, urmașul lui Matei Basarab) la Gheorghe Ștefan vodă....să-i sloboadă pre acei doi boiari, să nu-i omoară...și căpitanul acela, ce-au vinit cu cărțile, întru o zi și într-o noapte din București au ajuns în Iași, i-au pus muntelui nume de atuncia Ușurelu”*. În urma acestei intervenții deosebit de rapide, Gheorghe Ștefan i-a iertat pe cei doi boieri, i-a eliberat și le-a restituit moșiile. De atunci, Badea Bălăceanul, precizează Neculce,*„multă milă a avut de la Cantacozinești”*. Primește de la aceștia în dar o haină de blană boierească numită „contoș”pe care se va obișnui s-o poarte mereu. În anul 1655, Badea Bălăceanul (ca și fratele său Pătrașcu) scapă de marea primejdie de a fi prins și ucis de „seimenii răsculați”. Cu acest prilej, *„casele Bălăcenilor sunt prădate și toate hrisoavele și zapisele cele mai vechi ale neamului sunt pierdute”*. În anul 1658, după mazilirea lui Constantin Șerban, Badea Bălăceanul a rămas credincios fostului domn, fiind alături de acesta în timpul luptelor pentru reocuparea tronului. Eforturile lor, n-au fost încununuate de succes. Bălăceanu s-a întors în țară. O vreme a stat la moșiile sale de la Balaci, apoi în timpul domniilor lui Radu Leon (1664-1669) și Antonie Vodă din Popești (1669-1672), a ocupat diferite dregătorii în sfatul domnesc, culminând cu cea de mare serdar (1667-1668). În această perioadă , împreună

cu fratele său Pătrașcu zidește în centrul orașului București, curți mari și ridică biserica Sfântul Dumitru sau a Bălăceanului. La biserica Sfântul Dumitru se făceau jurămintele prevăzute de procedura epocii. Curțile bălăcenești de lângă Sfântul Dumitru cuprindeau casele lui Badea și ale fratelui său Pătrașcu. Ele se întindeau între „Ulița cea mare spre poarta de sus a curții domnești (strada Franceză) la sud „Podul spre hanul Greci (strada Stavropoleus) la nord, „Podul Brașovului (Calea Victoriei) la vest și o linie ce trecea pe unde se află astăzi strada Poștei la est.[unde se află astăzi clădirea Muzeului de Istorie al României] Acestea au fost distruse de Constantin Brâncoveanu. Badea Bălăceanu avea întinse domenii de la Salcia (Teleorman) până la Costești (Argeș). Badea Bălăceanu a reușit să sporească considerabil nu numai puterea politică, dar și averea Bălăcenilor. Alături de moșiile tradiționale de la Balaci, Glina și împrejurimile acestora și-a constituit, începând cu anul 1655, un domeniu feudal nou, dincolo de Olt, la Babiciu în Romanai. Badea Bălăceanul s-a ilustrat prin iscusință și vitejie și cu prilejul bătăliei de la Hotin(1/11 noiembrie 1673) dintre otomani și polonezi. Cronicarul Radu Popescu spune că aflând despre planurile boierilor munteni de a fugi peste Nistru la polonezii hatmanului Sobieski (viitorul rege al Poloniei) spre a lupta contra otomanilor, *Badea Bălăceanul, fiind hoț rău* (adica șiret,smecher), *fiind la un sfat cu toți boiarii*, spre a adormi vigilența domnului și a lui Husein pașa, căpetenia otomanilor, s-a prefăcut că-i trădează pe boierii fugari, desconspirând acțiunea lor; dar această desconspirare a făcut-o după ce fugarii plecaseră în timpul nopții și când practic, nu li se mai puteau întâmpla nimic. Apoi Badea Bălăceanul s-a alăturat forțelor creștine. Era toamna și frig iar întreaga scenă a bătăliei fusese acoperită de ceață. Profitând de lipsa de vizibilitate, toate trupele moldovene conduse de Ștefan Petriceicu trec din tabăra otomană în cea creștină. Curând după aceea, o ceată de 5000 de munteni condusă de Badea Bălăceanu trece și ea de partea poloneză. Acestea duc la prăbușirea sistemului de apărare turcesc și la o zdrobitoare victorie poloneză, care pune capăt tendințelor otomane de cucerire spre miazănoapte. În relatările pe care le fac diverși cronicari și istorici (Amiras, Șincai, Sulzer și Engel) referindu-se la acest episod, îl numesc pe Badea Bălăceanu cu apelativul de conte, comite sau „contoș”. Acest titlu l-a primit din partea Imperiului Habsburgic, titlu reconfirmat mai târziu fiului său Constantin Bălăceanu. Blazonul familiei Bălăceanu este un scut împărțit în trei părți. Partea superioară are un fond argintiu. În centrul acestuia se află un vultur negru cu o cruce dublă în cioc cu capul îndreptat spre dreapta. Acesta este vulturul muntean. În stânga este reprezentat soarele iar în dreapta luna, ambele de culoare roșie. Această

marcă simbolizează alianța cu familia domnitoare. Marca din centru este o fișie de culoare aurie, peste care sunt așezate trei săgeți înmănucate cu vârfurile în jos. Această marcă heraldică reprezintă simbolul vitejiei Bălăcenilor. Marca inferioară are un fond albastru. În centrul ei este un leu cu capul spre dreapta. Într-o labă ține sabia iar în laba stângă balanța, care simbolizează împărțirea autorității și dreptății la Dunăre. Aceasta din urmă fiind simbolizată printr-o fișie argintie în partea stângă inferioară a blazonului. Simbolul mărcii inferioare : puterea asupra ținuturilor de lângă Dunăre. Deasupra acestui blazon (scut) este acvila imperială austriacă cu o coroana centrală, simbolul titlului de conte acordat de către împăratul Austriei. Stema heraldică a Agăi Constantin Bălăceanu este puțin diferită. În partea inferioară a blazonului său, în locul leului, apare un braț înarmat (dextrochere) însoțit de un cap de turc tăiat. Această ultimă modificare simbolizează poziția sa antiotomană. Odată cu numirea lui Șerban Cantacuzino ca domnitor (noiembrie 1678), partida Cantacuzinilor triumfa definitiv. În timpul domniei lui Șerban Vodă, în vara anului 1683, când domnitorul era plecat din București, în timpul asediului Vienei, Badea Bălăceanu este numit a treia oară caimacan (sau ispravnic al scaunului domnesc) împreună cu alți boieri. Împreună cu fiul său Aga Constantin Bălăceanu, apără interesele domnitorului de ale cărui destine își legase propria sa viață și soartă. De asemenea, Șerban Cantacuzino *l-a însărcinat cu strângerea dăjdiilor pentru visterie în județul Teleorman*, acesta fiind și cuscrul lui Șerban Cantacuzino. După o viață plină de aventuri, Badea Bălăceanu zis și Ușurelu s-a stins din viață în anul 1687 luna august ziua 14, fiind înmormântat la Mitropolia București. Din căsătoria sa cu Maria din Ojogeni, s-au născut doi copii: Constantin căsătorit cu domnița Maria, fiica domnitorului Șerban Cantacuzino și Maria căsătorită cu boierul Papa Prooroceanu. Fratele mai mic al lui Badea, Pătrașcu Bălăceanu a avut o fire diferită. El nu a avut isprăvi aventuroase, nici nu a încercat să se avânte în politica țării. Nu a stat numai la moșiile sale ci a fost și dregător. În anul 1652 fiind postelnic, în 1653 paharnic, în 1654 căpitan iar în 1655 devine vel cupar. S-a însurat înainte de anul 1652 cu Chira, bogata văduvă a lui Ștefan Ciohodaru, fiica postelnicului Hrizea din Mănești și Bărbătești. Chira i-a adus lui Pătrașcu, drept zestre, multă avere, o parte moștenită de la părinți (moșii, vii, pometuri și mori la Doicești, Șotânga și Mănești în județul Dâmbovița) și o alta de la răposatul soț (două moșii în județul Vlașca). Chira și apoi Pătrașcu au rămas stăpânii și pe niște case în Târgoviște cu grădină în mahalaua Popa Petre, între casele lui Popa Dumitru și ale lui Toma Iuzubașul. Din cele de mai sus rezultă că Pătrașcu și Chira au adăugat noi averi

vechilor moșii ale Bălăcenilor, creind în județul Dâmbovița vastul domeniu al Doiceștilor. Tot el a lăsat urmașilor o moșioară Văcărești, la sud de București, pe care primul domn fanariot al Țării Românești o va confisca spre a-și face o necropolă. Pătrașcu Bălăceanu a murit în vremea lui Antonie Vodă, după 10 iunie 1670, fiind înmormântat la Mitropolia București. Pătrașcu Bălăceanu a avut ca fii pe Matei căsătorit cu Tudosca Bucșanu; Barbu căsătorit cu fiica lui Iordache Pârscoveanu și Drăghici căsătorit cu Cătălina Lupoianu. Aga Constantin Bălăceanu a fost una din figurile cele mai interesante și dramatice din tot neamul Bălăcenilor. Cronicarul secuiei Cserei Mihály îl caracteriza ca fiind *un adevărat boier...foarte ambițios dar și foarte viteaz*, în timp ce Radu Greceanu, cronicarul și omul de casă al Brâncovenilor și adversar al lui Aga Constantin Bălăceanu, îl descria cu ostilitatea de rigoare, drept un *iubitor de avere, de cai și de fantazii nebunești*. Ca și tatăl său, Constantin și-a sporit averea. Există hrisoave și zapise care arată că și-a mărit, prin cumpărări masive, posesiuni la Balaci și Babici, că și-a luat moșii la Gârcovul, la Uimiți, la Belitori și la Ruși (județul Saac); și a cumpărat și niște vii pe dealurile Piteștilor *la Lescioara ot sud Muscel*. Un document din 1688 arată că a cumpărat și moșia Crâmpoia (jud. Olt), care se află lângă o altă moșie a sa , *de la niște birnici fugiți ce nu-și plătiseră zahereaua*. Toate acestea adăugate la pământurile lui Badea, arată că acest Constantin se numără printre cei mai bogați boieri ai țării. Desigur că prin căsătorie și-a sporit și mai mult averea, domnița Maria venind cu zestrea ei, ruptă din stăpânirile Cantacuzinilor, respectiv o parte din moșia de la Drăgănești, moșia Sintești de pe apa Sabarului, Brăniștari, Călugăreni lângă București, Silistoara (Romanati). Din actele conteselor Smaragda, Maria și Ilinca rezultă că stăpâna și moșiile Glina și Căzănești (Ilfov), Stoinelești, Băicești și Tina (Teleormanul de sud), Grădiște (Olt) și Moșoaia (lângă Pitești). El și-a construit la Balaci un palat de dimensiuni voievodale (ruinele sale impozante și beciurile cu bolți mari de cărămidă se află și astăzi în mijlocul satului Balaci). A început construcția unei biserici monumentale, alături de palat, pe o mică înălțime deasupra drumului principal al satului. Aceasta era zidită dar netencuită și zugrăvită. Acoperișul este construit din cărămidă peste care a fost pusă șindrilă. Din păcate, moartea timpurie a lui Constantin l-a împiedicat să o finalizeze. Prin anul 1774 nu erau acolo decât ziduri pustii. Între biserică și palat există un tunel subteran. Turnul bisericii servea și ca post de observație în caz de atacuri ale dușmanilor. De asemenea, a existat un tunel între palat și valea râului Burdea, care ducea la un drum pe care ,în caz de primejdie, putea să se refugieze spre nord prin satul Pădureți. Ansamblul acesta arhitectonic impunător, palat-

biserică, demonstrează statutul de mare feudal al lui Constantin, mare agă (1682-1688), ginerele și cel mai apropiat sfetnic credincios al lui Șerban Vodă Cantacuzino, dar sugerează și amploarea ambițiilor sale. Literatura populară s-a inspirat de aici și a mers până a atribui lui Aga Constantin Bălăceanul, veleitatea de a muta capitala țării la Balaci, intenție în care versificatorul anonim vede „sursa” conflictului dintre cei doi protagoniști ai vieții politice de pe scena principatului valah de la sfârșitul secolului al XVII-lea, mare agă și Constantin Brâncoveanu. De fapt, confruntarea dintre el și Constantin Brâncoveanu a avut cauze mult mai adânci și a fost legată de evenimentele politico-militare din centrul și sud-estul Europei de la sfârșitul secolului al XVII-lea și începutul secolului al XVIII-lea, moment în care, în această parte a continentului a luat naștere pe plan diplomatic așa zisa *problemă orientală*. Sub această formulă s-a definit conflictul ce a opus Imperiul Otoman, după înfrângerea suferită la Viena în 1683, rivalilor săi Austria, Polonia, Veneția și Rusia țaristă, coalizați în alianța „Liga Sfântă”, formal interesați să pună capăt dominației otomane în această parte a lumii, dar urmărind, fiecare în parte și prin diverse mijloace, să instaureze propria lor dominație. În acest complicat context internațional, Șerban Cantacuzino și ginerele său aga Constantin Bălăceanu, împreună cu alți boieri, considerând că asigură o poziție mai temeinică țării, s-au situat de partea colaborării politico-militare cu Austria habsburgică. Nu toți dregătorii au fost de aceeași părere. În fruntea opozanților unei astfel de orientări s-a aflat însuși fratele domnitorului, învățatul Constantin Cantacuzino-stolnicul. Căderea Budei (1686), Victoria de la Mohacs (1687) și în special cucerirea Belgradului (1688) de către armatele imperiale habsburgice au constituit argumente hotărâtoare care i-au convins pe Șerban Vodă și sfetnicii săi apropiați că sosise momentul să treacă de partea Austriei, nu însă fără a obține garanții ferme privind respectarea statutului de autonomie internă a țării. Dar între timp, Curtea de la Viena pentru a forța mâna domnitorului român, a dispus deplasarea la granițele Țării Românești a unei armate sub comanda generalului Federico Veterani. Gestul era destul de primejdios pentru domnitorul muntean. Turcii puteau să creadă că oastea „nemțească” a pătruns în țară cu știrea lui Șerban Vodă, ceea ce i-ar fi silit să-l mazilească sau, și mai rău, să poruncească tătarilor să treacă prin foc și sabie orașele și satele sale. Cum a aflat de această hotărâre, domnitorul a trimis în grabă, în august 1688 - la Cerneți (Mehedinți) în tabăra lui Veterani, pe nepotul său, Constantin Brâncoveanu, care, însă nu reușește să-l împiedice pe acesta să treacă cu oamenii săi prin Oltenia și să se stabilească în regiunea Câmpulungului. De abia în septembrie 1688 o altă solie, formată de această dată

din spătarul Mihai Cantacuzino, aga Constantin Bălăceanul și Brâncoveanu, respectiv fratele, ginerele și nepotul domnului au reușit să convingă pe comandantul austriac să-și retragă trupele dincolo de Carpați, în regiunea Sibiului. Această retragere avea însă un caracter provizoriu, căci generalul Veterani promitea revenirea sa în cursul iernii, în cazul în care nu se va ajunge la un acord explicit cu Viena, pentru închinarea țării către austrieci. Domnitorul se grăbește, în primul rând, să înștiințeze pe sultan că agresiunea austriacă a fost oprită printr-o manevră diplomatică și să-l îmblânzească prin restituirea a 500 de prizonieri turci pe care solia munteană a avut dibăcia să-i obțină de la Veterani. În anul 1677 Constantin Bălăceanul este postelnic iar din anul 1683 este mare agă, titlu sub care a rămas cunoscut în istorie. Domnitorul muntean Șerban Cantacuzino, pentru a-și putea desfășura politica, și-a organizat în taină o oaste de 35-40000 de oameni pe care o ținea ascunsă prin văile Carpaților și prin pădurile de la câmpie, pe lângă moșiile boierilor fideli. Constantin Bălăceanul, în calitate de mare agă, a ajutat pe domnitor la organizare și apoi la comandarea acestor trupe. Constrâns de evenimente, domnul a hotărât, împotriva avizului negativ al stolnicului Constantin Cantacuzino, să înceapă tratative privind condițiile aderării Țării Românești la Liga Sfântă, dar cu păstrarea intactă a tuturor privilegiilor ei și cu acordarea pentru familia Cantacuzino a domniei ereditare și perpetuee în principate. O importantă solie formată din marele spătar Iordache Cantacuzino, fratele său cel mic, marele căpitan Șerban Cantacuzino nepotul de frate al domnitorului și marele comis Șerban Vlădescul precum și 360 oameni și 150 de cai, o pune sub conducerea marelui agă Constantin Bălăceanul, care se bucura de toată încrederea socrului său. Solii purtau cu ei nu numai documente, ci, mai ales, daruri de mare preț, cum era obiceiul: „*două cruci de aur bătute cu diamante, pentru împărat și împărăteasă, un cal cu harnașament de mare preț pentru regele Ungariei (fiul lor), precum și o sabie și pistoale cu mânere de aur și pietre scumpe*”. La 2 octombrie 1688 delegatia se urnește încet și cu discreție din capitala țării, ca să nu atragă atenția iscoadelor turcești lăsându-l pe Șerban Cantacuzino bolnav. Bălăceanu cu solia lui s-a îndreptat spre nord, către Sibiu. La Sibiu, generalul Veterani, comandantul oștilor austriece, reține pe soli și îi împiedică să-și urmeze drumul mai departe, deoarece nu purtau cu ei împuternicirea scrisă de a încheia un act definitiv. Șerban vodă, înștiințat despre acestea de către Bălăceanu, trimite în grabă pe Constantin Brâncoveanu să aducă împuternicirea cerută, împuternicire care va „legaliza”, de aici înainte, toată atitudinea politică a lui Constantin Bălăceanu și îi va permite să-și continue drumul spre Viena. Dar la 28 octombrie 1688, în

timp ce solia se afla în drum spre Viena, Șerban Vodă se stinge din viață la Cotroceni. Moartea neașteptată a domnului, zvonurile despre otrăvirea sa, prezența îngrijorătoare la București a bașcapugiului Ahmet Aga, știrile despre mișcările de trupe ale austriecilor, ca și manevrele doamnei Maria, văduva lui Șerban Cantacuzino, au creat o situație gravă ce necesita urgent alegerea unui nou domnitor pământean. Stolnicul Cantacuzino, ajuns arbitru situației, s-a ferit să ia el însuși domnia, dar i-a oferit-o nepotului său Constantin Brâncoveanu, care a fost ales domn al Țării Românești în aceeași zi de 28 octombrie 1688. În drum spre Viena, din Dej, la 5 noiembrie 1688, aga Bălăceanu Constantin îi trimite cancelarului Mihai Teleki o scrisoare de credință, în numele său și al fiului lui Șerban Cantacuzino, George. Despre greutățile drumului îi scrie o scrisoare lui Teleki, la 11 noiembrie 1688, „rugându-l ca cele două trăsurile lăsate la Sătmar să i le trimită la Brașov”. La îndemnul stolnicului, noul domn Brâncoveanu a trimis de îndată pe spătarul Preda Pârscoveanu să prindă din urmă solia trimisă de Șerban Vodă și să-i transmită noi instrucțiuni. A ajuns-o la Pojon(Pressburg), Bratislava de azi, și i-a comunicat că misiunea ei se va rezuma doar la înștiințarea Curții Imperiale despre schimbarea de domnie intervenită în Țara Românească și la dorința de a menține contactele dintre cele două capitale. Toți se întristează auzind vestea că Șerban Vodă a murit, iar ceilalți, mai puțin Constantin Bălăceanul, aprobă venirea lui Brâncoveanu la domnie. Solia a ajuns la Viena în data de 30 noiembrie/10 decembrie și de la început, aga Bălăceanu nu a respectat indicațiile primite de la Pârscoveanu, angajându-se în negocieri, potrivit celor stabilite cu răposatul Șerban Cantacuzino care duc la redactarea unui document final la 30 ianuarie 1689. Negocierile cancelariei austriece nu mai sunt duse decât cu Constantin Bălăceanul, ceilalți trei boieri nu mai iau parte la discuții. Ba mai mult, doi dintre ei, Iordache și Șerban Cantacuzino sunt reținuți ca ostatici. Curtea de la Viena a hotărât încercarea unei negocieri directe între austrieci și Constantin Brâncoveanu. În acest scop l-a trimis pe contele Csaki Laszlo, aga Constantin Bălăceanu și comisul Șerban Vlădescu cu un alai de 36 de persoane. Ajungând la Brașov, Bălăceanu refuză să intre în țară, refuz ce i-a surprins pe Csaki și Vlădescu. Se presupune că Aga Constantin Bălăceanu ar fi primit scrisori de la soacra sa, sau că i-ar fi fost frică de Cantacuzini și Brâncoveni. Primește în cele din urmă încuviințarea să vină în țară, unde nu va sta mult, plecând din nou la Brașov. Solia lui Csaki, coboară pe la Bran și se întâlnește cu Brâncoveanu la Mogoșoaia, la adăpost de urechile boierilor și spionilor Porții Otomane. Obiectivul urmărit era ca domnitorul să rupă orice legătură de subordonare față

de turci și să închine țara Austriei, punînd sultanul în fața unui fapt împlinit. Brâncoveanu care aflase de eșecul negocierilor austro-turce pe această problemă, sfătuit de unchiul său stolnicul Cantacuzino, nu refuză să se încline în fața ultimatului austriac, dar lungește discuțiile. Până la urmă misiunea lui Csaki eșuează. Austriecii au hotărît să forțeze lucrurile și să invadeze țara. Această sarcină a fost încredințată generalului Donat Heissler, care în primele luni ale anului 1689 își adună trupele și-și stabilește comandamentul la Brașov. Lui i se alătură contele Constantin Bălăceanu, care la 10 februarie 1689 era numit colonel în armata austriacă. La 15 aprilie 1689, Aga Constantin Balaceanu îi scrie cancelarului Teleki o scrisoare în latinește, rugându-l *să-i fie în ajutor pe lângă principele Apafi, căruia i-a scris*. Aflând despre intențiile imperialilor și iminența unei invazii tătare, Brâncoveanu a trimis la Brașov pe postelnicul Radu Golescu cu scrisori către Heissler și Bălăceanu, rugându-i să se abțină de la orice manevră militară. Domnul scria marelui agă că nu sosise încă momentul să se alătore imperialilor, deoarece aceștia nu aveau puterea militară necesară să facă față unei armate turco-tătare. *Încă nu este vremea a ceace gândești, că turcul și tătarul încă este în puterea lui*, scria Brâncoveanu și încheia sfătuindu-l să vină în țară, la casele și familia lui, *unde îți va fi mai bine*. Bălăceanu refuză cererile lui Brâncoveanu de abandonare a planului său, deși Brâncoveanu îi făgăduia, *să-i dea boierie și bogății*, zicând că el este *un om prea mare și cu multă înțelepciune de a chivernisi domnii și țări*. Văzând că nu poate să-l înduplece pe Bălăceanu, Brâncoveanu trimite la generalul Heissler pe postelnicul Radu Golescu cu scrisoare în limba latină și poloneză, în care-i spune că planul său nu este realizabil și consiliile interesate ale Bălăceanului erau nesocotite. Însă Heissler refuză propunerile lui Brâncoveanu, rămînînd fidel alianței cu Bălăceanu. A doua ambasadă este încredințată lui Radu Popescu-viitorul cronicar - care vine, de astă dată, cu numeroase daruri, printre care 1000 de boi pentru aprovizionarea trupelor sale prin care reușește să obțină de la Heissler să negocieze. Tratatativele pe care Brâncoveanu le urmărea printr-un sistem de curieri care circulau neîntrerupt, nu ajung la nici un compromis, dar domnul român câștigă timp până în toamnă. La 27 august 1689 Constantin Bălăceanu și paharnicul Staicu Bucșan, care era refugiat la Sibiu, scriu o scrisoare către cancelarul Teleki prin care îi dă informații din Moldova despre ruși, tătari și polonezi. În toamna anului 1689, imperialii trec Dunărea la Vidin și Cladova ajungând în Oltenia, silind pe domnitor să se retragă la Șerbănești iar apoi la Potlogi și Rușii de Vede. Unități austriece au ocupat Oltenia, unde au pus altă conducere, apoi au ocupat orașele Câmpulung, Pitești și Târgoviște și apoi au

intrat în București, unde Heissler și-a fixat cartierul general. Bălăceanu se stabilește la Balaci, unde își regăsește soția și fiul. El adună în jurul său o adevărată curte. Printre boierii veniți se afla Papa Prooroceanu-cumnatul său, Matei Bălăceanu-vărul său, Preda Milcoveanu, Oprea căpitanul, marele postelnic Cârstea Serdoc, Vlaicu Armașul, Stoica Bucșan paharnicul, logofătul Pârvu, clucerul Ștefan Cioran, Radu postelnicul, comisul Radu, medelnicerul Stroe, etc. De aici, iscoade trimise de el la Drăgănești de Vede au reușit să scoată de sub paza lefegiilor lui Brâncoveanu pe beizadeaua Gheorghe (Iordache) fiul lui Șerban Cantacuzino, pe care l-a îmbrăcat în „haine proaste”, l-a adus la curtea lui Bălăceanu de la Balaci, unde a fost primit ca un adevărat domn al țării. Mai târziu, un detașament militar austriac sub conducerea lui Preda Prooroceanu și a colonelului Patze, atacă paza de la Drăgănești de Vede (formată din trei steaguri moldovenești) și reușește să aducă la Balaci și pe doamna Maria sârboaică-vaduva domnitorului Șerban Cantacuzino, care în fond urzise tot planul. Aga Constantin Bălăceanu ajunsese astfel în iarna 1689-1690 stăpânul țării. Armata austriacă îi oferea puterea militară necesară. O seamă de dregători îi permitea să exercite puterea politică, iar Iordache îi conferă un statut de legitimitate. Bălăceanu apărea drept omul care își îndeplinește obligațiile luate față de răposatul domn și se luptă să scoată țara de sub stăpânirea turcilor, să alunge pe uzurpator și să-l înscăuneze pe domnul cel adevărat, asigurându-și pentru el doar rolul de regent. În fața acestei situații, Constantin Brâncoveanu adună ce-i mai rămăsese din Sfatul Țării, în trapeza mănăstirii Plătărești și decide să trimită pe marele vornic Ghinea și pe postelnicul Dumitrașcu Caramanliu la Poartă după ajutor. După ce ascultă solia, Soliman al II-lea trimite la rândul său un agă la curtea hanului tătarăsc, cu porunca să ajute pe Brâncoveanu. Hanul organizează de îndată o oaste de 25.000 de oameni, sub conducerea fiului său Azamet Ghirai, care se urnește, în fuga cailor, din Bugeac. În acest timp, Brâncoveanu ordonă ispravnicului lăsat în București-vistierul Cârstea Popescu să plătească austriecilor tributul (zahereaua) cerut. Apoi, având aprobarea turcilor, trimite un curier la Heissler să-l roage să se întâlnească cu el la Drăgănești (Prahova). Aici în cursul unui ospăț rămas de pomină, îi arată generalului austriac cât este de atașat Austriei, dar că nu poate trece pe față de partea ei de frica tătarilor. Cu acest prilej îl informează în treacăt, ca despre un fapt divers, despre sosirea oastei tătarilor din Bugeac. Temându-se de tătari, Heissler a revenit în București, unde după un scurt consiliu de război cu comandantul săi, a hotărât să se retragă cu trupele la Brașov. În cursul acestei retrageri precipitate au părăsit țara și Constantin Bălăceanu cu soția, fiul și vărul

său Matei, precum și doamna Maria cu fiul ei Gheorghe Cantacuzino. La 9 ianuarie 1690, Bălăceanu se afla la Câmpulung în trecere spre Brașov împreună cu familia lui Șerban Cantacuzino. Sosind la Ghimbav la 17 ianuarie 1690, Bălăceanu îi scrie lui Teleki, cerându-i un alt adăpost mai bun, până va veni personal spre a-l saluta. În același timp, din țară, mulți boieri îl informează pe Teleki, că nu-l vor pe Bălăceanu ca domnitor. Iată caracterizarea lui Bălăceanu făcută de către căpitanul Barbu Bădan într-o scrisoare de la Târgoviște către cancelarul Teleki, la 13 decembrie 1689, în care-i spunea că *țara îl dorește ocârmuitor pe Teleki, iar dacă voievodul Brâncoveanu rămîne și domnul Bălăceanu se înclină spre pace, așa a spus și generalul, și Bălăceanu a făcut lucrurile fără rost și niciodată n-a fost voitorul de bine al Domniei Tale și nici nu va fi, căci azi l-am înțeles și împreună cu mine l-au cunoscut mulți. Domnia ta niciodată să nu se rezeme în credința lui sau în alte vorbe și sfaturi ale lui căci nu are nici o dragoste sau dreptate față de oameni, n-a rămas nici un fel de lucru în care să găsească cineva dreptate în dânsul: n-am văzut niciodată o astfel de fire omenească, ca a lui. Precum se poartă cu înșelăciune, tot astfel va și rămîne. Pe fiul voievodului Șerban nu-l iubește, nici boierii, nici țara*". Trupele tătare chemate în ajutor de Brâncoveanu prădează și pârjolește satele lui Bălăceanu în februarie 1690, printre care și satul Balaci, după cum reiese dintr-o scrisoare trimisă de la Ohaba de către paharnicul Staicu Bucșan, la 22 februarie 1690 către consilierul Ladislau Szekely. La 18 februarie 1690, Bălăceanu merge împreună cu soția lui Șerban Cantacuzino la paharnicul Staicu Bucșan, refugiat în Transilvania, care avea relații cu austriecii să se roage pentru sprijinul prințului de Baden. În țară, lucrurile luaseră o turnură nefavorabilă lui Bălăceanu, și de aceea, acesta dorea să meargă la Curtea Imperială pentru sprijin, dar îi trebuia o recomandare din partea prințului de Baden. După cele trei zile care le-a stat la Staicu, va merge la Sibiu să se întâlnească cu Heissler. Totodată își duce și familia la Sibiu. Având recomandarea marchizului de Baden, merge la Curtea Imperială din Viena. În drum spre Viena, îi scrie din Turda, la 9 martie 1690 lui Teleki, cerându-i scuze că n-a putut să-l viziteze, recomandându-i familia sa aflată la Sibiu. Reîntors la Sibiu, la 12 iunie 1690, îi scrie lui Teleki o scrisoare în care regretă că nu l-a putut găsi, lăsându-i soției sale un mic cadou. Despre isprăvile lui Bălăceanu la Curtea Imperială, dă relații, vărul său Preda Prooroceanul, care face niște indiscreții, spunând boierului Constantin Vârzar sub jurământ, că Bălăceanu a făgăduit nemților Brăila, plus alte locuri de la hotare, a hotărît mărirea dărilor, a cumpărat trâmbițe –să se cânte din trâmbițe la masă. De asemenea are gânduri rele față de soția lui Șerban

Cantacuzino. **Prin urmare, împăratul Leopold, în urma unor concesii, i-a promis lui Constantin Bălăceanu domnia Țării Românești.** La 3 mai 1690, colonelul conte Constantin Bălăceanu este ridicat la gradul de general al trupelor de cavalerie și infanterie din Valahia și Moldova. De aici rezultă că austriecii nu renunțaseră la vechiul plan de a reuni sub o singură domnie cele două principate eliberate de sub turci. De la Sibiu, Bălăceanu pleacă la Brașov, unde generalul Heissler, îi încredințează spre pază pasul Branului, unde adună oști din Țara Românească și Moldova. Austriecii își reorganizau și ei trupele. Au fost aduse noi contingente și noi comandanți. Lui Heissler i s-a alăturat contele Mihaly Teleky cu trupe locale, marchizul Doria și contele Magni cu oamenii lor. Constantin Brâncoveanu își strânge oastea pe malurile Sabarului lângă reședința sa de la Potlogi. Acolo vine și Thököly, care după moartea princepelui Mihail Apafi (15 aprilie 1690), renunță la tronul Țării Românești în favoarea celui al Ardealului. În curând sosește și hanul tătarilor cu călăreții lui și însuși seraschierul otoman Cerchez Ahmet cu trupele turcești. De la Bran, Bălăceanu îi scrie la 23 iulie 1690 cancelarului Teleky în care-i spune știri despre situația tătarilor, a turcilor și a lui Emerich Thököly. În același timp un anumit anonim îi trimite cancelarului o scrisoare în care îl informează că oamenii îl doresc domnitor pe Staicu Bucșan și nu pe Bălăceanu, pe care nu-l vrea nici partizanii săi din Mehedinți. În același timp turcii au prădat cece mai rămăsese din satele lui Bălăceanu și Merișanii. La începutul lunii august 1690, oastea adunată de Brâncoveanu se urnește din valea Sabarului spre miazănoapte. Potrivit obiceiului, drumul era deschis de unitățile de cavalerie ușoară ale tătarilor conduse de hanul Gazi Hanzade Ghirai, care însoțeau și flancurile, făcând diverse incursiuni de recunoaștere și de jaf. La adăpostul lor înainta grosul armatei turcești comandate de beglerbeiul Silistrei Cerchez Ahmet Pașa. Acesta era ajutat de F. Mustafa pașa, Tatar Salih pașa (valiul din Nicopol), Tatar Islam pașa, Arabkasim pașa, Mehmet pașa, Ibrahim pașa și marele agă Silahdar F. Mehmet. În față – așa cum era dispozitivul de marș al oștirilor otomane – mergeau escadroanele ușoare de cavalerie, foarte mobile, formând avangarda. În urma lor, în rânduri strânse înaintau ienicerii cu uniformele lor severe și cu renumitele lor bonete înalte de fetru care atârnavă pe spate și se terminau cu o pană. După aceste unități de pedestrași urma artileria, marea specialitate a armatelor otomane din secolele XV-XVII-lea. Spahii timarioți, cavaleriștii de elită ai imperiului, însoțeau pe flancuri ienicerii și formau ariergarda. Oștenii munteni ai lui Brâncoveanu nu s-au amestecat cu trupele musulmane. Ei păzeau liniile de aprovizionare și încheiau tot dispozitivul militar în marșul lor spre Carpați. La

aceste trupe se adăugau oștile de curuți ale lui Emerich Thököly. Tătarii care erau în frunte, s-au angajat pe culoarul Rucăr-Bran. La Rucăr au dat de baraje făcute din trunchiuri de copaci, iar la Bran s-au izbit de 16.000 de ostași dispuși de Heissler și conduși de Bălăceanu care i-au oprit. Toată armata a trebuit să se risipească, să-și lase jos în valea Dâmboviței tot echipamentul greu, tunurile și o mare parte din muniții și apoi, condusă de plăieșii și potecarii lui Brâncoveanu, să se strecoare prin munți. La 11/12 august 1690 întreaga oaste apare în câmpia Tohanului. Nechezatul cailor în munți atrăsese însă atenția iscoadelor austriece și Heissler avusese timp să dea alarma cu trompetele și să-și desfășoare oștile în uniforme lor albastre-cenusii pe o linie între Zărnești și Râșnov. Seraschierul otoman a așezat tătarii pe aripa sa dreaptă, spre Tohan și Râșnov, iar pe Brâncoveanu pe aripa stângă spre Măgura Mică. El însuși împreună cu Thököly a ocupat centrul cu fața spre Zărnești. Ciocnirea a început pe la orele 10 și a durat numai o jumătate de oră. Bălăceanu care avea sub comanda sa două escadroane de unguri și români, a cerut voie lui Heissler să înceapă atacul, *să-l sloboadă să meargă să scoată tătarii din satul Tohan ce ardea*. Heissler l-a slobozit și Bălăceanu, bătându-se cu tătarii, i-au alungat din sat. Este singura fază a bătăliei când armatele imperiale au avut un succes. Imediat turcii dau atacul principal. Ienicerii rup rândurile armatei lui Heissler, iar unitățile de spahii cad în spatele centrului austriac. Oștile imperiale formate din austrieci, unguri, haiduci și „răufăcători”(sic) sunt risipite și măcelărite. Retragerea trupelor imperiale era mult îngreunată de apele și smârcurile din spatele frontului, unde se scurgeau râul Bârsa și o serie de afluenți ai săi ca Tohănița, Sohodolul, Panicelul și Pîrîul Prăpastiei. Unul din acești afluenți-în amintirea bătăliei care a avut loc aici-mai poartă și astăzi numele de râul Turcului. Imperialii sunt învinși în prezența lui Brâncoveanu, care privea de departe lupta. Heissler și Doria sunt făcuți prizonieri, iar contele Teleky, seraschierul otoman și Aga Constantin Bălăceanu sunt uciși în luptă cu spada în mână. Capul lui Bălăceanu a fost trimis de Brâncoveanu la București și expus în prepeleac de Sfânta Mărie, zi în care acesta afirmase că va ocupa capitala țării, în curțile boierești ale lui Bălăceanu. Corpul său, ridicat de pe câmpul de luptă spre seară, a fost îngropat cu mare cinste în biserica Sfântul Nicolae din Scheii Brașovului. Bunurile pe care le avea aga în tabăra sa, la adăpost sus în cetatea Râșnovului (Rosenau) au fost furate de locuitori și vândute tătarilor. Totodată aceștia i-au ucis un prieten care le păzea, ca și pe bucătarul său, fapte pentru care mai târziu, râșnovenii au fost pedepsiți de guvernarea austriacă cu amenzi grele. Douăzeci și patru de ani mai târziu, tot într-o zi de Sfântă Marie, capul lui

Brâncoveanu era purtat într-o sulită din porunca lui Ahmet III pe străzile Istanbulului. După lupta de lângă Zărnești, timp de aproape un veac, din cauza acțiunii agăi Constantin Bălăceanu, Bălăcenii și-au atras mânia voievodală, care s-a manifestat nu numai împotriva celor plecați în pribegie, dar și asupra celor rămași în țară și care nici măcar nu participaseră la jocul politic al agăi Constantin. În primul rând, domnul a confiscat *pentru hiclenie* averile răposatului agă. O parte din moșii și vii le-a luat pe seama Domniei, altele le-a închinat mănăstirii Sf. Pavel Apostolul de la Muntele Athos și o parte din bunuri le-a luat pentru el însuși. Printre acestea se aflau casele din București din mahalaua Bălăceanului (Sf. Dumitru), pe locul cărora Vodă Brâncoveanu a deschis capătul dinspre Dâmbovița al podului Mogoșoaiei și a zidit hanul lui Constantin vodă. Un timp, Bălăcenii pribegi (domnița Maria, văduva lui Constantin Bălăceanu, fiul ei Ion și vărul răposatului agă -Matei), împreună cu doamna Maria și fiul acesteia Gheorghe Cantacuzino au trăit din împrumuturi, date mai ales de biserica româna din Scheii Brașovului. Ajutoare au primit și din partea neamului bogat al Cantacuzinilor, frații și nepoții stolnicului, cărora Brâncoveanu, din motive de ordin tactic și politic, nu le-a făcut nici o opoziție. Pentru o vreme, grupul pribegilor a stat la Sibiu. Ambiția de a-l răsturna pe Brâncoveanu a împins unele rude ale Bălăcenilor, pe Preda Prooroceanu, cumnatul lui aga Constantin Bălăceanu, Preda Milcoveanu și alți boieri să plece din Transilvania și, trecând pe la Iasi, să meargă la Istanbul spre a uneli împotriva domnitorului. Brâncoveanu a zădărnicit complotul, iar boierii răzvrățiți au fost predați domnului, care n-a ezitat să-i condamne în majoritate la ocnă, iar pe Preda Prooroceanu l-a spânzurat la Rușii de Vede în 1692, iar pe Staicu Merișanu paharnicul, la Târgul Moșilor din București. Văduva lui Prooroceanu, Maria, fata lui Badea Bălăceanu-Ușurelu, de jale se face călugărița sub numele de Marta și moare înainte de 1695. De aici înainte, Bălăcenii pribegi au dus o viață în afara marilor probleme politice. Matei Bălăceanu vătaf de aprozi, vărul lui aga Constantin Bălăceanu, s-a întors în țară în anul 1695, fiind iertat de Brâncoveanu, dar lăsat fără dregătorie. Sărăcind, a fost nevoit să-și vândă o bună parte din moșii. Frații săi, Barbu clucer și Drăghici pitar, au fost ținuți de Brâncoveanu în funcții și dregătorii minore. În afara moșiei de la Balaci, domnul le-a luat și o mare parte din domeniul pe care părinții lor, Pătrașcu și Chera din Mănești-Bărbătești, li-l lăsaseră la Doicești și Bărbătești(Dâmbovița). Pitarul Drăghici Bălăceanu(căsătorit în 1695 cu Catrina, din neamul Lipienilor) a izbutit să obțină ca zestre- jumătate din moșia Stolnici (Argeș). Ulterior, această moșie va deveni stăpânirea cu predilecție a unei întregi

ramuri a Bălăcenilor. După sfârșitul năprasnic al lui Brâncoveanu(1714), și al vărului său Ștefan Vodă Cantacuzino (1716), în Țara Românească ca și în Moldova a fost instaurat regimul fanariot. Fiscalitatea apăsătoare, acapararea majorității posturilor din administrație de către elemente străine au provocat o rezistență crescândă din partea marii boierimi pământene, în frunte cu Radu Golescu, Grigore Băleanu, Șerban Brezoianu, Ilie Știrbei și unii reprezentanți din familiile Brăiloiu și Bălăceanu. Folosindu-se de prilejul izbucnirii unui nou război austro-turc (1716), boierii antifanarioți au adoptat un program politic identic cu acela al lui Șerban Cantacuzino și al fostului său ginere aga Constantin Bălăceanu, tinzând la eliberarea Țării Românești de sub dominația otomană prin colaborarea cu *împăratul nemțesc* și proclamarea ca domn a lui Gheorghe Cantacuzino, fiul lui Serban Vodă. Fostul secretar domnesc al lui Brâncoveanu, Anton Maria Del Chiaro povestește că datorită fiscalității excesive a lui Nicolae Mavrocordat, *Barbu clucerul Bălăceanu supus celor mai grele chinuri pentru că nu plătise îndată suma de bani la care fusese silit, a izbucnit într-o adevărată criză de mânie. Cele spuse cu acest prilej au fost raportate domnului Mavrocordat, care la 3 noiembrie 1716, a poruncit îndată să i se taie capul, ceace s-a îndeplinit fără întârziere.* Au urmat noi confiscări de averi, printre bunurile luate de domnie aflându-se și casele lui Barbu din mahalaua,, Sf.Dumitru”; niciodată urmașii săi direcți nu-și vor mai reface averea și nu vor mai putea recăpăta rangurile la care aveau dreptul. Tot atunci a fost cumplit spoliat și Drăghici Bălăceanu, fratele celui executat. Un document din perioada respectivă precizează că „ *i-au fost luate 5000 talere..., 500 oi, 30 iepe, 30 de vaci...; 3000 talere mi-au luat al doilea rând bani gata, 1200 de oi, 200 de cai, 139 de vaci si 70 de boi mi-au luat iar al doilea rând*” Draghici a mai fost silit să le dea favoriților domnitorului- spătarul Dumitrache Ramadan și fratele acestuia Iordache postelnicul, *arme, cai și un ciasornic în valoare de 585 taleri*, iar postelnicului Ianache Stama *cai și îmbrăcăminte de 360 taleri în afară de 110 bani gata.* Ion groful, fiul agăi Constantin Bălăceanu a rămas la Sibiu sau în jurul Sibiului aproape trei decenii, pînă la ocuparea Olteniei de către austriecii (1718). Între timp, Maria mama sa, soția lui aga Constantin Balaceanu, și-a dat obștescul sfârșit. Înainte de a muri știm că s-a călugărit sub numele de monahia Magdalena, probabil la Mănăstirea Dintr-un Lemn, unde a fost înmormântată. După anul 1718, groful Ion Bălăceanu trece în Oltenia, unde a intrat de îndată în posesia moșiilor lui Badea și ale agăi Constantin din Oltenia, care fuseseră date de Brâncoveanu mănăstirii Sf. Apostol Pavel de la Muntele Athos. Toate încercările lui Ion Bălăceanu și în general ale boierilor din Oltenia de a recupera

moșiile din Muntenia, ce *le fuseseră confiscate deoarece se făcuseră vinovați de hicleie*, nu au fost urmate de nici un rezultat, deși exista o convenție între Curtea din Viena și Poartă pentru restituirea moșiilor respective. Cât timp a durat stăpânirea austriacă, Ion Bălăceanu n-a ocupat dregătoria însemnată în conducerea propriu-zisă a provinciei, deși Oltenia a fost condusă o vreme de unchiul său Gheorghe Cantacuzino, fiul lui Șerban Vodă, în calitate de mare Ban. A fost doar vornic de Râmnic prin anul 1728. El și-a mărit puțin moșiile prin cumpărări de la moșneni, printre care un Dobre Ciocănel și un Tatomir Vitan ot Babici. În Oltenia (*Valachia Transalutana* cum îi ziceau austriecii), a întâlnit-o pe Ilinca Brezoianu cu care s-a căsătorit la Craiova. Aceasta făcea parte dintr-o familie prigonită de fanarioți. Au avut împreună trei fete: Smaragda[Smaranda ?], Maria și Ilinca. Om iubitor de cultură, groful(contele) Ion Bălăceanu avea legături comerciale cu Casa Pop din Sibiu. În anul 1720 îi comandă acesteia niște cărți de care avea nevoie pentru biblioteca sa. În iunie 1737, austriecii au pornit o nouă campanie militară cu care a început războiul austro-ruso-turc dintre anii 1737-1739. Dar încă din septembrie 1737, unități otomane au făcut incursiuni în Oltenia, iar în anul 1738 imperialii nu mai stăpâneau practic decât nordul provinciei, în jurul Țării Loviștei. Ion „groful” Bălăceanu, care zăcea bolnav în bolnița Mănăstirii Cozia, aflând despre dezastrul suferit de austrieci, a încercat să scape îndreptându-se spre munți. Un corp expediționar turc condus de Hussein Pașa și plecat din Craiova, surprinde și zdrobește garnizoana austriacă de 1000 soldați la 15/26 martie 1738. Hussein aflând că Ion Bălăceanu care era pe „lista neagră”, se găsea acolo, îl fugărește, îl prinde în valea Lotrului și deși bolnav, *l-au lipsit de dorința de viață*. Astfel a pierit de sabia turcului la 50 de ani – fiul agăi Constantin Bălăceanu. Odată cu viața el și-a pierdut cea mai mare parte a hrisoavelor și zapiselor, bani mulți și bijuterii. A fost îngropat, prin grija văduvei sale, Ilinca, ce era greu bolnavă și a mătușii sale, Bălașa Cantacuzino și cu învoirea arhimandritului Ghenadie, în mănăstirea Cozia, unde erau îngropați Mircea cel Bătrân și mama lui Mihai Viteazul. Mormântul lui se află în curtea mănăstirii lângă zidul de miazănoapte al bisericii. Înhumarea în necropola domnească de la Cozia a fost posibilă datorită înrudirii lui Ion Bălăceanu cu Basarabii, dar a fost, „ajutată” și de faptul că văduva Ilinca și fiicele sale au donat la 21 iunie 1738, mănăstirii, pentru aceasta o moșie(Belitori, Teleorman). Văduva lui Ion, Ilinca, a mai trăit cu cele trei fiice ale sale, Smaragda, Maria și Ilinca în sudul Transilvaniei. Ea a murit înainte de anul 1743, într-o zi de iarnă și a fost înmormântată lângă soacra ei, la Mănăstirea Dintr-un Lemn. Pentru îngrijirea mormântului și pomenirea ei, cele

trei fete au donat și acestei mănăstiri o moșie (Gîrcov din județul Romanați, 1786). În timpul celei de-a treia domnii a lui Constantin Mavrocordat (1735-1741), după pacea de la Belgrad (1739), cele trei fete, Smaragda, Maria și Ilinca s-au întors în țară. Aici domnitorul le-a dat înapoi moșiile ce erau pe *seama domnească*. Smaragda, în timpul acestei reveniri în țară, a cunoscut și s-a măritat în ianuarie 1739 cu negustorul Manu Manoil, fiul renumitului staroste Apostol Manu, originar din Bitolia și pătruns în marea burghezie a Pestei, chiar și înnobilit de împăratul Carol al VI-lea (1713). Fiul său a moștenit o mare avere când tatăl său a răposat în anul 1731, așa că soarta părea surâzătoare fiicei lui Ion Groful Bălăceanu. Smaragda nu a avut însă nici ea noroc, căci bărbatul ei moare, un an după căsătoria lor, lasând-o însărcinată, iar copilul ei Manolache, moare și el la vârsta de 9 ani. Către sfârșitul vieții, Smaragda s-a retras sub numele de maica Smara, la mănăstirea Țigănești. Moare în anul 1795. Celelalte două surori Maria și Ilinca nu au reușit să se căpătuiască. După anul 1743 părăsesc Țara Românească, iar Constantin Mavrocordat (a patra domnie 1744-1748) le confiscă din nou averile...*fiind vrăjmașe patriei lor*, averi pe care Grigore II Ghica (1748-1752) le donează mănăstirii Pantelimon (1752). Ele se stabilesc la Viena unde împărăteasa Maria Tereza (1740-1780) le recunoaște titlul de contese și le numește domnișoare de onoare la Curtea ei, dându-le o gratificație anuală de 400 guldeni. În 1759, mânite de dorul de casă, s-au reîntors în țară. S-au stabilit la București și au reintrat în posesia averii bunicului lor, însă numai grație unor firmane date, unul de sultanul Mahmud I în anul 1747, celălalt de Mustafa III în anul 1768, acesta însoțit de o scrisoare a marelui vizir Hodja-Raghib-Mehmed-Pașa către Constantin Mavrocordat (a VI-a domnie 1761-1763) și obținute prin intervenții numeroase și presiuni diplomatice exercitate încă din anul 1750 de Curtea de la Viena asupra Porții, de către contele W.A.Kaunitz Reitenberg (ministrul de externe al Mariei Teresa) și de internunțul imperial de la Istanbul, Schwachein. În țară, ca și sora lor, au trăit din veniturile moșiilor, viilor, morilor, cârciumilor și prăvăliilor în posesia cărora au intrat dar și din vânzări numeroase, cece arată că duceau o viață luxoasă ce necesita cheltuieli mari. În cursul războiului ruso-turc (1760-1774), provocat de politica agresivă a țarinei Ecaterina a II-a (1762-1796), ele pleacă la Viena, unde-și folosesc toate energiile și relațiile ca să declanșeze și să întrețină o puternică acțiune diplomatică a Austriei pentru înlăturarea ocupației țariste din Țările Române. Terminându-și misiunea, Maria și Ilinca au revenit în țară în anul 1773. Reîntoarse în București au mai trăit până la începutul veacului următor. În ultimi lor ani au fost bolnave, *zăcatoare la pat*. Maria a murit pe la

1797 iar sora ei Ilinca în anul 1804. Aceste două domnișoare, despre care nu știm cum arătau, au dus o viață relativ singuratică, fără de nici o prezență masculină. Ambele au adoptat câte un copil, Maria un băiat (Petre Sufariul) și Ilinca o fată, pe care i-au crescut, înzestrat și educat. Prin moartea lor se stinge spița de neam a lui Aga Constantin Bălăceanu. Neamul Bălăcenilor va fi continuat de către urmașii lui Pătrașcu Bălăceanu și în special de cel al urmașilor lui Drăghici Bălăceanu de la Stolnici. Strălucirea Bălăcenilor a reînviat la începutul secolului al XIX-lea, prin remarcabila personalitate a lui Constantin (1764-1831), ridicat succesiv pe treptele ierarhiei pînă la rangul de mare Ban în anul 1825. El era fiul stolnicului Constantin (Dinu) mort în anul 1784 și strănepot al postelnicului Drăghici Bălăceanu. Locuind în București, în casele pe care le avea pe podul Serban Vodă, el a sporit bogăția și prestigiul neamului. Reînnodînd firele cu trecutul, a terminat ctitoria începută de marele aga Constantin Bălăceanu (1684), rivalul lui Brâncoveanu, biserica de la Balaci, zugrăvind-o în anul 1825. O frescă pe pereții lăcașului îl reprezintă împreună cu toată familia lui și înaintașii. El îi pune și pisană la ușa de la intrare în biserică, scrisă în limba română cu litere chirilice. Pe ea se poate citi următoarele: *Această s(fân)tă d(u)mnezească biserică s-a ziditu dinu temelie de răposatul vel Aga Constantin Bălăceanul, fiul răposatului vel Dvornic Badi Bălăceanul, în zilele prea fericitului Domnu Io Serban Cantacuzino v(oe)v(o)d, ținînd întru căsătorie pă prea iubită fiică m(ă)rii sale, Domnița Maria, din leat 7192 av(gust) 5(=1684). Care biserică, de atunci și pînă acum, fiind neterminată, lipsindu-i pisană, am cugetat de am tencuit-o, am zugrăvit-o, am pus și pisanie eu Constantin Bălăceanul vel Ban, dimpreună cu fiii mei dumnealor biv-vel Hatman Ștefan Bălăceanul, i d(um)nealui biv-vel Aga Constantin Bălăceanul, i d(u)mnealui vel Comis Iancu Bălăceanul, i d(u)mnealui Grigorie Bălăceanul, spre veșnica pomenire, în zilele preafericitului Domn Grigorie Dimitrie Ghica Voievodu, la leatu 1825 dechemvrie 1.* Biserica are o linie arhitectonică grandioasă, de plan dreptunghiular în formă de navă, cu absida altarului poligonală și decroșată. Construcția are o lungime de 18,65 m, o lățime de 5,70 m și o înălțime de 19,35 m, iar grosimea zidurilor este de 1,13 m. Pridvorul este dreptunghiular și are trei deschideri pe fațadă și câte două deschideri laterale, susținut de coloane din cărămidă. Pronaosul, pătrat, este acoperit de o calotă sferică pe pandativi, peste care se ridică turla-clopotniță, poligonală, pe o baza pătrată, dar care nu se vede din interior, la ea ajungîndu-se pe o scara îngustă și ascunsă în peretele din stînga. Naosul, pătrat și el, acoperit de o calotă sferică pe pandativi, este despărțit de pronaos printr-un zid cu trei deschideri prin coloane

și arcade. Altarul, semicircular la interior și poligonal la exterior, este acoperit de o calotă sferică pe pandativi, fiind despărțit de naos printr-o tâmplă de zidărie masivă, cu cele trei deschideri tradiționale. La exterior, un brâu alcătuit de două toruri, încadrate de două rânduri de benzi în dinți de fierăstrau, împarte întregul program în două registre. Cel inferior este format din ocnite în relief, mai înalte, iar cel superior este format din același tip de ocnite, dar mai scunde. Turla octogonală, așezată pe o bază pătrată, are ferestre pe toate laturile, încadrate de arcaturi. Șarpanta este din lemn, iar învelitoarea actuală din tablă. Ferestrele, cele patru laterale, două la pronaos și două la naos, precum și cea de pe latura din mijloc a absidei altarului, înalte și înguste, sunt evidențiate de ancadrame din piatră cu décor stilizat, geometric și floral. În interiorul bisericii se găsește un pomelnic lucrat în ulei, cu numele celor care au contribuit la șindriluire. În prezent, biserica este în mare parte văruiată, din pictura originală s-au păstrat numai portretele ctitorilor, în pronaos, pe peretele anterior și pe cei doi pereți laterali, precum și pictura cu hramul bisericii, deasupra pisaniei, la intrarea în pronaos, de asemenea, și pictura de pe catapeteasmă. De menționat faptul că a rezistat timpului numai cu un înveliș de cărămidă, până la învelirea ei cu șindrilă. În anul 1747, Mitropolitul Ungro-Vlahiei, Neofit I, trecând prin Balaci, găsește această biserică mare din piatră, încă pustie. Biserica a fost reparată mai întâi în anii 1897 (când s-a reparat acoperișul de șindrilă) și 1900 (când s-a înlocuit acoperișul vechi de șindrilă cu altul de tablă), apoi în anii 1925 (când s-au făcut subzidire din beton și unele reparații exterioare), prin care s-au reparat și micile fisuri din pereți. După vizita efectuată de marele istoric român Nicolae Iorga (1930), s-au făcut lucrări de protejare a bisericii în anul 1938, când s-a consolidat și modificat zidul despărțitor dintre pronaos și naos, introducându-se două coloane din piatră. După cutremurul din 1940, în anul 1942 s-a făcut o altă consolidare și a fost spălată pictura. Cutremurele ulterioare n-au mai lăsat nici o urmă. În anul 1968 s-au făcut reparații, când s-au repictat grosolan (în ulei) portretele ctitorilor, fiind șterse și numele acestora, nume de interes istoric. De asemenea, alte intervenții, s-au făcut în anii 2004-2005, când s-a înlocuit pardoseala din piatră cu alta din marmură, s-au făcut reparații la acoperiș și s-a înlocuit vechea clopotniță, ridicată pe patru stâlpi din lemn și învelită cu tablă, cu o alta din zidărie masivă, care agresează izbitor arhitectura lăcașului. Catapeteasma este din zidărie, iar cele două policandre sunt din alamă, cel din naos având 18 brațe, iar cel din pronaos 6 brațe. Icoanele împărătești sunt din secolul al XIX-lea. Biserica poartă hramul,, Adormirea Maicii Domnului” Biserica a deținut unele cărți de cult vechi și rare, între care: *Evanghelie*

(Râmnic, 1746), *Penticostarion* (București, 1768), *Octoih* (București, 1774, cu însemnări din anul 1779), *Triod* (Râmnic, 1777, cu însemnări din anul 1822), *Antologhion* (Râmnic, 1786), *Antologhion* (Iași, 1806), *Octoih* (Buda, 1811), *Rugul Sfântului Ioan Botezatorul* (1833), *Viețile sfinților* (Neamț, 1836), *Triod* (Neamț, 1846). În fața bisericii, în partea vestică, erau niște cruci vechi, asezate pe morminte care au dispărut prin anii 1960. Marele merit al banului Constantin a constat însă în remarcabila sa contribuție adusă în domeniului învățământului și culturii. Încă din 1815, boierul luminat a adresat o scrisoare fiilor săi Ștefan, Constantin, Iancu și Grigore, trimiși la învățătură la Viena, dându-le sfaturi înțelepte. Printre altele, îi îndemna să învețe franceza și științele *nu numai în teorie dar și în practică*. Suferea din pricina faptului că nu exista în Țara Românească un învățământ superior în limba națională. De aceea, a acceptat să figureze printre membrii permanenți ai Eforiei Școalelor înființată în 1814, instituție ce avea menirea să reorganizeze „gimnaziul public și domnesc” cunoscut și sub numele de Academia Domnească. Pentru ideile sale înaintate, între 1813 și 1814, Ioan Vodă Caragea l-a exilat la Castoria în Epir. Constantin Bălăceanu și-a păstrat însă convingerile sale, fiind unul dintre sprijinitorii lui Tudor Vladimirescu împreună cu ginerele său Iordache Golescu. În cursul unei întâlniri cu Tudor Vladimirescu, Constantin Bălăceanu ar fi înfățișat lui Tudor și necesitatea de a face apel la Austria-nu numai la Turcia și Rusia, pentru garantarea statutului Țării Românești. Boierii divaniți vor diminua sprijinul lor pentru Tudor, iar acesta va începe să amenințe pe boieri. Însuși Bălăceanu ar fi fost amenințat cu tăierea capului alături de mitropolit, Gr. Filipescu și alți dregători. În această situație, mulți din marii boieri printre care și Constantin Bălăceanu cu toată familia sa, iau drumul pribegiei și se refugiază la Brașov. La 3 aprilie 1821, împreună cu Grigore Brâncoveanu ia conducerea boierilor refugiați și inițiază o serie de intervenții pe lângă împăratul Austriei, Ferdinand I, pentru retragerea trupelor turcești și evitarea unei noi ocupații ruse și revenirea domnilor pământeni. Printre boieri găsim și pe aga Constantin Bălăceanu (1793-1860) împreună cu soția sa Maria Văcărescu și sora ei Eliza și o parte din copii lor Constantin, Maria, Sultana și Elena (Ileana). Constantin Bălăceanu revine în țară în septembrie 1822 și își reia locul în Divan. La 13.11.1822 este numit mare logofăt. Ca mare Ban, din 1825, Bălăceanu a jucat un rol de frunte și în politica țării. El nu a privit cu bucurie instalarea regimului de ocupație țarist în principate, în urma războiului ruso-turc din 1828-1829. Banul Constantin Bălăceanu se stinge din viață joi noaptea între 7 și 8 mai 1831, în vârstă de 67 ani „din întâmplare” *de disenurie pricinuită de supătură*, cum reiese din

scrisoarea scrisă de mitropolitul Neofit către Grigore, fostul mitropolit surghinuit de ruși. Într-un document din 5 aprilie 1832 al subocârmuitorului plasei Mijlocul, județul Teleorman, Iancu Drugănescu, este amintit ca proprietar cu clăcași la Balaci, biv-vel-aga Costache Bălăceanu (1793-1860) fiul banului Constantin Bălăceanu. Din același document reiese că satul Pădurețiu(Pădureți) era al lui Manolache Bălăceanu (1807-1842) descendent din ceaușul Matei Bălăceanu. La Cățelești erau proprietari Nae stolnicul Bălăceanu (Naiba) (1773-1831), nepotul lui Hrizea Bălăceanu împreună cu vistiernicul Tănăsuică Stata, născut la Ianina în 1779. Moșiile de la Tecuci erau stăpânite de pitarul Manolache Bălăceanu și Nicola Jupaniotul. În anul 1835 pitarul Manolache Bălăceanu(1807-1842) care avea mari datorii, vinde moșia sa de la Tecuci, unchiului său Șerban (Bănică) Bălăceanu mare serdar, care moare în anul 1837. S-ar putea să fiu acuzat că am prezentat o cronică a familiei Bălăceanu și nu istoria satului Balaci. Am menționat istoria familiei Bălăcenilor deoarece într-un fel sau altul, locuitorii satelor, moșiilor Bălăcenilor au depins de aceștia și istoria lor este și istoria satului Balaci. Deși familiile Bălăcenilor și-au extins moșiile și casele în județele Argeș, Olt, Dâmbovița, Prahova, Ialomița, Vlașca, Teleorman și în orasul București, moșiile din Balaci și din jurul satului Balaci au fost mereu stăpânite în devălmășie de familiile Bălăcenilor ca o recunoaștere a locului lor de origine. În partea de sud a satului Balaci, prin Dobrotești, Zîmbreasca, Ciolănești, Tătăraști de Jos, Baciul, Talpa, Bolintin, București trecea vechiul drum al *Olacului* care făcea legătura dintre Craiova-Slatina- București, având han[releu] de poștă la Tecuci. Acest han de poștă aparținea și drumului Pitești-Urluieni-Tecuci-Dobrotești-Roșiorii de Vede-Turnu Măgurele. Olac derivă de la cuvântul turcesc „ulac” care înseamnă „curier”. Drumul Olacului, destul de vechi, este amintit în anul 1833, în „Indicativul curselor poștale din Europa” alcatuit de Siegmenger, funcționar la „ Administrația Poștelor din Prusia” ca făcând parte din traseul numărul 2, care pleca din București, trecea prin Baciul, Balaci, Tecuci către Slatina, Balș, Craiova, Caransebeș, Lugoj, etc. În anul 1815, Dionisie Fotino, amintește de *căpitănia Balaciului*, una din cele șapte căpităanii ale județului Teleorman. Pe harta lui Specht din anii 1790-1791, Balaciul este trecut cu 45 case, iar în *catagrafia* din 1810 cu 86 case. Mai tarziu, în 1835, Ditmars aminteste 42 gospodării în Balaci și 20 gospodării în Pădureți. În Extract sunt trecute 46 familii. În secolele XVIII-lea și XIX-lea, în Balaci apar ca proprietari de moșii Mihai Racovița, Iordache Crețulescu, Goleșcu, Greceanu, obținute probabil prin căsătorii, cumpărări de moșii sau donate de domnitor. Aceștia la rândul lor vând moșiile unor greci, sau altor boieri parveniți, deoarece

apar alte nume de proprietari sau arendași ca Naum Romniceanu, G.Pietraru, Ioan G. Slăvescu, Kalinderu, etc. În secolul al XVIII-lea, în urma împărțirii administrative făcută de Constantin Mavrocordat, județul Teleorman este împărțit în zece plase. Împărțirea a avut ca normă cursurile râurilor ce serveau ca limită naturală. Din plasa „Mijlocul de Sus” alături de Balaci, făceau parte și satele Palanga, Strâmbeni, Râca Veche, Râca Nouă, Miroși, Cățelești, Dobrotești, Tecuci, Siliștea, Merișanii și Zîmbreasca. În *Istoria vechii Dacii* a lui Dionisie Fotino se menționează că în anul 1785, satul Balaci făcea parte din plasa Cotmenei. După anul 1800, județul Teleorman se împarte în 5 plase: Cotmenei, Teleormanul, Mijlocul, Târgului și Marginea. În anul 1832 satele Balaci, Pădureți, Cățelești și Tecuci făceau parte din plasa Mijlocul, plasă compusă din 30 de sate. În anul 1832 în urma unei recensământ al satelor din județ satul Balaciu are 41 familii, satul Pădureți 40 de familii, Cățelești 41 de familii și Tecuci 128 de familii. Suprafața cultivabilă este următoarea: la Balaci se cultivau 66 pogoane cu grâu, 59 cu orz, 90 cu porumb și 39 cu mei; la Pădureți 64 pogoane cu grâu, 46 pogoane cu orz, 97 cu porumb și 31 cu mei; la Tecuci 125 pogoane cu grâu, 72 pogoane cu orz, 248 cu porumb și 66 cu mei iar la Cățelești 47 pogoane cu grâu, 37 cu orz, 96 cu porumb și 4 cu mei. Recolta din acel an de pe suprafața cultivată era următoarea: la Balaci erau 90 oca de grâu, 813 oca de porumb și 12 oca de mei, în condițiile în care ocaua avea 176 kile. Tecuciul avea 175 oca de grâu, 40 de orz, 1050 de porumb și 150 de mei; Pădureți avea 63 oca de grâu, 420 de porumb și 13 de mei iar Cățelești 67 oca de grâu, 7 de orz, 481 de porumb și 24 de mei în condițiile când ocaua de orz avea 130 de chile. În acelaș an satele: Balaci a produs 500 oca de brânză, 100 de miere, 500 de unt și 250 lemne de cară; Cățelești 500 oca de brânză, 100 oca de miere, 300 oca de unt și 300 care de lemne; Pădureți(Pădureni) 500 oca de brânză, 300 oca de unt, 320 care de lemne iar Tecuciul 1000 oca de brânză, 200 oca de miere, 1500 oca de unt, 500 oca de carne și 850 care de lemne. Prin altă reorganizare administrativă, Balaci devine reședința plășii Teleormanul care se împărțea în cinci subplase ce cuprindea 33 de sate cu 59 cătune pe o suprafață de 85580 ha în anul 1835, iar satul Balaci apare împreună cu Pădureți și Tecuci cu Cățelești. Deși aceste date sunt aproximative și nu redau exact numărul populației, după stabilirea reședinței de plasă în Balaci, numărul locuitorilor se mărește. Pe itinerariul misiunii G.R.Sabatier căpitan de geniu și J.Desaint căpitan, în anul 1848 sunt amintite numeroase sate printre care și Balaci cu o mie de locuitori. În anul 1828, într-un rezumat al bâlciurilor din județul Teleorman este amintit și bâlciul de la Sfântul Petru și Pavel la Balaci. În iulie-

august 1848, satele Pădureți, Cătelești și Balaci depun jurământul pe Constituția revoluției pașoptiste. După anul 1821, în timpul ocupației otomane în principate, obligațiile țăranimii se agravează prin abuzurile și jafurile săvârșite de turci și dregătorii pământului. Reducerea simțitoare a numărului vitelor de tracțiune a atras după sine necultivarea unor întinse suprafețe de pământ. În asemenea condiții mizeria țăranimii s-a agravat, foametea și bolile au secerat mii de vieți. În timpul foametei din iarna 1822-1823, locuitorii din județele Teleorman, Vlașca și Olt au fost nevoiți, din lipsă de cereale, să mănânce coajă de copac. Pe tot cuprinsul județului se lua dijma din semănături, zeciuiala din vin, din douăzeci de vedre una, iar din fân câte trei pînă la șapte lei, și douăzeci parale de casă. Se lua, „cu învoire de obicei” câte patru pînă la șase parale de porc, câte două parale de oaie și câte două parale de stup. Tratatul de la Adrianopole (1829), a redat țării libertatea comerțului, iar Regulamentul Organic (1831), a creat pentru stăpânii de moșii, numiți de acum înainte *proprietari*, condiții pentru o largă dezvoltare a producției de cereale destinate pieții, pe rezervă oprind pe clăcași să folosească pentru ei întreaga suprafață a moșiei și repartizîndu-le prin măsurătoare o anumită suprafață de pământ insuficientă gospodăriei lor. Îndatoririle țăranului față de proprietar constau atât în clacă cât și în dijmă, el trebuind să dea a zecea parte din rodul pogoanelor, în afară de aceasta, țăranul dependent avea obligații către stat, județ și sat. El trebuia să plătească birul sau capitația, o taxă pentru întreținerea unui dorobanț, taxă pentru plata pîrcălabului, a unui logofăt și a vâtașilor satului, o taxă pentru întreținerea învățătorului, precum și pentru clădirea școlii și a primăriei. La toate acestea se mai adăugau șase zile de muncă pe an pentru șoselele mari, obligația de a face și repara drumurile vicinale, de a face poduri, de a munci pentru preotul satului, de a da de fiecare 50 de familii câte un recrut, de a înzestra la intrarea în oștire cu o sumă de trei sute lei, de a pune la dispoziția boierului câte patru slujitori volnici de fiecare 100 de familii. În plasa Teleormanul existau sate mixte cu moșneni și clăcași. Moșnenii au de la unul pînă la șase stînjeni moșie. Adesea acest pământ este muncit și de clăcași ai moșnenilor. Întâmpinînd greutăți în alegerea delegaților pentru formarea divanurilor Ad-Hoc, deoarece mulți moșneni nu posedau cele zece fâlci cerute de instrucțiuni, Subadministrația plășii Teleormanul solicită clarificarea situației acestora precum și a clăcașilor din satele moșnenești, într-un raport de la 14 aprilie 1857. Articolul 140 din Regulamentul Organic prevedea ca satele principatelor să fie *aliniat*e, adică sistematizate, fiecare familie avînd dreptul la 400 stînjeni pătrați cuprinzînd curtea cu împrejmuiri, grădina de legume. Acest lucru s-a făcut cu

greutate și în satul Balaci, deoarece unii moșneni s-au adunat pe părțile altor moșneni din vatra satului, care pretindeau clacă. Ei refuzau și ofereau loc pentru loc. Cei cu terenuri pe care se afla vatra satului nu acceptau. S-a hotărât ca moșnenii să rămână pe părțile altora numai printr-un acord reciproc. Astfel așezarea satelor la linie nu însemna stricarea tuturor caselor din sat sau mutarea satului întreg, nici înșirarea tuturor caselor satului într-un rând sau două rânduri de case în lung, una lângă alta, ci o strângere generală a caselor fiecărui sat la un loc, deoarece casele erau răsfirate pe întindere mare. Cu această ocazie locuitorii satului Pădureți, care aveau casele în jurul Bentului și spre baltă, trec dincolo de râul Burdea în actualul cătun Sărăcani. În cece privește organizarea administrativă a satelor, Regulamentul Organic, dispunea că vor putea alege în Muntenia câte un pârcălab *ce sunt ca poliție în sat*, însă prin știrea și cu învoirea atât a cârmuitorului județului, cât și a stăpînului moșiei după vechiul obicei. Pârcălabul percepea „capitația” pentru care locuitorii satelor erau solidari răspunzători. În caz că întâmpina greutăți în perceperea taxelor, cereau mai întâi concursul proprietarului, și dacă acesta refuza se adresau cârmuitorului de plasă. Se înființa o cutie obștească a satului, alimentată mai ales dintr-un adaos la capitație și a cărei gestiune era încredințată unui sfat de șase locuitori împreună cu preotul și cu proprietarul sau vechilul acestuia. Cutia satului servea la plata pârcălabului și mai ales la completarea lipsei ce se putea ivi în suma capitației satului, în urma morții sau mutării sătenilor, în intervalul de șapte ani de la o catagrafie (recensămînt) la alta. O lege munteană din 1833, obligă pe săteni să clădească după un plan dat de stăpînire, o casă a satului[primărie], în care să se păstreze arhiva, să se adune epitropii cutiei satești și judecătoria sătească de împăciuire, sau județul sătesc înființat de Regulamentul Organic și care a funcționat câțiva ani. În Muntenia la 1851, domnitorul Barbu Știrbei a organizat Sfatul Sătesc. Acesta era alcătuit din pârcălab, un reprezentant al proprietarului și doi sau patru „deputați” aleși de toți câți plăteau capitația dintre sătenii frunțași. Acest sfat nu era chemat să delibereze asupra intereselor satului. Era numai un organ de execuție al organelor administrative superioare. Mai aveau și atribuții judecătorești pentru pricinile mici dintre săteni și pentru neînțelegerile dintre proprietari și clăcași cu privire la lucrarea pământului. Prin Regulamentul Organic, se înființează *polițiile satești* organizate din dorobanți. Dorobanții, scutiți de cvartir și recrutare, formau trei cete care slujeau cu schimbul câte zece zile. Erau plătiți din cutia satului cu câte un leu pe zi de serviciu, dar totodată întreținerea și echiparea era în sarcina lor. O lege de la 30 iulie 1850, a lui Barbu Știrbei, a desăvârșit organizarea dorobanților în județe. Dorobanțul avea să fie

ales de către săteni dintre cei mai vrednici pentru asemenea slujbă și să se angajeze pe șase ani, depunând jurământul militar. Pe de altă parte, tot militarul ieșit din slujba oștirii și apt pentru serviciul de dorobanți era dator să slujească alți șase ani ca atare în județul său de origine. O altă categorie de slujitori sătești erau vătășeii. În fiecare sat, Regulamentul Organic orânduia câte doi vătășei călări cu leafă pentru siguranță. Toți sătenii erau însă datori să ajute la prinderea răufăcătorilor fiind și chezași unii pentru alții, iar ca răsplătire și încurajare primeau o parte din banii recuperați. Vătășeii mai erau și în anul 1863 când se publică un regulament pentru serviciul lor. Erau înrolați pe cel puțin trei ani, plătiți de stat sub ascultarea Sfatului Sătesc, serveau cu rîndul câte o săptămână, purtau corespondența oficială, erau poștași rurali, aduceau la îndeplinire poruncile guvernului și Hotărârile Sfatului Sătesc cu privire la raporturile dintre proprietari și locuitori, asistau pe percepător la încasarea dărilor, privegheau conservarea împrejmuirilor localurilor comunale, a șanțurilor, podurilor, drumurilor, plantanțiilor, fântânilor, aveau paza vitelor căzute în pripas, iscodeau pe străini și vagabonzi, urmăreau pe răufăcători, culegeau lămuriri asupra crimelor și delictelor, arestau pe tulburătorii ordinei publice și pe cei surprinși vătămând proprietățile comunale și particulare, asigurau straja de noapte. Ei nu vor putea aresta pe nimeni fără ordinul formal al Consiliului sătesc, sau al subprefectului, afară de cazurile când vor găsi pe cineva în *chiar vina veghiată*. Bătaia este oprită, dar cel ce batjocorește pe vătășel în îndeplinirea datoriei este trimis în judecată. Pentru abateri, vătășeii erau destituiți și trimiși în judecată. Vătășeii nu pot întrebuința arme decît când se îndreaptă asupra-le lovituri și silnicii, sau când alt mijloc nu au de a apăra postul sau persoanele ce le sunt încredințate. Vătășeii depindeau de Ministerul de Război de unde primeau arme și muniții trebuitoare executării serviciului lor. De asemenea depuneau și jurământ militar. În anul 1862 se votează în Parlament Legea Rurală, care nu a fost sancționată de domnitorul Alexandru Ioan Cuza, fiind incompletă. Mai târziu, făcându-se unele modificări se votează Legea Rurală la 09.03.1864 și promulgată de Cuza Vodă la 31 martie acelaș an, prin care se înființează comunele rurale și consiliile comunale, se delimitează perimetrul comunal, de asemenea clădirile primăriilor, se stabilesc regulamente pentru păstrarea ordinei publice, etc. Pe lângă mănăstirea din Balaci, s-a înființat o școală pentru formarea de grămătică, dieci și logofeți chemați la curțile domnești să scrie documente și pentru preoți. Astfel sunt amintiți în anii 1538 Țalapi, în 1559 și 1566 Dragomir și în 1575 Codreș, toți din Balaci. În secolul următor limba româna începe să înlocuiască în biserică slavona. În 1780, la

Rușii de Vede, apare prima școală domnească. Un dascăl era plătit cu 5 taleri pe lună. La 23.04.1839, Constantin Stan din Balaci, în vârstă de 23 ani, însoțit și fiu de țârcovnic, este învățător la Balaci și Pădureți. Dintre elevii de școală 60 nu au urmat școala, 23 de elevi au învățat a silabisii. Dintre aceștia din urmă, 12 nu plătesc. Acest lucru se întâmplă în anul 1843. Acelaș învățător este numit și în anul 1844. În iunie 1848 este numit învățător la Balaci Ioan Mateiu. Învățătorul din Balaci-Pădureți primea un salariu anual de 220 lei. Școala era făcută din nuiele, construită în apropierea bisericii. Se învăța silabisirea, citirea, catechism, rugăciuni, scrierea și socotirea. Pe harta județului Teleorman întocmită în anul 1865 de către maior D.Papasoglu, sunt menționate satele Tecuciu, Balaciu, Pădureți și Cătelești din plasa Teleormanu, precum și drumurile Craiova – București; Pitești-Tecuci-Dobrotești-Roșiori de Vede. În anul 1865 se introduce linia de telegraf Turnu Măgurele-Roșiori de Vede-Ciolănești-Zîmbreasca-Balaci, iar în 1872 apare un serviciu de poștă bine organizat cu oficii poștale în Turnu Măgurele, Alexandria, Roșiorii de Vede, Zimnicea, Lunca și Balaci. Pe harta poștelor din Principatele Moldova și Muntenia întocmită de Poșta austriacă în anul 1848, revăzută în anul 1854 sunt trecute drumurile Pitești-Costești-Urluieni-Tecuci-Rușii de Vede și Slatina-Șerbănești-Tecuci-Ciolănești-Talpa-Baciu-București. În timpul războiului de independență din anii 1877-1878, apar referiri la sprijinirea frontului, de cetățeni din satul Balaci. Astfel, prin telegrama nr.3502, subprefectul plășii Teleormanu îl înștiințează pe prefect că *domnul George Pietraru, arendașul moșiei Balaciu, care cu ocaziunea trecerii prin această plasă a armatei, Divizia IV militară activă de sub comanda domnului colonel Borănescu, a oferit junice, una chilă ovăz, mai multe care cu fân și paie.* La 26 mai 1877, prefectul raportează Ministerului de Interne despre aceste donații. O serie de soldați din Balaci, aparținând Regimentului 5 Dorobanți au luptat la Grivița. Dintre aceștia pe 7.10.1877, au căzut luptând la Grivița 2, soldații Stefan Marin și Ion Niță. Până în anul 1870, comuna a purtat numele de Balaci-Pădureți, fiind unită cu satul Surdulești până în anul 1876. În anul 1897 apare la București *Dicționarul Geografic, Statistic, Economic și Istoric al județului Teleorman*, scris de Pantele Georgescu, lucrare premiată de Societatea Geografică Română, în ședința sa din 3 martie 1897. Referindu-se la localitatea Balaci, autorul menționează următoarele: *Comuna Balaci are o populație de o mie o sută treizeci locuitori dintre care o mie o sută douazeci și cinci sunt români, trei greci, doi bulgari, un sîrb. Din aceștia 265 sunt capi de familie, contribuabili 243. Are 2 biserici cu 2 preoți și 4 cântăreți. Are și o școală frecventată în anul școlar 1889-1890 de 32 elevi. Teritoriul comunei ocupă o*

suprafață de 3280 ha, dintre care 2560 ha aparțin mai multor proprietari, cei mai importanți fiind Ghiță Ioan cu 800 ha, G.Pietraru, dr. Romniceanu și alții. Locuitorii împroprietăriți sunt 156 pe aproape 720 ha. Terenul este puțin deluros și nu tocmai productiv. În partea dinspre sud-vest se află o pădurice sau braniște întinsă pe 5 ha proprietate particulară. Se cultivă grâu, porumb, rapiță. Locuitorii cam sărăcăcioși se îndeletnicesc cu agricultura. Ei sunt serbezi și bântuiți de diferite boale precum (frigurile, vărsatul, pelagra, etc.). În anul 1890 exista un număr de 4449 vite dintre care 785 vite cornute mari, 194 cai, 25 măgari, 3420 oi și 205 porci. Bugetul comunei este de 3735 lei la venituri și 4482 lei și 16 bani la cheltuieli. Pe teritoriul comunei se ține bălci la 29 iunie al fiecărui an. Are de asemenea un oficiu telegrafic. Companiile I și II din regimentul 28 dorobanți staționează aici. Pantele Georgescu amintește doar date statistice care reflectă zguduitoarea realitate socială. Locuitorii satului munceau pe moșiile proprietarilor, primind doar o mică parte din produsele cuvenite care se terminau în timpul iernii, țăranii fiind nevoiți să apeleze la ajutorul arendașilor. Dacă luăm ca exemplu pe arendașul Ioan Gh. Slăvescu, care arendase moșia dr. Romniceanu, și pe care munceau locuitorii cătunului Sărăcani, vom constata următoarele: Se da țăranului 6 pogoane pe care le muncea în parte cu arendașul. Se mai dă țăranului încă 6 pogoane pe care trebuia să le muncească cultivând 4 pogoane cu grâu și 2 cu porumb. Recolta de pe aceste ultime 6 pogoane o lua arendașul. La cele 6 pogoane muncite în parte, țăranul mai trebuia să facă anual trei zile cu carul corvezi și 6 zile cu mâinile(clacă). De asemenea țăranul era obligat să dea arendașului trei pui de găină, zece ouă, mușchiul și limba porcului. Arendașul mai primea și o parte din zece (zeciuiala), din grâul ce-i rămânea țăranului. Tot atunci, satul Pădureți, care devenise cătun al comunei Balaci își schimbă denumirea în Sărăcani. Oamenii erau destul de săraci datorită lipsurilor materiale. Impozitele le încasa un perceptor pe nume Filip. La plata impozitelor intervenea adesea și arendașul Slăvescu care îi spunea perceptorului *lasă oamenii măi Filipe, că sunt sărăcani. N-au nici după ce bea apa*. Prin repetarea cuvântului le-a rămas numele sărăcani, iar cătunul a preluat acest nume. Acest cătun a avut și biserică proprie construită de către familia Bălăcenilor, dar care a fost deteriorată de-alungul anilor. Locurile arabile din comuna Balaci, după recoltarea cerealelor, sunt păscute în devălmășie de toți locuitorii. Pînă și viile, după ce li s-a luat strugurii, sunt stăpânite în devălmășie. De asemenea balta este stăpânită în felul următor: cel care are teren pe lângă baltă, de obicei are cam aceeași suprafață și în baltă. Dacă cineva are nevoie de trestie sau papură, merge și taie de oriunde fără să

întrebe. Fiecare taie cât are nevoie pentru nevoile sale personale și nu mai mult. De asemenea poate de exemplu, ca cineva să se ducă pe baltă și să-și pună garduri de trestie pentru prins pește. Poate să meargă și femeile cu cânepa la topit, oriunde i se pare c-ar fi apa mai bună din rîu sau baltă. În anul 1886 s-a construit calea ferată Costești- Roșiorii de Vede, având stație la Balaci. Odată cu pătrunderea capitalului în agricultură, apar în sate și primele bănci, așa zisele bănci populare la care capitalul este format din cotizații, cu dobânda 8-12% la membrii și 10-15% la nemembrii. Deponenților le reveneau o dobândă spre fructificare de 5-9%. La Balaci se găsea banca „Sf. Nicolae” înființată în 1903 cu un capital de 2453,55 lei. Țăranii lucrau cu inventar agricol propriu și acela foarte rudimentar. Căruța, roțile și plugul erau din lemn. Plugului i s-a adăugat mai târziu un brăzdar de fier. După anul 1901 se schimbă și învoielile dintre arendași și țăranii. Iată ce prevedea un contract dintre țăran și arendaș privitor la arenda pământului: *Fiecare locuitor ce vom lua pe seama noastră 5 ha, sau 10 pogoane spre a le semăna cu grâu sau porumb, vom munci la tarlăua domnului 5,5 pogoane definitive de grâu și 2,5 pogoane definitive de porumb. Ar rezulta deci, că pentru 10 pogoane primite în arendă, țăranul lucrează pentru arendaș 8 pogoane. În realitate contractul mai prevede și alte sarcini. Art.4. La fiecare 5 ha sau 10 pogoane ce vom lua fiecare locuitor în seama noastră, vom munci fără plată câte 3,5 zile cu brațele, 3,5 zile cu carul, oriunde și oricând vom fi vestiți de personalul domnului arendaș. Art.5. La fiecare jumătate de hectar luat pe seama noastră vom transporta fără plată la schela Zimnicea sau Turnu Măgurele, câte 25 galoni dubli decalitri produse. Art. 6. La fiecare jumătate ha ce vom avea pe seama noastră semănat cu grâu, vom da sămânță pînă la 1 septembrie domnului arendaș câte o dublă și jumătate grâu curățat bine de secară și neghină și vînturat bine. La fiecare jumătate de ha ce vom avea pe seama noastră cu porumb vom da sămânță domnului arendaș câte un sfert duble porumb bine vînturate. Art. 7. Fiecare locuitor subscris în acest contract se obligă a munci definitiv și la tarlăua domnului arendaș fără plată câte un ha de coceni....* Din contractul de arendă de mai sus, rezultă că țăranul muncea mult mai mult decât opt pogoane (pentru 10 arendate), iar calculul întregii cantități a dijmei nu este ușor de făcut. Acelaș lucru îl sesizează o serie de primari și învățători ai scolilor rurale, cărora li s-au trimis diferite chestionare cu ocazia anchetei făcută în anul 1905 pentru Expoziția Generală a României din anul 1906. Având numeroase datorii, țăranii se răsculau. Manifestările sporadice de nemulțumire împotriva proprietarilor de pământ și slujbașilor lor: arendași, vătafi, vechili erau reprimare cu brutalitate, cu ajutorul jandarmilor. În anul

1907, aflând că în alte sate țăranii s-au răsculat, unii locuitori ai satului Balaci se solidarizează cu cei revoltați, aderând și ei la răscoală. O parte din țăranii , în frunte cu Panait Ciobanu, Guță Stavarache, Gheorghe Anuța și Soare Țurlan au plecat în Gara Balaci, să distrugă calea ferată, ca să nu poată fi trimisă armata împotriva celor răsculați din Teleorman și să nu fie transportați cu vagoanele cei arestați. Acolo, șeful stației i-a ținut de vorbă , în timp ce impiegatul a cerut prin telegraf să fie trimisă armata. Aceasta nu a întârziat să vină. Arendașul Neagu Popescu părăște câțiva oameni din Sărăcani, participanți la răscoală. Primul a fost arestat Victor Brumar, care în urma bătăii primite, divulgă și pe ceilalți participanți. Sunt prinși Guță Stavarache, Gheorghe Anuța, Soare Țurlan ca șefi ai răsculaților. După ce sunt bătuți , sunt trimiși la închisoare pe șlep la Turnu Măgurele unde sunt torturați și încetează din viață. Au mai fost bătuți și alții dintre care amintim: Dumitru Dina, Vasile Bucur, Iancu Zâmbreșteanu, Grigore Jarcă, Panait Ciobanu, Ioniță Meițoiu, Marin Lupu- Uțupeanu, Dumitru Ioniță Militaru. Răscoala a fost astfel reprimată, fără să fi avut amploarea din alte sate, unde s-au dat foc conacelor. Ca mijloc de reprimare s-a folosit bătaia. La ordinele căpitanului Cantacuzino, care venise și cu doi ȝigani din Chiajna, țăranii erau așezați pe niște lemne în fața primăriei și cei doi ȝigani îi băteau cu bice care aveau plumbi la capete, iar doi soldați îi țineau. Căpitanul Cantacuzino porunea: „douăzeci duble și ăstuia”. Unii au luat bătaie fără să fie vinovați. Astfel, Marin Trișneag a stat acasă și nu a luat parte la răscoală. Însă căpitanul Cantacuzino a dat ordin: „*dăi și ăstuia douăzeci duble, ca să țină minte răscoala din 1907*”. După răscoala din anul 1907, arendașii și proprietarii de pământuri au făcut mici concesii țăranilor de teamă să nu izbucnească o nouă revoltă. La 50 de ani după răscoală, s-a ridicat un monument care cinstește memoria celor omorâți în acel sângeros an în satul Balaci. Pe o placă de marmură stă scris: „*În amintirea țăranilor Guță Stavarache, Gheorghe Anuța, Soare Țurlan, din comuna Balaci omorâți în martie 1907 pentru că s-au ridicat la luptă împotriva jugului burghezo-moșieresc, pentru pământ și libertate. 1907-1957*”. Prin decret al Prezidiului Marii Adunări Naționale a RPR s-a conferit „ Medalia 50 de ani de la răscoala țăranilor din 1907” lui Bucur Vasile și altor țăranii în viață, în anul 1957, participanți la răscoală. În perioada care a urmat răscoalei de la 1907, ca evenimente culturale se înscriu apariția a două reviste: *Aurora* și *Zori de Zi* . Revista literară-umoristică *Aurora*, apare la 1 septembrie 1910, sub îndrumarea unui colectiv, în cătunul Gara Balaci. Era o revistă bilunară care apărea în zilele de 1 și 15 ale fiecărei luni, într-un format de 27x21 cm. Prețul unui număr 10 bani, iar abonamentul anual 5 lei. Director Luigi Vampa, secretar de redacție

G.Ionescu-Argeș. Aceasta apărea la tipografia M.Iliescu-Roșiorii de Vede. În numărul din 1 octombrie 1910, apare ca secretar de redacție M.Niculescu-Balaci, iar revista a fost tipărită la tipografia Mihail Lazăr fiul din Pitești. O altă publicație apărută la Balaci în data de 1 septembrie 1915 este foaia liberă „*Zori de Zi*”, cu o apariție bilunară în formatul 40x29 sub îngrijirea unui comitet. A fost tipărită la tipografia „Națională” Vasile C.Chirovici din Turnu Măgurele. Prețul unui exemplar 10 bani, abonamentul anual 5 lei. În plasa Tecuci-Kalinderu la Miroși, ca urmare a testamentului lăsat de mama sa Elena Macca, se înființează „Fundațiunea Elena colonel P.Macca” iar în 1915, colonelul Macca, luptător de la războiul pentru independență din 1877, ginerele lui Costache Bălăceanu, înființează „școala de arte și meserii”, școală care a pregătit dulgheri, tâmplari, strungari, fierari, tinichigii, croitori, cizmari, rotari, potcovari, meseriași pentru construcția de căruțe, gabriole, de ascuțit scule (seceri,cazmale,otice,etc), pentru toate satele din jur, inclusiv în Balaci, Cătelesti și Tecuci-Kalinderu. Această școală, cu ateliere se întindea pe o suprafață mare și a rezistat pînă în anii 50. La Campania din Balcani a războiului din anul 1913, au participat și locuitori ai comunei Balaci, dintre care amintim pe Tudor Ilie, din regimentul Radu Negru-Vodă 28, căruia i se decernează medalia „*Avântul Țării*”. Nu trec decît trei ani și din nou locuitorii țării noastre participă la război. De data aceasta era vorba de războiul pentru eliberarea Transilvaniei și întregirea neamului românesc. Însă armata română inferioară numeric și fără înzestrare tehnică modernă, după înaintării victorioase este silită să se retragă. În acest război au participat și locuitori ai satului Balaci. Într-o zi de toamnă a anului 1916, se zvonește în sat că vine armata română, iar sătenii se adună cu mic, cu mare în centrul comunei. Dar, spre surprinderea generală era armata germană. Sătenii speriați au alergat pe la casele lor să-și ascundă ce aveau mai de preț. După ce au ocupat primăria, au devastat-o, distrugând toate actele și au instalat un primar german. O parte din armată și-a continuat drumul spre București, cealaltă parte a armatei germane a rămas în sat, soldații fiind cazați pe la casele oamenilor mai înstăriți. Soldații germani i-au obligat pe locuitori să le hrănească și să le adape caii, să presteze diverse activități pentru ei. Au violat fete nemăritate, au ținut-o numai în chefuri cu păsări, porci și pâine rechiziționate de la populația satului. Au trecut apoi la rechiziții masive conform ordinelor statului major german. Au rechiziționat pentru armata germană păături, haine, păsări, porci, cai, vite, etc. Pentru nesupunere la rechiziții zece țărani din sat au fost arestați. Au stat aici doi ani, ani de suferințe pentru locuitorii satului. Nemții rămași în comună au plecat într-o noapte când au primit ordin de

retragere, iar dimineața locuitorii s-au trezit fără ei. Acest lucru a fost un prilej de bucurie pentru toți sătenii deoarece războiul se terminase, iar părinții își așteptau fii să se întoarcă acasă, soțiile așteptau soții iar copiii părinții plecați pe front. Puțini s-au mai întors. Mulți au căzut pe câmpul de luptă, alții în prizonierat. Au rămas răni deschise în sufletul și în inima oamenilor. Mulți oșteni, fii ai acestor meleaguri au luptat cu eroism, fiind recompensați cu medalii ale României pentru faptele lor de vitejie. La 17 august 1918, i se conferă prin decret regal, medalia pentru „*Bărbăție și Credință*”, cu spade clasa III, sergentului Tudor Ilie din Batalionul Vânători de Munte, pentru bravura și rabdarea cu care a învins toate greutățile, fiind vesnic ca pildă camarazilor săi din 1917. De asemenea au fost conferite multor locuitori care au luptat în război medalia, „*Victoria*”, printre care și lui Tudor Ilie și Ioana Ilie-Pisică. În perioada dintre cele două războaie mondiale, în comuna Balaci au loc profunde transformări sociale. Țăranilor care au participat la primul război mondial, văduvelor de război și urmașilor celor care au murit pe front au primit pământ, prin reforma agrară promulgată la 17 iulie 1921, odată cu venirea la putere a *Partidului Poporului* condus de mareșalul Averescu Alexandru. Au fost împroprietăriți cu despagubire la 10 mai 1924. Dar pământul primit de țărani era insuficient, ceea ce face ca o parte din locuitori să cumpere 104,60 ha de la proprietarul de moșie Victoria G.Pietraru, la 10 decembrie 1925. În anul 1921 apare la Balaci revista „*Satârul*” redactată de Antonian Nour Marinescu. Acesta publică în „*Almanahul județului Teleorman pe anul 1923*”, editat de ziarul *Victoria* din Turnu Măgurele, articolul „*Districtul satului Balaci*”, pagini de monografie (paginile 53-58), precum și în *Revista de Istorie* din 1932, vol. XVIII-(pag.19-27) articolul, „*Balaciu și Bălăcenii*”. În primăvara anului 1925, conducerea comunei Balaci hotărăște să strângă fonduri pentru construcția unui „**Monument al eroilor din comuna Balaci**”, care să cinstească jertfele făcute de locuitorii comunei în timpul războiului pentru întregirea neamului. În acest scop se formează un comitet pentru ridicarea monumentului alcătuit din 26 persoane, reprezentând toate categoriile sociale ale comunei, comitet condus de Constantin Gh.Ionescu, administratorul plășii Tecuci-Kalinderu. După ce sunt strânse fondurile, se comandă sculptorului grec Nicola Kagheorghis din Pitești, un monument care să nu depășească valoarea de 100.000 lei. Inaugurarea monumentului a avut loc într-un cadru festiv, cu fanfară militară adusă de la Turnu Măgurele. Costul statuiei plus alte cheltuieli suplimentare au însumat un total de 87.546 lei. Odată cu dezvoltarea relațiilor de producție capitaliste în România, începe și o vie activitate politică, care se răsfrânge asupra cetățenilor

țării și în special asupra țăranilor care formau majoritatea. După cum era de așteptat, și în satul Balaci, proprietarii de moșii, comercianții, intelectualii aveau când la un partid politic când la altul, în funcție de interese. Condiția esențială: cine poate da mai multe avantaje. În timpul campaniilor electorale se acordau fonduri importante pentru cumpărarea băuturilor alcoolice care erau date țăranilor, a meselor oferite de un partid sau altul, să voteze pentru candidații proprii partidului său. În timpul alegerilor, aceștia aduceau bătauși de la Peretu, să bată pe cei ce n-au votat pentru partidul său. În general bătaușii erau aduși de reprezentanții partidului aflat la putere, cel care organiza alegerile. Cum se proceda: Unul stătea ascuns și privea de undeva de sus în cabina de vot ce semn de partid a votat cel din cabină. Dacă nu vota partidul său, anunța prin semne omul care păzea ușa. Acesta, înainte ca votantul să iasă îi făcea un semn discret cu creta pe spate. Afară îl așteptau bătaușii. Dacă avea semn cu creta pe spinare era luat la bătaie, dacă nu avea semn, era liber. Mulți dintre țărani s-au înscris în Partidul Național-Țărănesc, partid care avea afinități apropiate cu interesele țăranilor. În comună se înființează mici firme ca Moara-proprietate a lui Alexandru Grigorescu, o fabrică de sifoane a lui Petre Stoicovici (1924), depozitul de cherestea și alte materiale lemnoase și de construcții din Gara Balaci, depozit aparținând lui Niță Brănescu. În cătunul Balaci-Gară era și cârciuma lui Nae Marinescu, fost învățător între anii 1900-1903 la Siliștea Gumești, care părăsește învățământul și se apucă de afaceri. Era liberal și umbla tot timpul cu pistolul la șold. În luna februarie 1932, predicatorul baptist N. Sava împreună cu I. Matei și D. Bejan mergând pentru a-și vizita credincioșii, fiind în exercițiul misiunii lor, au fost arestați în comuna Balaci în casa baptistului Ion Bratu și au fost duși la postul de jandarmi respectiv și aici au fost bătuți crunt de către Primarul comunei, Tudor Zodie, care-i anchetează pînă la ora 2 din noapte. A doua zi au fost puși în lanțuri și purtați ca hoții prin comună, de către primar și jandarmi (sigur făcând haz pe socoteala cetățeanului baptist). Înnaintați prefecturii Teleorman, negăsindu-le nici o vină au fost eliberați. În sat mai existau patru cârciumi, proprietatea unor comercianți și mici prăvălii care nu satisfăceau în totalitate nevoile populației comunei Balaci. Oamenii erau nevoiți să se deplaseze la Roșiorii de Vede pentru alte cumpărături. În fiecare zi de joi era zi de târg la Balaci-Gară, unde veneau negustori de prin împrejurimi sau țărani din comunele învecinate să-și vîndă produsele. Profitînd de calea ferată, veneau negustori și din orașele apropiate. Referindu-se la starea materială, sanitară și culturală a locuitorilor județului Teleorman, într-o monografie economică dedicată Teleormanului prin anul 1936, Christache Ch. Milian

menționa: În privința curățeniei țăranii noștri stau prost. Spălatul lor se reduce numai la față și mâini. Pe cap se spală la 3-4 luni. Pe corp numai vara și atunci se scaldă numai, băgându-se în apă fără să se frece cu săpun. Se schimbă de rufe sâmbăta dimineața. Iarna trăiesc într-o mizerie de nedescris. Ferestrele, cu toate sfaturile date, nu le deschid, încălțămintele le usucă pe sobă și produc un miros greu, ba în unele sate, spre a nu pătrunde aerul, ferestrele sunt lipite cu fâșii de jurnal sau altă hârtie mai groasă, unse cu cocă. Dacă la mizeria de mai sus adăugăm cloștile, mieii și vițeeii născuți timpuriu, putem avea complet tabloul mizeriei locuinței unui sătean teleormanean ... .. Mortalitatea infantilă în Teleorman întrece mult media pe țară a mortalității infantile. Cauzele morții infantile sunt lipsa moașelor cu școală, lipsa de educație a fetelor încă din școală, când copii sunt bolnavi, mulți dintre locuitori nu le dau nici o îngrijire. .... Longevitatea este mai rară în Teleorman, ca în Ardeal și chiar ca în multe județe din vechiul Regat, Cauzele trebuiesc căutate în clima, igiena casnică și mai ales munca grea a țăranului din Teleorman, fiecare posedând un mare teren de cultură, muncește mult și din greu; plugarii din Teleorman pleacă la munca agricolă de la ora 3 dimineața, pe când Ardelenii abia pe la ora 7 după ce au dormit și au mâncat bine. Munca îi istovește atât pe bărbați și mai ales pe femei, care încă de la vârsta de 28-30 ani, sunt cu totul îmbătrânite, căci ele pe lângă munca câmpului au și grija gospodăriei, a preparării mâncărurilor și întrucâtva grija copiilor. Bolile mai obișnuite de care suferă sătenii sunt frigurile, tuberculoza, reumatismul, pelega. De la medic nu se capătă nici un ajutor. El este aproape necunoscut în comună. Nici după razboi n-a făcut un progres sub raport sanitar, cu toată stăruința și sacrificiile făcute, deoarece lumina cărții n-a pătruns în straturile adânci ale populației rurale, spre a o face să înțeleagă rostul medicului, medicamentelor și spitalelor. E peste putință ca să se scoată un sătean din credința că descântecul babelor nu are nici o influență asupra bolilor. .... Starea culturală a locuitorilor lasă mult de dorit cu toate că s-au înființat școli mai în toate comunele. După recensământul făcut în 1890, proporția analfabeților în comunele rurale a fost de 85,1% pentru bărbați și 96,3 % pentru femei. Satele trăiesc izolate sub raportul civilizației față de orașe, căci cei mai mulți dintre săteni nu văd orașele decât atunci când fac armata și nu-și pot însuși nimic din viața orășenească. În timpul dictaturii regale, în țara noastră se crează o stare de neliniște și teamă. Apare pe scena politică un nou partid naționalist, „Garda de Fier”, continuatorul partidului intitulat „Legiunea Arhanghelului Mihail”, care avea membrii și în comuna

noastră. Capitalul străin, și în special cel german, pătrunde în economia României. Ca urmare a acestui fapt se construiește un siloz de cereale lângă Gara Balaci. Războiul devenise de neînălțurat. Odată cu ocuparea Poloniei de armatele germane și sovietice, începe cel de-al doilea război mondial, război la care a luat parte și țara noastră. Toată tinerimea țării a fost mobilizată și trimisă pe frontul de est, pentru eliberarea Basarabiei și Bucovinei de sub ocupația sovietică. Mulți tineri din Balaci au murit, au fost grav răniți (rămânând invalizi) sau au căzut prizonieri. După insurecția armată de la 23 august 1944, trupele române au luptat în continuare pe frontul de vest, de această dată împotriva trupelor germane. Tinerii soldați, fii ai acestor meleaguri au luptat cu barbație atât pe teritoriul țării noastre pentru eliberarea României, cât și pe teritoriile Ungariei și Cehoslovaciei. Ziua de 9 mai 1945 a marcat sfârșitul celui de-al doilea război mondial, în care milioane de oameni nevinovați au murit. A trebuit să treacă 60 de ani pentru a se construi un monument în memoria locuitorilor comunei Balaci ce s-au jertfit pe câmpurile de luptă din cel de-al doilea război mondial. Inițiativa și sprijinul construirii acestui monument a fost a primarului comunei Balaci, Ilie Calotă. Locuitorii comunei Balaci, ca și întregul nostru popor, încep să muncească pentru refacerea țării, pentru o viață mai bună. Perioada 1945-1947, este caracterizată prin instaurarea comunismului în România, bineînțeles și în satul Balaci, sub ocupația trupelor sovietice. În urma reformei agrare din martie 1945, proprietarii de moșii dispăreau din rândul categoriilor sociale. O parte din terenurile proprietarilor Gică Drăgoescu, Făgărășanu, Stelică Protopopescu, etc sunt împărțite țăranilor, iar restul ce rămâne din cele neîmpărțite le preia statul, care înființează Gospodăria Agricolă de Stat (GAS) cu reședința în comuna Zâmbreasca. Cel mai sărac om din comună este numit primar. Proclamarea Republicii Populare Române la 30 decembrie 1947, după alungarea regelui Mihai, este sărbătorită prin miting și hore în satul Balaci. S-a formulat o moțiune de bucurie și sprijin care a fost trimisă către primul Prezidiu al Republicii Populare Române. Împărțirea teritorial administrativă din 31 iulie 1950, duce la înființarea regiunii Teleorman cu reședința la Roșiorii de Vede, cuprinzând raioanele Alexandria, Drăgănești-Olt, Roșiorii de Vede, Turnu Măgurele, Videle, Vârtoapele și Zimnicea. Plasa Balaci se desființează iar satul Balaci face parte din raionul Roșiorii de Vede. La 27 septembrie 1952, prin reducerea numărului de regiuni de la 28 la 18, regiunea Teleorman este înglobată în regiunea București, excepție făcând raionul Drăgănești-Olt, care este înglobat în regiunea Argeș. Comuna Balaci rămâne în componența raionului Roșiorii de Vede până la 16 februarie 1968, când se

înființează actualul județ Teleorman. Între Gara Balaci și Siliștea Gumești se construiește un aeroport militar și se înființează o unitate militară. În același timp lângă silozul din Balaci se montează generatoare de curent electric care functionau cu motorină. De la acestea s-au montat stâlpi de lemn cu conductori de cupru pînă în satul Balaci prin care se alimenta cu energie electrică satul Balaci, dar numai în cursul nopții. Locuitorii satului se adaptează la cerințele vremii și se înscriu în PCR, singurul partid permis. Se introduc noi forme de muncă, fără exploatarea omului de către om prin metodele comuniste. Încă din anul 1952 au luat ființă „întovărășirile” Pionierul, 23 August și Partizanul cu 92 de membrii și 258 ha. Munca se făcea în comun iar recoltele le luau fiecare după terenul său. Se înființează Stațiunile de Mașini și Tractoare (SMT), care ajutau la arat, semănat și recoltatul cerealelor contracost. Se înființează încă 5 întovărășiri agricole în satele Balaci, Tecuci și Cătelești. În localurile confiscate de la proprietarii de moșii și comercianți se înființează Grădinița de copii, farmacie, restaurant, magazine universale, oficiul PTTR, cămin cultural și biblioteca comunală. Treptat, treptat în domeniul agriculturii se introduc forme collectiviste de tip colhoz, preluate de la comuniștii sovietici. Astfel în anul 1956 se înființează în comuna Balaci Gospodăria Agricolă Colectivă (GAC) „1 Iunie” Balaci și „7 Noiembrie” Tecuci. La înființarea celor două G.A.C.-uri, numărul de familii înscrise a fost la început mic (74). Deși din produsele rezultate se repartizau la familiile înscrise, în raport de zile muncă efectuată, tot ce se produceau în cadrul colectivei, totuși țăranii nu se prea înghesuiau să se înscrie la „colhoz” așa cum știau ei că există în Rusia Sovietică. De la raionul de partid s-au înființat așa zisele *echipe de lămurire* pentru a convinge pe țărani să intre în colectivă. În aceeași perioadă s-a încheiat și operațiunea de radioficare a comunei Balaci. Prin stația de radioamplificare, care avea generator propriu de energie electrică, zilnic se anunțau numele celor care se înscriau în colectivă. Numărul celor înscriși fiind destul de mare, s-au mai înființat GAC „Steagul Roșu” la Tecuci și „1 Mai” la Cătelești. Pentru cei care nu doreau să se înscrie la colectiv se aplicau diverse măsuri de constrîngere. De la mărirea cotelor și impozitelor agricole pînă la amenințarea rudelor că vor fi date afară din funcțiile pe care le aveau în întreprinderile și instituțiile statului. Astfel în anul 1962 se declară că este colectivizată toată comuna iar socialismul a învins la sate, trecându-se la modul de producție socialist în agricultură. În anii următori, mai ales după anul 1965, se trece la întărirea C.A.P.-urilor (Cooperativele Agricole de Producție), noul nume al G.A.C.-urilor, prin unificarea C.A.P. „1 Mai” Cătelești cu C.A.P.-ul „1 Iunie” Balaci, din care a rezultat CAP „1 Iunie”

Balaci, cu sediul în fostul conac al moșierului Gică Drăgoescu și C.A.P.-ul „Steagul Roșu” Tecuci cu C.A.P.-ul „7 Noiembrie” Tecuci, rezultând C.A.P.-ul „Steagul Roșu” Tecuci. Odată cu trecerea la activitatea în „acord global”, CAP-urile din comunele Balaci, Didești și Dobrotești se asociază, formând „Asociația Intercooperatistă Dobrotești”, fiecare CAP păstrându-și autonomia. În locul vechilor brigăzi agricole se înființează ferme pe profiluri de cultură agricolă și ocupații (ferma legumicolă, ferma pomi-viticolă, ferma vegetală, ferma zootehnică, etc.) Prin politica partidului comunist și a statului român de industrializare socialistă și repartizare judicioasă a forțelor de producție pe întregul teritoriu al țării a dus la apariția de noi obiective economice și centre industriale, la creșterea gradului de urbanizare, a determinat importante schimbări în structura forței de muncă: de la un an la altul a crescut ponderea populației ocupate în industrie, construcții, transporturi etc. și în mod corespunzător a scăzut numărul populației ocupate în agricultură. Începând cu anul 1965 începe migrația populației din comuna Balaci către centrele urbane din Pitești, București, Roșiorii de Vede, Alexandria, Craiova, Brașov și alte locuri. Exista fluxuri de deplasare a forței de muncă prin naveta zilnică sau săptămânală către Roșiorii de Vede și Pitești. Predominanță femeilor în mediul rural s-a accentuat, paralel cu procesele de industrializare și urbanizare, de atragere a populației active, în special al bărbaților, de la sate la orașe în activitățile industriale și de construcții, fapt ce a făcut ca o parte din muncile agricole să fie feminizate. Acest lucru se întâmplă și în comuna Balaci. În perioada 1976-1980 se încheie modernizarea drumului Roșiorii de Vede -Balaci-Siliștea Gumești prin asfaltarea lui și mai târziu se asfaltează și drumul Balaci-Burdeni-Surdulești. Drumul Balaci-Tecuci rămâne pietruit până în anul 2009, când se asfaltează. Pe baza propunerilor guvernului și în urma dezvoltării economice, urma ca în perioada 1991-1995, comunele Balaci și Slobozia Mândra din județul Teleorman să devină localități urbane. Aceasta în cazul când socialismul urma să învingă definitiv la sate și orașe în societatea multilateral dezvoltată. Între timp, în sat se construiesc un magazin universal cu etaj și o școală nouă pentru clasele 1-VIII. De asemenea se electrifică întreaga comună prin racordarea la sistemul energetic național. Au loc activități culturale la Căminul Cultural, se înființează un dispensar comunal în casa fostului moșier Făgărășanu și un dispensar veterinar în casele lui Alexandru Grigorescu fostul proprietar al morii. Spitalul de la Burdeni, construit de doctorul Kalinderu în anul 1897 pe terenurile sale, este transformat în spital de psihiatrie pentru bolnavii cronici-irecuperabili, cu toate că acesta deservea mai multe sate din jur,

sate care se găsesc la distanță mare de orașe, unde se găsesc spitale. Astfel locuitorii comunei Balaci trebuiau să meargă pentru spitalizare în orașul Roșiorii de Vede, aflat la o distanță de aproape 35 km. Datorită legii interzicerii avorturilor, multe femei au murit iar altele au intrat în închisoare pentru întreruperi ilegale de sarcină. Situația economică a țăranilor a devenit grea prin restrângerea drepturilor pe care le avusese înainte. Astfel, islazurile, care erau proprietatea comunei au fost arate, iar țăranii nu au mai putut să-și crească animale(vite și oi), ca și înainte. Alimentele de subzistență și le procurau cu greutate de pe cultivarea celor 0,30ha teren în folosință pe cap de familie, pe care le primeau dacă lucrau la CAP. Începând cu anii 1985, țăranii care lucrau la CAP, primeau de persoană câte un sac de grâu și unul de porumb, insuficienți pentru a trăi și a crește și animale mici. Bătrânii care aveau copii la oraș, săptămânal primeau pâine, ulei, carne de pui aduse de aceștia. Tot ce se producea în cadrul CAP-ului se vindea statului pe prețuri de nimic. Locuitorii comunei au îmbătrânit, tinerii care plecau la studii la oraș nu se mai întorceau în comună, populația a scăzut, datorită scăderii demografice, numărul copiilor de vârstă școlară a scăzut. Această tendință descrescătoare a continuat și continuă și astăzi. Evenimentele revoluționare din decembrie 1989, i-au găsit pe țăranii din comuna Balaci complet nepregătiți și debusolați. În perioada revoluției din decembrie 1989, soldatul Costache Ionel din Burdeni, a fost omorât de o rafală de mitralieră trasă dintr-o mașină, în timp ce se afla la post, de pază în fața ambasadei Iranului din București în data de 23 decembrie 1989. În primăvara anului 1990 nu existau legi sau dispoziții ce se va face cu terenurile CAP-urilor. Până la apariția Legii 18, încă s-a mai lucrat în sistem mixt: și colectiv și privat, deoarece între timp se dădu-se în folosință câte un pogon de familie.

ISTORICUL SATULUI TECUCI

Satul Tecuci se află în partea de Nord-Vest a județului Teleorman, pe ambele maluri ale pârîului Tecuci în punctul unde acesta face mai multe meandre. Acesta se găsește la o distanță de 61 km de Alexandria și la 29 km față de Roșiorii de Vede(prin șoseaua Tecuci-Dobrotești-Roșiorii de Vede). Gara Balaci se află la o distanță de 10 km. Satul Tecuci se învecinează la est cu satul Balaci, despărțit fiind de pârîul Bălăcelul; la vest și nord-vest cu satele Stoborăști și Tufeni din județul Olt. La nord-est are ca vecini satele Surdulești(jud.Argeș) și Burdeni. În partea de sud, vâlceaua Caprei îl desparte de comuna Dobrotești. Satul este traversat de drumul județean DJ nr.703 Siliștea Gumești-Balaci-

Tufeni, care desparte satul în două părți aproape egale: în sud, Tecuciul din Vale, iar cel din Nord, Tecuciul din Deal. Drumul comunal DC 48 face legătura între Tecuci și Dobrotești. Acesta a fost modernizat în anii 2004-2005 cu fonduri europene SAPARD. În afară de dealurile înșirate pe ambele maluri ale pârului Tecuci se menționează dealul de la Catârgie, pentru că pe timpuri a fost aici o crescătorie de catări cu care se treceau grânele. Satul Tecuci este una dintre cele mai vechi localități din Țara Românească. În partea de sud a satului sunt câteva mături (tell) din epoca preromană (neolitic), având aceeași proveniență ca a celor din Balaci. De asemenea în punctul „La Măgură”, la circa 1 km NV de sat, ca și în celelalte locuri s-au găsit resturi de ceramică neolitică și unelte casnice vechi. Descoperirile acestea s-au făcut în a doua jumătate a secolului al XIX-lea. În privința etimologiei cuvântului Tecuci s-au emis până în prezent două opinii:

1. Cea a lui Philippide, care admite că cuvântul Tecuci vine din uralul-altaicul „Tehekk+uciu, care înseamnă capătul sau marginea țării. Satul Tecuci trebuie să fi fost după opinia lui Philippide, calitatea de margine a stăpânirii cumanilor (popor migrator care s-a așezat în sudul și estul României de astăzi). De remarcat faptul că denumirea „Tecuci” din Moldova, provine de la prima stăpânire a cumanilor, care au migrat spre vest până la râul Olt.
2. Cea a lui G. Weigand, care admite că Tecuciul este de origine slavă. Tecuci ar deriva de la verbul slavon „tekan” care înseamnă „a curge”. Cuvinte asemănătoare se găsesc în bulgară „tekusti”, ucraineană „tekuičiyi”, rusă „tekučij” - „curgător, lichid”; ucraineană „tekuča voda”, rusă „tekučaja voda” = apă curgătoare. Acest toponimic „Tecuciu” înseamnă apa, pârul, râul. Aceeași opinie o are și filologul Ioan Bogdan care amintește un sat din Polonia numit „Tekucza”. Dacă luăm în considerare argumentele prezentate, oricare dintre opinii ar putea fi plauzibilă, mai ales că prin sat trece pârul Tecuci. La 29 aprilie 1560, Petru cel Tânăr *întărește mai multor oameni ocine din Ticeceanii de Jos*. La sfârșit scrie: „, Dragomir din Balaci”. Satul Tecuci este trecut în toate listele de sate din secolul al XVIII-lea și de la începutul secolului al XIX-lea, precum și în Istoria Vechii Dacii a lui Dionisie Fotino. Satul Tecuci a făcut parte din întinsele domenii ale familiei Bălăcenilor. Fiind sat vecin cu Balaci, care de asemenea avea aceiași proprietari, satul Tecuci are până în secolul al XIX-lea aceeași istorie. Prin Tecuci trecea vechiul drum al Olacului dintre Craiova-Slatina-Tecuci-Zîmbreasca-Ciolănești-Lada-București. La Tecuci era un important han de

poștă, unde se schimbau caii. De asemenea, prin Tecuci trecea și vechiul drum comercial Turnu Măgurele-Roșiorii de Vede-Dobrotești-Tecuci-Urluieni-Costești-Pitești-Câmpulung-Bran-Brașov, atestat documentar în anul 1385. Prin urmare era și un releu de poștă. În anul 1832, în plasa Mijlocul, stăpînii clăcașilor de pe moșiile din satul Tecuci erau Manolache Bălăceanu(1807-1842) și Nicola Jupaniotul. În anul 1835 pitarul Manolache Bălăceanu(1807-1842) care avea mari datorii, vinde moșia sa de la Tecuci, unchiului său Șerban (Bănică) Bălăceanu mare serdar, care moare în anul 1837. Neavînd urmași, moșia revine lui Manolache Balaceanu(1807-1842) care vinde moșia sa din Tecuci în anul 1838 unui grec bogat Lazăr Kalenderoglu numit mai tarziu Kalinderu. Negustorul Lazăr Kalenderoglu-tatăl doctorului Nicolae Kalinderu și al juristului Ioan Kalinderu, stabilit în București, ca arendaș la „Hanul Colțea”, a reconstruit în 1841, actuala biserică bulgară de pe strada Doamnei 20, sector 3, care a devenit o biserică a comunității grecești din Bucuresti, ulterior intrînd în patrimoniul Patriarhiei române.(Biserica a fost român-ortodoxa, iar prin acordul dintre patriarhia româna și patriarhia bulgară, a fost cedată comunității bulgare ortodoxe din București.). Biserica veche din Tecuci cu hramul Sf.Nicolae este atestată documentar în anul 1683, când arhitectul Paul de Alep, însoțind pe patriarhul Macarie al Antohiei, a vizitat Țara Românească și a poposit și în satul Tecuciului. În anul 1711, tătarii au devastat-o și a ars-o, în anul 1821 turcii au distrus-o, iar în 1825, enoriașii parohiei au reconstruit-o.Cînd a venit în Tecuci, Lazăr Kalinderu a găsit două biserici de lemn pe care le-a vîndut, una comunei Băneasa(Teleorman) iar alta unui sat peste Olt. În locul lor, acesta zidește două biserici din zid(cărămidă).Prima, este construita cea din deal, în anul 1850, pe partea stîngă a a pîrîului Tecuci, cu aspectul unei mănăstiri înconjurată cu ziduri. Pisania de la intrare în biserică are următorul înscris:„*Acest sfînt și Dumnezeuiesc locaș în care să prăznuiește Sf.Cuv.Paraschiva, Duminica Tomei și Sf.Ierarh Nicolae s-a ridicat și s-a zidit din temelie de Dumnealui Serdar Lazăr Kalinderoglu spre veșnica sa pomenire în zilele M.S.Domnului Barbu Știrbei la anul de la Hristos 1850 August 30*”.(Deoarece biserica era într-o stare avansată de degradare, după anul 2000, părintele paroh Grigore Chivu, inițiază repararea bisericii. Se repară fisurile prin injectare cu ciment, se refac picturile, acoperișul a fost refăcut în totalitate și s-a adăugat un vesmînt exterior de praf de piatra. La 21 octombrie 2009, PS Casian, episcop al Dunării de Jos, a oficiat slujba de resfințire a Bisericii Sf. Nicolae din Tecuci.). Biserica din vale s-a zidit la

1860 la peste 1 km spre Nord de la locul fostei biserici din lemn care a rămas pe arătură din cauza străngerii satului fără nici un semn distinct azi. Pe pisană ei au fost scrise următoarele: „*Acest sfânt și Dumnezeiesc lăcaș în care se prăznuiesc Sf.40 Mucenici și Sf.Ioan Botezătorul s-a ridicat și zidit din temelie cu toată cheltuiala de dumnealui Paharnicul Lazăr Kalinderoglu spre veșnica lui pomenire în zilele mării sale Domnului Alexandru Ioan Cuza în anul 1860 de la Hristos August 30.*” În anul 1902, Ioan Kalinderu a reparat ambele biserici din cauză că cea de la vale a ars. La pisană bisericii din deal s-au mai adăugat următoarele: „*În anul 1931 s-a reparat și s-a zugrăvit cu cheltuiala tuturor enoriașilor acestei biserici și cu alergătura și îndemnul Preotului Stan Marinescu, cântăreților Tache Popa și Matei Popescu*”. Înainte de anul 1850 serviciul religios era oficiat de către doi preoți la fiecare biserică, cece ar însemna că unul era bătrân iar altul tânăr. Tot pînă atunci ei își ziceau în registre popă. În anul 1832 în Tecuci erau 128 familii care cultivau cu grâu 125 pogoane, 72 cu orz, 248 cu porumb și 66 cu mei. Recolta rezultată fiind de 175 oca de grâu, 40 de orz, 1050 de porumb și 150 de mei. În cece privește produsele alimentare și lemne de foc, la un recensămînt din 25 decembrie 1832 rezultă o producție de 1000 ocale de brînză, 200 de miere, 1500 de unt, 500 de carne și 850 care cu lemne. În anul 1847 domnitorul Țării Românești aprobă ca pe moșia Tecuci să fie un bîlci anual. Cu toate că nu există date despre școala din Tecuci, ea a existat și înainte de anul 1841 când este amintit în Triodul bisericii din deal Andrei Minculescu 1841 martie 12. În anul 1843 Voicu Popa Marin, învățător cu școala normală terminată, flăcău de 19 ani, fiu de popă din Tecuci predă la o școală construită din nuiel, la care 22 de elevi nu plătesc. Acelaș învățător, la examenul de definitivat, fiind numit învățător la Tecuci în anul 1846. Deoarece școala nu avea local, acesta se construiește în anul 1853 de către Lazăr Kalenderoglu pe moșia satului. În anul 1867 în fața casei poștei, în fostul local ce a servit de primărie pînă în anul 1859 se mută școala. În 1886 avînd fiecare câte o sală de intrare, revizorul școlar Boieru impune ca Primăria să-și facă intrare separată, cece se realizează în 1887. În 1895 Primăria se mută în altă parte și localul rămîne numai pentru școală. În anii 1903-1904, Ioan Kalinderu reface localul și-l mărește cu cancelarie, mobilier și ferestre duble. Primăria mai construiește în 1915 săli de clasă, iar școala ia forma unui vagon compus din trei săli și cancelarie, iar pe jos pardosit cu scîndură. Ioan Kalinderu și Casa Scoalelor dăruiesc mobilier și material didactic. De asemenea, acesta dăruiește școlii spre folosință 21 ha,

pământ arabil pe care îl muncesc învățătorii cu arendă redusă. Încă din anul 1886 la această școală erau șase posturi de învățători deoarece numărul copiilor creștea, astfel că în acest an erau 48 băieți și 38 fete, buni de școală. În 1888 erau 68 băieți și 38 fete înscrise în registrele școlii. Documentele privitoare la școală între anii 1891-1906 nu se mai găsesc fiind distruse. În perioada interbelică frecventează școala în medie anual câte 17 băieți și 5 fete. Din cauză că copii sunt puși la munci ei lipsesc de la școală, deși învățământul este obligatoriu. Învățătorul primește lunar 304 lei plus porumb de la pătulele de rezervă ale satului (80) bani pe an. De la 1852 învățătorii erau plătiți cu 200 lei noi pe an de la stat și 200 lei vechi de la comună. În anul 1879 s-a înființat gradul I și se plătea 87 lei pe lună. Odată cu înființarea Eforiilor școlare, pe lângă școală funcționează și un comitet școlar. La început comuna era alcătuită din două sate distincte, Tecuciul de Sus și Tecuciul de Jos, denumiri care se găsesc în acte până în anul 1843, iar de atunci și până în anul 1876 apar sub numele Tecuciul din Deal și Tecuciul din Vale, după cum scrie în planul terenului rural al comunei Tecuci ridicat de inginerul D. Ionescu în anul 1875. În anul 1876 satul se numește Tecuci, după cum se constată din actele stării civile și după sigiliile primăriei. Numele de Tecuci s-a păstrat până în anul 1883 când se schimbă în Tecuci-Kalinderu, după numele proprietarului Lazăr Kalinderu, care avea un teren de 4500 ha. Satul Tecuci a purtat acest nume până în anul 1950 când revine la numele de Tecuci. Membrii familiei Kalinderu s-au afirmat ca personalități intelectuale ale vieții sociale din România la sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea. Nicolae Kalinderu (1835-1902), medic și membru corespondent al Academiei Române din anul 1890, împreună cu fratele său Ioan Kalinderu (1840-1913), jurist, publicist, membru al Academiei Române din anul 1893, au înființat în București „Muzeul Dr. Ioan și Nicolae Kalinderu”, prin donațiile de opere de artă făcute statului român. Prin legea pentru împrăștierea țăranilor decretată în anul 1864, în timpul domniei lui Cuza, locuitorii au primit o bucată de pământ suficientă poate pentru existența lor de atunci, dar care le-a fost foarte neîndestulătoare mai târziu. În acel an au fost împrăștiți în sat 235 inși cu 1042 ha, iar în anul următor au mai fost împrăștiți și alții, ajungând la un număr de 244 persoane cu 1065 ha. Pentru repartizarea suprafeței ce trebuia să primească fiecare, țăranii au fost împrăștiți după anumite criterii, în mod special după numărul de vite ce aveau fiecare, în 3 categorii. Întinderea pentru fiecare din aceste categorii s-a stabilit astfel: *I. Un țăran cu 4 boi primea 5 ha*

și 51 ari; II. Un țăran cu 2 boi primea 3 ha și 22 ari; III. Un țăran pălmaș cu o vacă primea 2 ha și 30 ari; După un plan al inginerului Teodor Paladie, ridicat în anul 1886, la vest și sud, în imediata apropiere a celor câteva case care formau satul, era pădure compactă care se întindea și spre comunele vecine. Desigur, din cauza acestor păduri care formau un vast și secular codru, lipsind câmpiile și poienile, singurul loc propice pentru așezarea locuitorilor era valea pârîului Tecuci. Pantele Georgescu vorbește în dicționarul său despre satul Tecuci, sat cu doi preoți și 4 cântăreți următoarele: „Teritoriul ocupă o suprafață de 4500 ha. Din acestea 3100 ha sunt proprietatea fraților Ion[1840-1913] și Dr.N.Kalinderu[1835-1902] dimpreună cu 150 ha pădure. Locuitori împrăștiți la 1864 sunt în număr de 244 pe o întindere de 1065 ha. Este și o vie a proprietății de 1,5 ha. Populația comunei este de 1630 suflete, din care 383 capi de familie și 297 contribuabili. Dintre aceștia 150 suflete și 28 contribuabili sunt în cătunul Cățelești. Numărul vitelor este de 4782 capete din care 1139 vite cornute mari, 238 cai, 3092 oi și 315 porci. Producția agricolă a fost de 19010 hectolitri grâu, 1820 hectolitri orz, 750 hectolitri ovăz, 8960 hectolitri rapiță, 5950 hectolitri porumb. Solul este în cea mai mare parte de calitate mediocră mai ales partea dinspre câmpia Burdei, partea dinspre deal este roșcată, iar cea dinspre câmpie humos. Ocupația locuitorilor este agricultura și creșterea oilor pe care le speculează la sate și târguri. Au statura înaltă și robustă. Igiena lasă de dorit. Starea materială este satisfăcătoare. La port se aseamănă cu cei din Doagele[Dobrotești]. Femeile au portul împestrițat cu haine din stoffe străine. Există 6 cârciumi dintre care un han mare al proprietății unde se desfac mărfuri de manufactură și coloniale. Se țin 3 bălciuri pe an: la duminica Tomei, duminica mare și Pantelimon. Veniturile comunei au fost în 1880-1891 de lei 7095, iar cheltuielile de lei 7029. Are o școală mixtă cu un învățător, într-un local dăruit de proprietari în curtea bisericii, care a fost frecventată de treizeci și cinci elevi.” În perioada 1898-1899 la Tecuci există un club socialist al țăranilor. Datorită faptului că populația satului a distrus liniile telefonice în timpul ocupației germane din primul război mondial, comandamentul de ocupație german pedepsește satul Tecuci la plata amenzii de 2000 lei. Odată cu construcția căii ferate Costești-Rosiorii de Vede, cale ferată ce făcea legătura cu calea ferată București-Pitești-Costești-Craiova, drumul de poștă se închide, trimiterile poștale sunt preluate de căile ferate române. Se pietruiesc drumurile Tecuci-Balaci, Tecuci-Tufeni și Tecuci –Dobrotești.

Pentru comemorarea eroilor satului Tecuci căzuți pe câmpul de luptă în primul război mondial, locuitorii satului construiesc un obelisc în centrul satului. În anul 1934, la 12 august s-a înființat în sat Căminul Cultural „Voievodul Mihai” cu un număr de 124 membrii dintre intelectuali și fruntașii satului. El își avea sediul în sala Ateneului Popular din localul băncii populare „Dr.N.Kalinderu” și activează prin membrii și conducătorii săi pentru dezvoltarea și satisfacerea nevoii de citire la săteni , pentru dezvoltarea sentimentului național, prin ținerea de conferințe. Cu timpul s-a format biblioteca Căminului. În trecut, judecata pricinilor se făcea la Sfatul Satului de la Primărie. Membrii Sfatului satului erau în număr de 4 săteni numiți „*Dipotăți*”, aleși dintre sătenii cu o moralitate ireproșabilă, de către cetățenii satului Tecuci. Cazurile mai grele se judecau de subprefect de la reședința plasei. Satul Tecuci este alcătuit din mai multe cătune din care amintim; Bucureștii Noi (șosea), Cotină, Bălăceasca, Valea, Dela Vale, Poiana, etc. Formele de relief sunt numite Dealu lui Portofel, Dealu lui Ciovică, Valea Adâncata, Valea Tecuciului, etc. Satul este așezat la o altitudine de 140 m față de nivelul mării. Făcând parte din plasa Tecuci-Calinderu și apoi din plasa Balaci, istoria comunei Tecuci se leagă de cele ale satelor învecinate și în mod special de cea a Balaciului, cu care se va unifica mai târziu formând o comună, comuna Balaci. La fel ca și la Balaci ,după înființarea CAP-ului *Steagul Roșu*, mulți locuitori au migrat către oraș, angajându-se în diverse întreprinderi și instituții. Situația economică a locuitorilor fiind la fel ca cea din Balaci sau Dobrotești, deoarece societatea socialistă multilateral dezvoltată a egalizat pe toți țăranii indiferent de localitatea lor. În jurul anului 2002 populația satului era de 1120 de locuitori.

ISTORIA SATULUI BURDENI

Așezat de o parte și de alta a râului Burdea (de unde numele de Burdeni, pe care l-a primit oficial în anul 1967), fiind situat la 44° 22 ' 10 '' N și 24° 56 ' 39 '' E la nord de satul Balaci, lângă pădurea Drăgoci, pe șoseaua Roșiori-Costești, satul Burdeni a fost o așezare mare, dar cu timpul oamenii au plecat în alte localități. Vechea denumire a satului a fost Cățelești. Despre acest nume circulă o legendă și anume: O proprietate de moșie (Gherăsoaia), ar fi vândut acest sat unui alt proprietar în schimbul unei cățele. De aici și denumirea de Cățelești.

Pe teritoriul satului s-au descoperit vechi urme de așezări din perioada eneoliticului, cultura Gumelnița , în locul „La magură”, în lunca pârului Burdea, în imediata vecinătate a malului stîng al acestuia la 1 km sud-est de sat. În catagrafia oficială a tuturor boierilor Țării Românești de la 1829, publicată de I.C.Filiti este amintit un boier Tănase Stata din Ianina cu moșie la Cățelești. Într-un document al subocîrmuitorului plasei Mijlocul din județul Teleorman din 5 aprilie 1832, la Cățelești, ca proprietari de clăcași sunt amintiți stolnicul Nae Bălăceanu(Naiba)(1773-1831) și visternicul Tănăsuică (Tanase Stata)(1779-?). Populația satului era în număr de 41 familii care cultivau 47 pogoane cu grâu, 37 cu orz, 96 cu porumb și 4 cu mei. În anul 1832 de pe aceste pogoane au fost recoltate 67 oca de grâu, 7 de orz, 481 de porumb și 24 de mei. În 25 decembrie 1832, la un recensământ al produselor alimentare se menționează o producție de 500 oca de brînză, 100 de miere, 300 de unt și 300 care de lemne. În iulie-august 1848 în satul Cățelesti, locuitorii depun jurământul pe Constituția revoluției. După anul 1835, la școala din Cățelesti unde învață și copii din Surdulești ,învațator a fost numit Pavel Popa Radu, care a fost înlocuit la 23 aprilie 1839 de Liță (Niță) Ginică, de 25 ani, însurat, fiu de ispravnic din Siliștea Gumești. Acesta învață copii din Surdulești și Cățelesti, a silabisi și a scrie într-o școală bună. Din rândul copiilor participau la cursuri numai 15 elevi, iar alții 79 nu urmează școala conform unui recensământ din 1843. Tot în acelaș an se amintește că învățătorul este bolnav, fiind înlocuit la 15 iunie 1848 cu Ion Rizea. Învățătorii din Cățelești și Surdulești erau plătiți cu 220 lei. Pînă în anul 1864 satul era format dintr-o populație de circa 100 familii. Oamenii locuiau în bordeie, pe care le părăseau mutându-se dintr-un loc în altul. Toți locuitorii erau clăcași și munceau cu brațele la proprietarii de terenuri Goma și Kalinderu. După 1864 când o parte din țărani au fost împrumăriți, nu li s-au dat pămînt în apropierea satului, deoarece s-au opus moșierii pe proprietatea cărora se află satul (Maria Gomuleasa și Kalinderu). Locuitorii n-au vrut să părăsească căminele lor și unul din proprietari (Atanasiu Goma) a adus un escadron de călărași și le-au dăruit locuințele. Forțați de proprietari, locuitorii care lucrau pe moșia lui Atanasiu Goma s-au mutat în partea nordică a comunei Silistea Gumești, formînd cătunul Cățelești, la est de vechea lor așezare, unde au fost împrumăriți. Restul locuitorilor, vreo 18 familii au rămas în vechea așezare, la vest de rîul Burdea, deși li se spusese să se mute pe moșia lui Kalinderu în satul Tecuci. La rugămințile locuitorilor și datorită dispozițiilor date de autoritățile locale, familiile rămase au primit pămînt în apropierea satului . Din aceste 18 familii și din altele care s-au stabilit aici s-a format satul Cățelesti numit mai

târziu Burdeni. O perioadă de timp a fost unit cu satul Tecuci, formând cătunul Cățelești de care amintește Pantele Georgescu în dicționarul său că *are 150 de suflete și 28 contribuabili*. Biserica din Burdeni a fost construită în anul 1895. Înaintea ei a mai fost o altă biserică construită în anii 1844-1845 având hramul „Sfânta Treime” care a fost distrusă. Pe pisană bisericii din Burdeni scrie: *„Această Dumnezeiască și Sfântă biserică ce se cinstește și se prăznuiește cu hramul <<Sf. Ioniți>> s-a zidit în anul 1819 din cheltuiala Domnului Atanasie Gonea și la anul 1821 întâmplându-se Zăvera în țară s-au stricat...”* În anul 1892 frații Ion și Dr. Nicolae Kalinderu fac o donație Consiliului județean Teleorman de 2 hectare lângă pădurea Drăgoci pentru construcția unui spital comunal. În actul de donație aceștia declară :*„ noi, subsemnații, făcându-ne Consiliul Județean Teleorman în care stăpânim în devălmășie Moșia noastră Tecuci-Kalinderu, pendinte de comuna Tecuci-Kalinderu, Plasa Teleorman , cererea ai înlesni înființarea unui spital rural prin dăruirea unei întinderi de două(2) hectare, teren în partea despre cătunul Cățelești a sus disei moșii, venim printr-aceasta a face cunoscut de obște și după formele cerute de legi cum că în vederea frumosului scopu de a veni în ajutorul sătenilor bolnavi, facem de a noastră bună și liberă voință danie de veci Consiliului General al Județului Teleorman acea parte de loc, spre a-l stăpâni ca un drept și adevărat acaret al său, fără a ne opri nici un drept asupra lui, și fără ca veri o dată cineva din urmașii, moștenitorii sau neamurile noastre să poată zminti într-nimic și sub nici un cuvânt această danie, de care suntem bucuroși că putem ajuta la înființarea unui așezământ așa de folositor țarei și de plăcut lui Dumnezeu.”* Spitalul a fost construit și dat în folosință în anul 1897. După răscola din 1907, când țăranii din sat s-au răsculat, satul a primit islazul comunal, pe care mai târziu s-a construit sediul CAP-ului și școala pentru clasele I-IV. După războiul din 1916-1918 , au primit pământ 32 de mobilizați și tot pe moșia Tecuci-Kalinderu. Satul Cățelești a fost alipit la comuna Tecuci și mai târziu la satul Balaci formând cu acesta o comună.

Comuna Balaci după anul 1989

Comuna Balaci este una dintre cele mai slabe localități dezvoltate, clasându-se pe penultimul loc în județul Teleorman, într-un clasament al localităților dezvoltate economic. Datorită geoclimatului nefavorabil și situației socio-demografice reduse, populația comunei a scăzut în perioada 1966-1998 cu aproape 50% și continuă să scadă. Datorită distanței mari de oraș(30km), această

comună necesită acțiuni de sprijin și revitalizare. Ca urmare a acestui fapt, comuna Balaci a fost inclusă în „Planul de amenajare a teritoriului național, aprobat prin Legea nr.351/08 iulie 2001. Suprafața administrativă, conform Planului Urbanistic General este 6469,76 ha, din care intravilan 862,55 ha. Din acestea , teren agricol 5994,76 ha, adică 92,6% repartizat astfel: arabil- 5560,76 ha, pășuni 434ha și vii 42,36 ha. Conform recensământului populației din anul 2002, din totalul populației comunei de 2538 locuitori, s-au declarat români 2536 persoane, iar romi și sîrbi câte o persoană. Din punct de vedere confesional, de religie ortodoxă erau un număr de 2490 locuitori, reformați 1, baptiști 40, altă religie 6 și atei o singură persoană. În anul 2004, în satele Balaci și Tecuci a fost introdusă apă curentă. Rețeaua distribuție apă are circa 500 abonați din Tecuci, Balaci și Burdeni. Captarea apei se face prin două puțuri cu o adâncime de 150m. Rezervorul de înmagazinare a apei are o capacitate de 500mc. În anul 2009, a fost aprobat programul „Sistem centralizat de canalizare menajeră în satul Balaci, comuna Balaci(MO. Nr.1517/02.12.2009). În afară de telefonie fixă prin Romtelecom cu circa 160 abonați(persoane fizice și juridice), locuitorii comunei Balaci au acces la telefonie mobilă prin rețelele GSM Vodafone, Orange și Cosmote. În fiecare sâmbătă, în centrul satului Balaci se organizează un târg săptămânal, iar anual, se organizează bâlci de Sf. Petru și Pavel(30 iunie) la Balaci și de Sf.Pantelimon(27 iulie) la Tecuci. Conform recensământului din anul 2005, populația comunei a scăzut, astfel în comuna Balaci trăiesc 2218 locuitori, din care 932 bărbați(42%) și 1286 femei(58%). Din totalul populației care s-au declarat de naționalitate română(100%), 708 persoane sunt active(32%) din total. Populația inactivă este alcătuită din elevi, studenți, pensionari, persoane casnice și întreținute. Există 2 grădinițe și 2 școli generale clasele 1-VIII în satele Balaci și Tecuci. Pe teritoriul comunei sunt aproape 1548 locuințe din care 14 cu parter și etaj. Suprafața locuibilă fiind de 51084 mp. Densitatea populației pe suprafața locuibilă fiind de 0,04 locuitori/mp. La recensământul din 20 iulie 2007, comuna Balaci avea o populație de 2125 locuitori. Se poate remarca o scădere a populației față de anul 2002 cu 413 locuitori, iar numărul lor continuă să scadă. Prin programul de finanțare –FEADR- s-a aprobat modernizarea exploataților agricole „SA Spicul” Balaci, prin achiziționarea de mașini și utilaje agricole noi în valoare de 693546,78 Euro și „SA Kalinderu” Tecuci în valoare de 908252,99Euro. Prin programul Ministerului Educației și Cercetării, pentru consolidări, reabilitări și dotări ale școlilor din România, în anul 2008 Școala generală din Tecuci a primit suma de 150000 lei RON iar cea din Balaci 100000 lei RON. Spitalul de

Psihiatrie Cronici Balaci este o unitate sanitară cu personalitate juridică și funcționează în baza Legii nr.95/2006. Spitalul asigură asistență medicală de specialitate spitalicească precum și de medicină generală pentru adulți. Până în anul 1966, unitatea a funcționat ca spital comunal. Începând cu luna aprilie a acelui an, spitalul s-a transformat în Spital de Psihiatrie. Curtea spitalului, împrejmuită cu gard de beton este acoperită cu iarbă și plantată cu tei și pomi fructiferi. Spitalul este de tip multipavilionar, cu patru pavilioane destinate activității medicale, un pavilion administrativ, centrală termică, grup electrogen, atelier, depozite. Datorită vechimii, starea clădirilor ce compun această unitate s-au deteriorat. În anul 2000 s-a luat măsura de a reabilita pavilionul central. Au urmat reabilitarea și modernizarea tuturor pavilioanelor. Astfel în anul 2006 a fost reabilitat și modernizat pavilionul 1. Valoarea investiției 3 miliarde lei vechi; În anul 2007 a fost reabilitat pavilionul 2, valoarea lucrărilor fiind de 3 miliarde lei vechi, iar în anul 2008 s-a construit stația de epurare, investiție care a costat aproximativ 1,5 miliarde lei vechi. Spitalul cu 110 locuri, este deservit de 3 medici, 12 asistente medicale, 1 farmacist și 20 salariați încadrați ca personal auxiliar. CJTeleorman a aprobat în ziua de 19.01.2011, montarea de panouri solare pe acoperișul spitalului de Psihiatrie Cronici din comuna Balaci. Prin acest lucru se reduc cheltuielile la apa caldă și căldură.

STEMA COMUNEI BALACI

Prin Hotărârea de Guvern nr.979/05.10.2011, publicată în MO al României, Partea I, anul XXIII, nr.747, 25 octombrie 2011, privind aprobarea stemelor comunelor Balaci, Botoroaga, Talpa și Viișoara, județul Teleorman, în Anexele nr.1.1 și 2.1 la respectiva HG sunt prezentate stema, descrierea și semnificația elementelor însumate ale stemei comunei Balaci. Potrivit acestora, stema comunei Balaci se compune dintr-un scut triunghiular albastru cu marginile rotunjite, tăiat de o fascie argintie, încărcată cu 3 săgeți negre, cu vârfurile în jos. În partea superioară se află o cruce treflată, de aur. În vârful scutului, cu flancul drept undat, de argint, se află un leu rampant, ținând în laba dreaptă o sabie și în cea stângă o balanță cu talgerele în echilibru, totul de aur. Scutul este timbrat de o coroană murală de argint cu un turn crenelat. Crucea treflată simbolizează biserica comunei Balaci cu hramul „Adormirea Maicii Domnului”, construită de Aga Constantin Bălăceanu în anul 1684. Leul, Săgețile și flancul undat reprezintă elemente din blazonul familiei Bălăceanu. Coroana murală cu un turn crenelat, semnifică faptul că localitatea are rangul de comună.

ETNOGRAFIE

Ocupațiile principale

În ciuda istoriei pline de evenimente tragice, agricultura a constituit principala ocupație a locuitorilor. Strâns legată de agricultură, creșterea animalelor a asigurat întotdeauna necesarul de hrană, animale de muncă, precum și materii prime pentru confecționarea îmbrăcăminții.

Agricultura cu ramurile sale de bază-cultura plantelor cerealiere, leguminoase, textile, pomicultura și viticultura. Inițial, agricultura tradițională s-a caracterizat prin cultivarea unor specii autohtone de cereale, cum ar fi grâul și meiul, acesta din urmă fiind înlocuit cu porumbul, a cărui cultură s-a extins începând din secolul al XVIII-lea. Înlocuirea treptată a meiului cu porumbul s-a făcut deoarece nu era cerut de turci, fiind alimentul principal al populației locale, cultivându-se pe scară largă. Între culturile cerealiere, grâul a continuat să ocupe o pondere însemnată chiar după generalizarea porumbului, fiind solicitat în Imperiul Otoman. Într-o proporție mai redusă se cultivau alte cereale ca orzul, ovăzul, secara și meiul. Dintre plantele textile, cânepa deținea mari suprafețe, inul fiind mai puțin cultivat. După anul 1916 s-au introdus floarea soarelui și tutunul. Se mai cultivau cartoful, lucerna, trifoi, sfecla, sorg iar pe moșiile boierești rapița. Sistemul era bienal. Un an se semăna porumb iar în anul următor pe același teren se semăna grâu. Deci în porumbiște se semăna grâu, iar în miriște se semăna porumb. Împreună cu porumbul se cultivau fasolea, dovleci, pepeni și floarea soarelui. Pe margini sau la capătul locului se semăneau cânepa, floarea soarelui, măhuri, dovleci, etc. În funcție de configurația terenului, arătura se făcea fie la margine(arătura la răzor), fie la mijloc(la cormană) dacă ogorul era lăsat la mijloc; în anul următor, arătura se făcea invers, ca prin alternarea pământului să se niveleze. Pe terenul accidentat se făcea arătură „în răzoare” (în trepte) și arătură în lungis(în coastă) dinspre vale spre deal. În luncile ce țineau de sat se făcea arătura în lungis(din sat pînă în baltă), la cormană și la margini. Terenurile inundabile ca bălțile și islazurile nu erau arate, fiind folosite ca fînețe. Lucrările pregătitoare pentru însămânțarea porumbului începeau în lunile iulie-august, după strânsul grâului, când se făcea „ogor” în miriște, arătura de vară fiind considerată cea de bază. Primăvara, în lunile martie-aprilie, pământul fiind zvântat, ogorul se „întorcea”. Semănatul se făcea în timpul aratului, înaintea plugului, sămânța fiind acoperită de brazdă

(semănătura sub brazdă) sau după arat, în urma plugului(semănătura pe brazdă, la a treia brazdă). Dintre practicile tradiționale de semănat porumbul, amintim semănatul cu parul. Semănătorul ținea în mâna dreaptă parul, iar cu mâna stângă arunca boabele în adânciturile(cuiburile) făcute de par. Fiecare cuib era apoi călcat cu piciorul, acoperind astfel boabele. Tot cu această unealtă rudimentară, parul, se semănau și dovlecii, fasolea, floarea soarelui,etc. Atât porumbul cât și floarea soarelui se semănau pe rânduri, în cuiburi. Se mergea pe rând, punându-se boabe din loc în loc, în cuiburi la distanță egală. În vederea semănatului, boabele de porumb se purtau într-o traistă din pânză de cânepă, iar boabele de grâu în poală sau în șorț.O altă metodă de semănat era cu țeava din tablă atașată în spatele plugului. Semănătorul pune semințe în țeava,iar acestea cădeau sub brazdă După ce răsărea, porumbul se prășea cu sapa de două sau trei ori, facându-se „cuib” sau „mușuroi” în jurul rădăcinii; în acelaș timp se făcea și operațiunea de rărit(acolo unde erau fire dese) sau se completa cu boabe(acolo unde nu răsărise plantele) . Când porumbul creștea de 10-15 cm, se rărița. Prima rariță se efectua fără cormană. Când porumbul creștea de 1 m, se rărița a doua oară, de data aceasta cu cormană, pentru a-l „îngropa”. Toamna, după tăierea cocenilor de porumb, în porumbiște se semăna grâu, apoi se ara cu plugul fără cormană pentru a sparge rândurile de porumb. Grâul se semăna în două mâini, adică jumătate din cantitatea de sămânță se pune înainte de intrarea plugului în porumbiște, iar cealaltă jumătate din cantitatea de sămânță, după aratul cu plugul. Urmau apoi grăpatul și anul următor în vară, seceratul. Din semințele de grâu, orz, secară rămase după seceriș în anul precedent, se obținea „sămurastra” pe care o pășunau animalele. Pentru fertilizarea solului se foloseau îngrășarea cu bălegar de grajd sau cu cenușă, târlirea cu oile și rotația culturilor. Unealta esențială pentru arat a constituit-o plugul. Pentru lucrările de întreținere se întrebuintau rarița și grapa. Alături de acestea s-au folosit și alte unelte ca sapa, cazmaua, târnăcopul, săpăliga, oticul, secera cu zimți, coasa, grebla și furca. Unealta utilizată pentru strânsul(recoltatul) păioaselor și pentru cositul nutrețului a fost coasa. Tehnicile de cosire practicate erau „în brazdă”(de-a curmezișul locului) și pe postăți (în lungul locului). Fânul era lăsat pe câmp două –trei zile, ca să se pălească, apoi era făcut „purcoaie”, transportat cu carul acasă și clădit în claie. Claia se ridică pe un strat de paie. Grâul se secera în poloage care apoi erau făcute snopi(aceștia se așezau în picioare). O claie se compunea de obicei din două„picioare”. În medie, într-un „picior” intrau 13-15 snopi. Aceștia se clădeau în cruce, cu spicele înăuntru, având în partea superioară un snop(numit„măgar” sau „vârf”), care avea rostul să ferească restul

snopilor de umezeală. Clăile se transportau la arie, unde era făcută „șira”. Unelte folosite pentru adunatul păioaselor și clăditul clăilor ori a șirelor erau grebla din lemn și furcile din lemn și fier. Boabele de porumb se curățau de pe știuleți prin frecare, prin lovirea cu ciomagul, cu răzuitoarea de mână (numită „curățătoare”), cu mașina manuală de bătut porumbul apărută după anul 1900. Până la apariția batozei de treierat, treieratul se făcea cu caii. În jurul unui par bătut în pământ, se așezau snopii în cercuri concentrice cu spicele spre interior. De par se lega o frânghie, iar de capătul celălalt al frânghiei se lega un cal sau mai mulți cai în rând; învârtindu-se, caii zdrobeau spicele, din care ieșeau boabele de grâu. După treierat urma vânturatul cerealelor. Cu o furcă metalică se săltau paie, pe arie rămânând numai sămânță și pleavă; acestea erau aruncate cu o lopată de lemn în direcția din care suflă vântul. Acțiunea se repetă până când semințele rămâneau curate. În același scop se mai foloseau copaia, găleata, banița, coșul iar pentru fasole, ciurul. **Viticultura** a ocupat un loc important, dar vița de vie a fost cultivată pe suprafețe mici, pentru nevoi personale și nu pentru comercializare. După ce filoxera a distrus vița de vie veche românească, s-au cultivat soiuri de viță hibride ca : zaibăr, roșioara, țîța vacii, ageriană, nova, etc, care nu mai trebuiau să fie îngropate toamna. Strugurii erau culeși în coșuri împletite din nuiele, în găleți, căldări, hârdaie și descărcați în vase mari: putini, linuri sau jgheaburi. Strugurii se zdrobeau cu picioarele, cu maiul sau cu sulul de la războiul de țesut. Mai târziu, cu trecerea anilor s-au folosit zdrobitoare și prese de struguri (teasc sau storcător). Vinul se păstra în tiugi de 10-15 litri, butoaie sau damigene care se depozitau în șopron sau în bordei.

Pomicultura. Pe dealuri sau în grădinile din jurul casei se cultivă peri, pruni, gutui, meri, duzi, caiși, nuci, cireși, vișini, corcoduși și zarzări. Cu toate acestea pomicultura n-a avut o pondere însemnată. Necesitățile de consum erau acoperite prin schimbul pe care locuitorii îl făceau cu oamenii de la munte (mocanii). Aceștia aduceau prune (pentru țuică), mere, pere, nuci pe care le vindeau la schimb cu produsele agricole (grâu, porumb, mălai, făină). **Legumicultura și grădinăritul.** Până în anul 1916, cu grădinăritul se ocupau bulgarii și sîrbii. Pe malurile apelor curgătoare și în lunca lor se cultivă ceapă, usturoi, ardei, pătrunjel, mărar, morcovi, praz, leuștean, hrean, țelină, gulii, tomate, vinete, varză, castraveți, dovlecei, conopidă, cimbru, fasole, mazăre, sfeclă de zahăr, etc. Legumele sunt cultivate pentru consumul propriu familiei respective. Mai târziu, locuitorii învață cum se cultivă legumele și nu mai au nevoie de bulgari și sîrbi. **Cultivarea plantelor textile.** Pământul bun pentru cultivarea plantelor textile era cel gras, puțin nisipos, din preajma râurilor și

pîrîurilor. Cînepa s-a cultivat de aproape fiecare familie, acoperind nevoile de fibre vegetale. La cules, plantele se smulgeau cu mîna fir cu fir, cu rădăcină, legîndu-se apoi în „mănuși”(snopi). Cînepa era dusă la topit în ape line, lăsată acolo timp de 7 zile . Adusă acasă, era pusă la uscat și apoi melițată. După aceea cînepa se dărăcea obținîndu-se fuiorul bun pentru urzeală și călții folosiți ca băteală pentru cergi de căruță, saci, preșuri, saltele, etc. Inul s-a cultivat mai rar, fiind folosit mai mult pentru semințe. **Creșterea animalelor.** În strînsă legătură cu agricultura s-a dezvoltat creșterea animalelor. S-au crescut vite cornute mari(vaci, boi), oi, capre, cai, măgari și porci. Ponderea creșterii animalelor în cadrul economiei tradiționale mă îndreptățește să afirm că așezările rurale din zonă(Balaci, Tecuci, Burdeni), au avut un caracter agro-pastoral. Caracteristic acestei zone a fost păstoritul local sau sedentar, a cărui trăsătură esențială constă în aceea că turma de animale nu părăsește hotarul satului și locuitorii se ocupă în primul rînd cu agricultura. Păstoritul local asigură atât cantitatea de brînză și lînă necesară, cât și gunoirea miriștilor. Locuitorii care dețineau un număr mai mare de oi, închiriau locuri de pășunat de la proprietarii de moșii, sau după perioada interbelică, mergeau cu oile în „transhumanță” în jurul orașului București, ca să poată vinde produsele mai ușor, pe piața capitalei. Cei cu oi mai puține le dădeau în grija ciobanilor doar peste zi, seara adăpostindu-le acasă în tîrlă numită„obor”, iar iarna în construcții special amenajate numite grajd,obor șopron sau șatra. Ciobanii erau plătiți în bani și produse agricole. Pentru vitele mari și de asemenea pentru caii de tracțiune, îngrijirea era făcută de către proprietarii lor. **Pescuitul**-se făcea destul de rar, mai ales în pîrîurile Burdea, Tecuciu, precum și în bălțile existente. Se pescuiau următoarele specii de pești: crap, clean, caras, biban, baboi, țipar, murgoi, zvârlugă, oblete, albișoară, etc. Se pescuia cu vîrșă, plasa de mîna, setca și halăul. Dintre procedeele arhaice de pescuit menținute pînă în zilele noastre amintim bătaia apei cu un băț, prin care peștele era îndreptat către plase. Un alt procedeu străvechi este cel al prinderii peștelui cu mîna pe sub pietre, în trestii sau stufăriș și pe sub malurile apei.

Ocupații secundare

Culesul din natură- Plantele culese din natură au avut un rol important în viața comunității tradiționale, constituind un valoros supliment de hrană, oferind coloranții vegetali pentru textile și port, fiind folosite în medicina populară. Foarte căutate erau fructele de pădure: mure, fragi, coarne, porumbe, gheorghine, nuci, alune, mere, pere, cireșe sălbatice. Clima blîndă din câmpie crează condiții favorabile pentru rodirea continuă a merilor și perilor pădureți,

iar pădurile de stejar oferă mari cantități de ghindă, asigurând hrana necesară porcilor. Resursele alimentare ale localnicilor erau completate cu o serie de plante ca ștevia, loboda, urzica, știrul la care se adaugau ciupercile și bureții. Femeile își procurau din timp plantele necesare pentru vopsit, uscându-le și păstrându-le în săculețe de pânză. Culesul scoarței de copac și al rădăcinilor se efectuau primăvara și toamna. Recoltarea părților aeriene (tulpini florifere, ramuri, frunze, flori, fructe) se făcea la maturitatea lor. Unele specii se culegeau numai în momentul vopsitului. Prin amestecul și proporționarea diferită a speciilor respective se obțineau mai multe nuanțe ale aceleași culori. Astfel, din coaja de arin, arțar și șovârf sau din frunze și coji de nucă se obținea culoarea neagră. Din laptele cucului sau din coajă și frunze de măr pădureț se obținea galbenul. O nuanță de galben deschis(ca lămâia) se obținea din ramuri de salcie și răchită de apă. Din fierberea frunzelor de gutui se obținea culoarea bej, iar cea maro din fierberea foilor de ceapă. Din rădăcini de ștevie se obținea culoarea kaki. Plantele se fierbeau pînă când ieșea colorantul, după care se adăuga piatra acră. Pentru mai bună fixare a culorilor se utilizau borșul, urina sau usucul de la spălarea lânii. Localnicii foloseau în medicina populară numeroase plante, printre care sunătoarea, mușetelul, izma, teiul, gălbinarea, coada șoricelului, cozile de cireșe, măselariță, pelinul, frunze de patlagină, etc. **Albinăritul.** Ocupație tradițională a poporului român, cunoscută încă din antichitate, albinăritul a constituit o ramură importantă a economiei rurale, produsele sale(mierea și ceara) fiind folosite în alimentație, în iluminatul locuințelor, în tratarea anumitor boli, asigurând totodată surse complementare de venituri pentru gospodăria țărănească în satele comunei Balaci. Stupii arhaici se confecționau din trunchi de copac și erau verticali, iar în partea de jos aveau un orificiu numit „urdiniș”. Mai târziu stupii s-au confecționat din scânduri și aveau formă paralelipedică. Scândurile în partea superioară erau traversate de către niște bête dintr-o parte în alta pe care, în interior albinele își clădeau fagurii. Mierea se recolta la sfârșitul verii și începutul toamnei. Toamna, albinele erau afumate, erau alungate sau înecate. Fagurele se reteza cu un cuțit special, lung de 60-70 cm, numit cuțitoaie. Fagurele oprit de sămânță se păstra în pivniță sau bordei într-un buduroi. Primăvara puietul învia și făcea roi. În perioada de roire, stupii erau supravegheați ca să nu fugă roiul. Albinele se așezau ciorchine pe ramuri, de unde erau prinse într-o roiniță mică din scânduri fixate în vârful unei prăjini sau chiar de un stup pregătit din timp. Roinița stropită cu apă sărată sau îndulcită prindea albinele îngrămădite în jurul mătci(reginei), și pentru ca acestea să se desprindă mai repede de pe creangă se afumau cu un fum slab din

arderea unor cârpe. Mierea se separa de ceară prin stoarcerea manuală a fagurilor într-o căpistere, după care era strecurată printr-o sită. Pentru a obține ceara, fagurii storșii se fierbeau într-un cazan cu apă pînă când se topeau; fiertura se punea într-o sedilă(sită) așezată deasupra unui vas cu apă rece, ca să se întărească ceara. Ceace rămânea în sedilă se punea între două bucăți de lemn și se storcea. Din ceară femeile făceau lumânări(răsuceau ceara caldă pe feștile din ață). În secolul al XIX-lea s-a trecut la creșterea albinelor în stupi sistematici (cu rame), care a permis obținerea mierii și a cerii fără distrugerea roiului.

Mesteșugurile țărănești

Cei care practica meserii ca fierăria, tâmplăria, zidăria, croitoria și cismăria, practica și agricultura deoarece meseriile nu sunt atât de rentabile.

Prelucrarea metalelor. Topitul, turnatul, călitul și bătutul fierului sunt operații ale meseriei pe care le practica țiganii. Aceștia lucrau atât pentru boieri cât și pentru țărani. În multe gospodării se păstrează unelte și ustensile de fier: seceri, coase, topoare, satăre, secure, clești, ciocane, dălți, cuțite de tot felul, burghie, frigări,grătare, pirostriei, lanțuri și cârlige de vatră, verigi de țest, cântare, ferecături pentru lăzile de zestre, balamale, clante, zăvoare, gratii, cuiere, sucale, ferecături de căruțe și calești, ferecături pentru mori și fântâni, cercuri de fier pentru dogărie, căldări, sfeșnice, felinare, potcoave, caiele, furci, fiare de plug, brăzdare de plug, sape, hârlețe, lopoți, și cuie de toate mărimile. Odată cu creșterea puterii economice a țăranilor după reforma agrară din 1864, aceștia încep treptat, treptat să-și cumpere cele necesare de la târg sau de la oraș, rămânând numai ateliere de fierarie care reparau sau ascuțeau uneltele agricole și potcoveau caii.

Prelucrarea lemnului. Erau cunoscuți dulgherii care construiau case, acareturi; tâmplarii ce lucrau la o parte din elementele constructive ale locuinței (uși, ferestre, dușumele, tavane din scânduri, corlata vetrii, paturi din scânduri fixate pe țăruși, paturi cu „tăblii”, mese joase, rotunde, scăunele cu trei picioare și rudărești, mese dulap, lăzi de zestre cu „chichiță”, cufere, polițe, cuiere din lemn, lavițe, dulapuri, hambare, etc. Moda apărută după primul război mondial de a închide prispa caselor cu „parmalac” din lemn și de a decora stâlpii, ancadramele ferestrelor și ușilor, consolelor, a oferit un larg câmp de manifestare a meșterilor țărani. Dogarii lucrau o gamă largă de vase : „zăcătoarea” de mari dimensiuni pentru fermentarea fructelor, linul pentru călcat strugurii, boata(bota) pentru transportul băuturilor alcoolice, butoaie de țuică, vin, putina cu două mânuși, cu doage trapezoidale și baza mai largă

folosită pentru murături și varză, hârdăul de struguri, hârdăiașul pentru lapte, găleata de muls oile, putineiul cu o mânășă în care se bătea laptele ca să iasă untul, cofa, donița, căușul pentru băut apa, bota în care se transporta apa la câmp, ciutura fântânii, căpisterea pentru frământat aluatul de pâine și legănat copii mici, găvanul, pisălogul, etc. Tâmplăria casei se confecționează astăzi în unități industriale, iar mobilerul tradițional a fost înlocuit cu cel orășenesc, cumpărat din comerț. **Torsul și Țesutul.** Dacă lucrul lemnului era rezervat bărbaților, țesutul și torsul era rezervat femeilor. O întreagă gamă de operațiuni, la a căror tehnică se acumulează o experiență de veacuri, permitea femeilor să facă pentru familia lor tot ce era îmbrăcăminte textilă. Începând de la cultivarea locului de cânepă și in, uneori și de la tunsul oilor pentru a obține lână, trecând prin fazele diverse de preparare a firelor, apoi la țesutul propriu-zis în război, la vopsirea firelor, apoi la croirea materialelor și în cele din urmă la împodobirea lor, împodobire ce presupune și cunoașterea unui număr mare de motive tradiționale, fiecare cu aspectul și semnificația lui, toate constituiau zestrea de deprinderi obligatorii ale fiecărei gospodine la vremea căsătoriei. Odată cu venirea toamnei și pînă primăvara, femeile treceau la tors, la țesut sau cusut cele necesare pentru familie. Borangicul și bumbacul se cumpăra pentru folosirea locală. **Croitoria și Cojocăritul.** Țesăturile țărănești erau transformate în diverse veșminte de croitorii din localitate, care lucrau numai la comandă și cu materialul clientului. De asemenea, postavurile și pânzeturile când nu se vopseau acasă se dădeau în zilele târgului săptămânal la meșteșugari din alte sate, care le aduceau după o săptămână vopsite. Pentru recunoașterea lor, se coseau pe acestea, semnele lor de familie. Cojocarii foloseau pentru prelucrarea pieilor o serie de procedee arhaice. Astfel, argăsitul se făcea cu tărâțe de grâu, apă și sare, durata argăsirii fiind de aproximativ nouă zile. Pentru tăbăcit se folosea scoarța de stejar sau anin și praf de var sau piatră acră. Se lucrau la comandă cojoace mari ciobănești, cojoace scurte, pieptare înfundate și despicate, căciuli și opinci din piele de vită și de porc. Cojoacele și pieptarele se coseau manual, folosindu-se și tipare cu motive ornamentale. Pentru decorarea acestor piese se foloseau găetanele, lăniță, iar mai târziu meșină. **Alte meșteșuguri.** Din răchită și papură, se practică împletitul nuielilor și al papurei, rezultînd coșnițe cu o toartă mare semicirculară; coșuri mari cu două toarte (pentru cereale), coșuri pentru căruțe (coșerie sau scoarțe), confecționate din nuiiele de salcie; unele construcții anexe cum ar fi coșarele și pătulele pentru porumb, coșuri oarbe pentru prins pește; papornițe cu două toarte. Rogojănăritul, avînd ca materie primă papura se folosea destul de des. Olăritul nu se practica în comuna

Balaci, iar cetățenii cumpărau vasele de lut (străchini,oale, ulcioare,etc), contra conținutului acelui vas în grâu sau porumb de la olarii din alte localități, care veneau cu produsele lor la târg. Alte produse sau ustensile care nu se produceau în comuna Balaci erau cumpărate de la târgurile săptămânale de la Balaci, Beuca și Miroși. **Instalațiile și uneltele țărănești.** Practicând activități sedentare agricole, locuitorii satelor comunei Balaci și-au construit un bogat instrumentar de prelucrare a materiilor agro-alimentare. Inventarul acestor mijloace de prelucrare a materiilor prime cuprinde printre altele : râșnița sau moara de mână (instalație de tradiție antică pentru măcinarea casnică a cerealelor); linul pentru zdrobitul strugurilor; teascul; cazanul pentru distilat alcoolul(țuică,rachiu) din fructe fermentate sau tescovină. Tehnologia prelucrării manuale a fibrelor textile necesită unelte și instalații diverse. De la fus, meliță, rășchitor și darac pînă la războiul de țesut orizontal. Acesta era diversificat după numărul de ițe. **Gospodăria Țărănească.** Complexul gospodăresc tradițional se compunea din locuință și diferite construcții anexe: pățul și hambar pentru depozitarea cerealelor; coșar, grajd sau fînar pentru adăpostitul vitelor; obor pentru oi; cocină pentru porci, coteț pentru păsări, șopron pentru depozitarea uneltelor și atelajelor; beci sau pivnița pentru păstrarea produselor alimentare și viticole. Terenul din vatra satului pe care se află întreaga gospodărie țărănească era numit „loc de casă”. Pînă la începutul secolului al XX-lea, cele mai multe gospodării țărănești tradiționale nu erau împrejmuite. Altele aveau gard din nuiiele de salcie împletite pe pari de lemn. Mult mai târziu a apărut gardul de ulucă, construit din scânduri dispuse fie vertical fie orizontal. Gardurile erau prevăzute cu o poartă mare pentru căruță și una mică pentru persoane. În fața gardurilor, de obicei lîngă poarta mică se amenaja uneori un spațiu de odihnă realizat din diverse materiale numit „băncuță” sau „pat”. Construcțiile anexe numite „oleaburi”, „acareturi, “erau dispuse în funcție de geometria locului, fie pe lung, în continuarea locuinței, fie în unghi (perpendicular pe axul casei), fie paralel cu aceasta. Locul liber cuprins între casă și construcțiile anexe era denumit „curte”, iar porțiunea din fața casei „bătătură”. Cei care nu au magazii sau pătule pentru depozitarea cerealelor le depozitează în podul casei. Premergatoare pivniței a fost așa numită „boșcă”- o groapă acoperită cu căpriori, paie și apoi pămînt, în care se păstrau legumele și zarzavaturile (ceapă, praz, ridichii negre, varză), precum și puținile cu murături, brînză sau butoaiele cu vin. **Acareturile-** sunt construcții auxiliare gospodăriei. Grajdurile erau făcute din două încăperi, mai târziu se mărește numărul încăperilor în raport cu numărul animalelor. În podul lor se depozitează de obicei fînul care, se poate coborî mai ușor în ieslele

animalelor. Magaziile (hambare) pentru cereale erau la început construite din nuiele împletite din alun sau răchită, pe furci de lemn înfipite direct în pământ. Pereții hambarelor erau tencuite cu pământ pe ambele fețe. Acoperișul din trestie, papură, paie, coceni și mai rar șită sau tablă era întotdeauna în două ape. Locuitorii din zona de munte(mocanii) vindeau în comună în schimbul cerealelor, hambare confecționate din lemn de brad sau fag. Din împletituri de nuiele și mai târziu din șipci se ridicau și pătulele pentru depozitarea știuleților de porumb. Spre deosebire de hambare, pătulele nu se tencuiau cu pământ, știuleții având nevoie de aerisire. De regulă, sub pătulul sau hambarul înălțat pe stâlpi de lemn se adăposteau păsările. Undeva în curte se găsește cotețul păsărilor și cocina porcilor. Alimentele sunt ținute de obicei într-o cameră alăturată casei, numită polată sau coșare, iar în lipsa acesteia în „boșcă”. În aceeași cameră se țin butoaiele cu rachiu și vin. Odată cu dispariția vitelor de tracțiune, a oilor din perioada comunistă, grajdurile încep să fie modificate, căpătând alte întrebuințări ca : bucătărie, cameră de locuit, cameră de provizii; preluând întrebuințările polatei care dispare sau este transformată în unele cazuri în cameră de locuit. Fântânile erau construite la intersecție de ulițe, în afara curților și mai târziu și în interiorul acestora. **Casele.** Aspectele variate pe care le înglobează locuința umană au fost legate în evoluția lor, și de alți factori, între care specificăm formele de viață familială și socială, obiceiurile, concepțiile estetice ale poporului, tradiția ca atare. În cece privește mediul geografic, acesta a avut o înrâurire în mod cert în alegerea locului pentru casă, a poziției acesteia față de fenomenele naturale (direcția vântului, a soarelui, etc) și de punctele cardinale precum și în fixarea și utilizarea materialelor de construcție. Surprinzătoare prin varietatea lor, locuințele din satele comunei Balaci constituie unul din domeniile în care ingeniozitatea tehnică, dorința de o viață mai bună și talentul artistic al oamenilor se observă cu ușurință. Primele locuințe au fost cele semiîngropate sau cum li se mai spun „bordeie”. Tipul cel mai răspândit al casei semiîngropate în cea de-a doua jumătate a secolului al XIX-lea a fost cu trei încăperi. Planul tipului caracteristic era alcătuit dintr-o încăpere mare, numită „la foc”, într-un colț al acesteia se află vatra liberă, cu un impozant coș piramidal deasupra, făcut dintr-o împletitură de nuiele cu lut; accesoriile specifice vetrei libere erau pe lângă ceaunul cu lanțul de care era atârnat, pirostriile din fier și alte materiale și instrumentar legate de folosirea vetrei atât ca element de prepararea hranei, de încălzit, cât și pentru iluminat; și țeștul pentru coptul mălaiului și al pâinii. Măsuța joasă rotundă și cele câteva scăunașe scunde ce completeau mobilierul acestei încăperi e posibil să fie o influență sud-

dunăreană. De aici se intra în odaia de locuit. Aici se afla o sobă oarbă, ce avea gura la vatră, două paturi dispuse în unghi drept, de regulă în colțul opus intrării, formate din scânduri așezate pe pari bătuți în pământ. La capetele paturilor, lăzile de zestre aveau în ele un mare număr de pături și căpăție(perne), iar pe paturi se puneau pături viu colorate sau ștergare. În cealaltă încăpere erau proviziile, jucând deci rolul de cămară. Această componentă interioară o găsim mai târziu și la locuințele de suprafață. Cauza menținerii locuinței semiîngropate o arată condițiile social-istorice datorită populației mai rare, a posibilităților reduse de apărare împotriva năvălitorilor, precum și a condițiilor climatice și geografice locale. Toate acestea au accentuat necesitatea de a construi locuința cât mai puțin la vedere și nu înseamnă că ar fi dovada unei stări economice precare, sau a unui stadiu de cultură puțin avansat cum ar fi interpretate informațiile furnizate de călătorii străini care au trecut pe aceste meleaguri în secolele XVIII- și XIX-lea. Se constată că pentru construirea unei case semiîngropate sunt necesare nu numai o cantitate mare de material lemnos-care în ansamblu ar putea să coste mai mult decât o casă de suprafață, dar și cunoștințe tehnice dezvoltate. Iarna, bordeiele erau călduroase iar vara răcoroase. Odată cu obligația sistematizării satelor prin articolul 140 din Regulamentul Organic, după anul 1840 încep să apară casele construite la suprafață din „*paiantă*”. Când se apucau să „*urzească*”(construiască) o casă din paiantă, meșterul dulgher săpa în cele patru colțuri ale casei gropi adânci de 0,80-1,00 m, în care se fixau pari groși de salcâm, stejar, frasin sau ulm. Între aceștia se băteau, la aceeași adâncime, pari mai subțiri decât primii, la o distanță de 0,70-1,00m, unul față de celălalt. Se măsura apoi lățimea prispei și se fixau parii scurți peste care se așeza talpa prispei, pari de o înălțime de aproximativ 40 cm deasupra solului. În talpa prispei se făceau scobituri în care se fixau cepurile parilor și ale stâlpilor prispei. Tot în scobituri se fixa, peste pari, cununa superioară de bârne („*călcătoarea*”). Se puneau cinci călcători, patru peste parii pereților și una peste stâlpul prispei. Deasupra călcătorilor se așezau , la distanță de aproximativ 80cm între ele, grinzile transversale. Se începea apoi „*încăprioratul*”(așezarea căpriorilor). Când casa era de dimensiuni mai mari se mai puneau o grindă longitudinal („*călcătoarea de mijloc peste grinzi*”), care susținea popii. Aceștia din urmă susțineau la rândul lor coama acoperișului. După fixarea căpriorilor, urma ultima operație: cea de învelire, care diferă în funcție de natura materialelor cu care se acoperea casa. În trecut casele se înveleau cu coceni, stuf, paie, trestie sau șită. De la sfârșitul secolului al XIX-lea casele au început să se învelească cu tablă, iar după primul război mondial apare

și țiglă roșie, nesmălțuită. În raport de felul acoperișului pe căpriori se băteau în cuie stacheți sau scândură. Abia după ce acoperișul era terminat, parii casei se paientau și pe dinăuntru și pe dinafară cu pari despicați în bucăți mai subțiri(ostrețe) sau cu prăjini din lemn de arțar, salcie, salcâm sau brad, puse fie pieziș, fie orizontal, dar decalate cele din interior față de cele din exterior. Între stâlpii casei, între ostrețe, se așează oblic alți pari care au rolul de a rigidiza pereții. Între ostrețe se așeza pământ umezit și amestecat cu pleavă și paie. Apoi se așeza „trânteala”-un strat de egalizare pe suprafața interioară și pe cea exterioară a peretelui. După uscarea pereților, interiorul camerelor se umplea cu un strat subțire de cenușă, apoi cu pământ batut cu maiul, pînă la nivelul prispei. Stratul de cenușă avea un rol protector împotriva insectelor și rozătoarelor, în acelaș timp fiind un bun izolator termic. Se monta după aceea tâmplăria. Tavanul se făcea din trestie, din nuiele drepte bătute pe dedesuptul grinzilor sau chiar împletite printre grinzi și în ultima vreme din șipci crestate cu tesla. În pod, deasupra nuielelor se puneă un strat de pământ cu paie sau pleavă de 2-3 cm. După ce se usucă acest strat, se aruncă din cameră peste nuielele tavanului pământ amestecat cu pleavă și nisip care se „drișcuia” (nivela). Mai târziu, în locul nuielelor, tavanul se construia din scânduri finisate prin rindiluire, așa numită podină, iar deasupra ei, în pod se așeza un strat subțire de pământ amestecat cu nisip, paie și pleavă pentru izolație termică. După ce se usca , se nivela cu un strat subțire de pământ amestecat cu balegă de cal, atât pereții interior cât și exterior. De asemenea, acest strat se puneă și pe pardoseala din pământ. În timp ce pereții se uscau, se văruiau și astfel casa era gata. Coșurile de fum se construiau în raport de camerele cu sobe sau bucătăria. Casele bătrânești se remarcă printr-o mare sobrietate și simplitate. Lemnăria caselor vechi poartă cele dintâi semne ale preocupării estetice. Astfel, ușile aveau decorațiuni în „tablii” dreptunghiulare sau romboidale. De multe ori, între stîlpi și „călcătoarea” prispei, meșterii puneau capiteluri de lemn cioplite din bardă. Odată cu închiderea prispei cu parmalâc, decorul se amplifică. Apare jocul formelor geometrice dat de grătarele ce închid capetele prispei sau de scândurile „ulucite” ale parmalâcului. **Interiorul locuinței.** Structura interiorului locuinței tradiționale este în strînsă legătură cu planul acesteia, cu sistemul de încălzire, cu concepția privind organizarea spațiului de locuit, precum și cu categoriile de obiecte de uz sau decorative care compun interiorul. Amplasarea vetrei este condiționată de anumiți factori, în primul rînd de sistemul împămîntenit în zonă: vatra-soba oarbă care leagă în mod obligatoriu vatra de peretele transversal despărțitor. Elementul fundamental al interiorului tindei-

vatra polarizează în jurul său o serie de obiecte de uz legate de prepararea hranei: pirostriile, lanțul, verigile, ceaunul, oalele, grătarul, țeștul. Într-o firidă se păstrau la loc uscat, iasca, cremenea și amnarul. Tiuga cu sare, lingurile, străchinile, oalele se țineau pe polița de lemn a coșului vetrei („corlata”). Căpisterea pentru frământat pâinea era susținută de doi pari înfiți orizontal în perete. Coșul cu paie și coceni era ținut în apropierea vetrei. De grinzele tavanului se agățau coșul („coșnița”), în care se păstra mămăliga sau pâinea, precum și sădila în care se punea brânza la scurs. În tindă se mai gaseau copaia pentru spălat, un cuier, uneori o polița sau un dulap în perete. Câteva scaune joase se aflau în preajma vetrei. Masa rotundă nu avea un loc fix. Structura interiorului camerei de locuit este într-o oarecare măsură determinate de schema de organizare a tindei, locul ușii de acces în camera de locuit și al sobei oarbe (sobă fără fumuri), fiind elementele de legătură amplasate pe peretele median. Piesa principală o constituie patul din scânduri fixat pe capre de lemn sau pari înfiți în pământ. Amplasarea patului se putea face fie în continuarea sobei oarbe, fie de-a lungul peretelui lateral exterior. O astfel de amplasare permitea instalarea războiului de țesut de-a lungul peretelui longitudinal de la fațadă, în apropierea sursei de iluminat natural. Pe capătul patului era așezată „lada țealelor”. Mai rar, era pusă direct pe pământ, în colțul opus sobei sau sub fereastră. Cuierul era așezat după ușă. „Odaia curată” nu se diferenția de cea de locuit prin piese de mobilier, ci prin bogăția pieselor textile cu funcție decorativă care-i conferă attribute artistice. Pe lada de zestre se așează în stivă, pînă la grinzele tavanului, cerga de in și cânepă pentru car, așternuturile, velințele și scoarțele din lână. În zonă, vatra liberă se construia din cărămidă arsă sau uscată la soare, fiind de obicei la nivelul solului și, mai rar, ridicată puțin de la pământ. Peretele, la care era adăugată vatra, se construia din cărămidă uscată la soare sau arsă, pentru a proteja structura de lemn a construcției la casele din paianță. Acest perete se numea „temeiul vetrei”. Instalația pentru captarea fumului avea o parte mai largă la bază („toba coșului”) care se îngusta pe măsură ce se apropia de tavan, de aici continuîndu-se cu coșul propriu-zis. Toba coșului se făcea din șipcă cioplită, tencuită pe dinăuntru și pe dinafară, sau din nuiele împletite și lipite cu lut. Netencuită rămânea doar polița de lemn ce împrejmuia baza tobei („corlata”). De obicei, ea era mărginită de o șipcă de 3-5 cm, pentru a opri căderea obiectelor așezate pe poliță. Corlata era uneori prinsă de tavan printr-un par sau drug de fier. De la grinzi în sus, coșul se confecționa din cărămidă. Principala piesă legată de vatră era țeștul, lucrat din lut amestecat cu pleavă și balebă de cal, modelat pe mușuroi și uscat la soare. Avea forma unui clopot cu

baza foarte largă și se așeza direct pe vatră, fiind ridicat cu „lanțul țestului”, prins cu un cârlig de „dreava(vergeaua) țestului”- un alt par sau fier ce străbătea oblic vârful clopotului. În zonă, esutul constituia principala instalație ce servea la coacerea pâinii. Mai târziu s-au construit în curte, acoperite cu un înveliș, cuptoare de cărămidă, completate uneori cu plită de gătit. Tipul de cuptor cu corpul afară se întâlnește rar, deoarece soba oarbă îndeplinea și această funcție. În strânsă legătură cu vatra era soba oarbă, amplasată în camera de locuit, lângă peretele despărțitor în care se deschide gura de alimentare. Aceasta se construia din cărămidă arsă sau nearsă. Soba avea forma pătrată sau dreptunghiulară. În interior nu era prevăzută cu compartimente pentru dirijarea fumului(„ fumuri”), fapt ce permitea adăugarea unui cuptor din tablă folosit la coacerea pâinii, încălzirea apei, a alimentelor, etc. în timpul iernii.. Fumul se evacua printr-un coș, la vatră. Adaptată climei de câmpie, ridicată din materiale pe care omul le avea la îndemână și alimentată cu orice fel de combustibil (Frunze, paie, coceni, bête de floarea soarelui, crengi, etc), soba oarbă se menține, în unele gospodării, și în zilele noastre.

Țesăturile din interior. Țesăturile au o dublă funcție: practică și decorativ-ornamentală. În interiorul casei țărănești, țesăturile din lână alternează cu cele din bumbac și borangic, reflectând ocupațiile principale ale locuitorilor-agricultura și creșterea animalelor. Așternuturile, țesături mai groase, compuse din două foi-numite „pături”, folosite pentru acoperitul patului și pentru învelit, sunt țesute în patru ițe, din lână țurcană, dărăcită și toarsă mai răsucit(subțire) pentru urzeală și mai puțin răsucit pentru băteală. Uneori, urzeala așternuturilor era din cânepă sau bumbac. Decorul așternuturilor îl constituie vârgile simple, mai late și mai înguste, în culori alternante. Culoarele erau obținute în casă, cu ajutorul coloranților vegetali. Cu timpul, compoziția decorativă a așternuturilor se diversifică, vârgile simple alternând cu alesături dispuse pe toată suprafața țesăturilor. Deasupra patului, pe perete, se puneau velințe din două foi încheiate la mijloc, învărgate, alese cu motivele cunoscute sub numele de „furculiță” și „degete”. Țesăturile mai noi, cunoscute sub numele de „macaturi”, sunt țesute în mai multe ițe, motivele fiind obținute prin tehnica năvădelii sau prin alesul cu vergeaua. Ele tind să înlocuiască țesăturile tradiționale. O mare expresivitate decorativă o au căpățile, cu fața și dosul din lână, ornamentate cu vârgi sau carouri(din încrucișarea firelor de urzeală și băteală), și fețele de pernă mici, de formă pătrată, ornamentate cu motive antropomorfe, fitomorfe și avimorfe, cusute cu arnici roșu și negru. Pe peretele dinspre răsărit(est) se așează o icoană (sau mai multe), iar sub aceasta era așezată candela. Deasupra icoanei se așeza un prosop. Țesăturile care

împodobeau pereții(în unele cazuri sunt cusute) sunt cunoscute sub numele de șervete sau prosoape(atunci când sunt confecționate din bumbac) și „cârpe”(când sunt realizate din borangic) , fiind învârgate și decorate la capete cu alesături(sau cusături) geometrice și fitomorfe, alese cu speteaza. Datorită profundelor transformări produse în viața satului, în organizarea gospodăriei țărănești, în sensul apropierii habitatului rural de cel urban, astăzi se construiesc case din cărămidă și beton, interiorul este total schimbat, fiind asemănător cu cel de la oraș. Sobele se construiesc din teracotă sau din cărămidă cu „fumuri”, mâncarea se pregătește pe aragaz, iar anumite produse se pot cumpăra de la magazine. Procesul de urbanizare al satului este mult mai complex. Divanul, studioul, dulapul, biblioteca, alături de unele piese de uz gospodăresc, ca mașina de gătit cu gaz, mașina de cusut, frigiderul sau televizorul au devenit astăzi piese obișnuite ale interiorului țăranesc. Se menține obiceiul vechi de a acoperi pereții cu velințe sau carpete cusute, prosoape și ștergare chiar și în acele încăperi unde mobilierul este de fabrică. **Îmbrăcămintea.** Într-un climat cu treceri rapide de la ierni foarte geroase la veri calde, caniculare chiar, îmbrăcămintea trebuia să apere corpul oamenilor. Ea are și o semnificație socială, hainele fiind cele care te pot așeza în anumite situații, în ochii celor din sat cu tine. Pentru o fată de măritat, a fi bine îmbrăcată era dovada că știe să țeasă, să coasă, și adesea că are și mijloacele materiale să o facă. Împodobirea hainelor, mai ales a celor de femeie, cu diverse modele, are deseori o tradiție care merge pînă departe în istorie, în preistorie de fapt, avînd la origine un caracter magic, care s-a transformat în zilele noastre în simplă ornamentație. Fiecărei categorii de vîrstă și fiecărei etape de evoluție a portului popular le sunt proprii variante specifice în cece privește pieptănătura și acoperămîntul capului, a îmbrăcămintei și încălțăminte. **Costumul femeiesc.** Pieptănătura fetițelor de 14-15 ani era destul de variată, constînd din diferite modalități de prindere a şuvițelor de păr în împletitură, ea avînd de regulă un rol mai mult practic. Cea mai mare frecvență au avut-o: pieptănătura cu una sau două cozi lăsate liber pe spate, legate la vîrf cu fire de lînă în diverse culori, cu panglici policrome care erau legate în fundă; pieptănătura cu două cozi aduse pe creștetul capului ca o cunună. Trecerea la adolescență era reflectată și de pieptănătura, care dobîndea și attribute estetice prin unele podoabe: flori naturale, piepteni din os și aluminiu, ace colorate, agrafe cu pietre policrome. Intrarea fetelor în rîndul nevestelor era marcată și prin schimbarea pieptănăturii în cadrul ceremonialului de nuntă, prin ritualul cunoscut sub numele de „legatul” sau „învelitul “ miresei. Din acel moment, pieptănătura se schimbă, rămânînd, cu mici excepții, aceeași pînă la moarte,

nevesta nu mai purta capul descoperit în nici o împrejurare a vieții sale. Fetițele purtau în general căciulițe din lână, basmale din bumbac cu care se legau fie „în barbă”, fie cu capetele petrecute la ceafă pe sub colțul ce atârna liber pe spate; iarna, fetițele purtau broboade din lână, negre sau cafenii cu ciucuri pe margini. În zilele de sărbătoare, fetele purtau capul descoperit. Doar vara, la lucru, ele își înveleau capul cu batiste subțiri de marchizet sau bumbac. Femeile purtau „cârpe” din borangic în zilele de sărbătoare, și „cârpe” din bumbac în zilele de lucru. Numele de „cârpă” este dat ștergarului sau năframei, care de multe ori avea o lungime de 3,5 m, lățime de 0,80m, iar capătul ales 0,75 m. În afara mărgelilor de sticlă și piatră colorate, purtate de toate categoriile de vârstă, proprie fetelor și nevestelor a fost salba de aur, numărul șiragurilor de galbeni indicând starea materială a purtătoarei. Salba de „mahmudele” se compunea din unul pînă la patru galbeni mari, așezați la mijloc, și din icușari(galbeni mărunți) în părți, cusuți pe o panglică neagră sau înșirați pe lănțișor. În urechi se purtau ca cercei icușari de aur, argint, aramă sau cercei din mărgеле. Pe degete purtau inele din aur, argint, aramă sau din alte metale. Cămașa femeiască era atât cea încrețită în jurul gâtului, cu mânecile unite cât și cea cu platcă. Din punct de vedere ornamental, cămașa încrețită la gât se încadrează în tipul de cămașă cu altiță, fiind cunoscută sub numele de cămașă „mocănească”. Decorația cămășii se realiza fie prin cusătura cu acul „la un fir” sau „la mai multe fire”, „ în puncte”, „în muscă”, „în tighel”, „pe dos”, fie prin alesul în război. Cămașa dreaptă, bătrânească, croită într-una cu poalele, răscroită pe lângă gât, se folosea și pentru zilele de lucru. Cămașa cu platcă nu avea guler. Ornamentele erau dispuse pe platcă și pe mâneci. Peste cămașă, femeile își încingeau mijlocul cu un brîu din lână țesut în două sau patru ițe, pe fond roșu sau negru, decorat cu vârgi colorate dispuse pe lat. Peste brîu se înfășurau bête din lână. Betele erau înguste de un deget și ornamentate cu ciucuri de-o palmă ce atîrnau pe șold. De la brîu în jos, femeile purtau „zuvelci”, fuste, sau rochie(când fusta avea o vestă fără mâneci). După primul război mondial au pătruns în zonă „fote” și „vâlnice”, piese din zona Argeșului și Muscelului. În anotimpul rece, femeile purtau pieptare și cojoace ornamentate precum și haine de proveniență industrială ca „zăbunele”. În zilele de lucru, femeile purtau drept încălțăminte „călțuni” din aba, „târlici” împlețiți din lână sau confecționați din postav, papuci din lemn sau din piele. Numai atunci când mergeau la muncile agricole se încălțau cu opinci din piele de porc sau de vită, confecționate artizanal sau cumpărate din comerț. Opincile se purtau peste ciorapi din lână, legați sub genunchi cu șnururi împletite. La mijlocul secolului al XX-lea s-a generalizat,

pentru zilele de sărbătoare, portul ghetelor cu nasturi sau gumilastic și pantofii.

Costumul bărbătesc. Simplitatea croielii, modul discret în care sunt dispuse motivele ornamentale pe toate piesele, cromatica sobră constituie principalele trăsături ale costumului bărbătesc. Cămașa bărbătească se încadrează în cele două tipuri principale: cămașa dreaptă și cămașa cu platcă. Aceasta era confecționată din cânepă, in, bumbac, borangic și foarte rar din lână. La costumul de vară se purtau izmene din cânepă amestecată cu bumbac sau numai din bumbac. Izmenele se croiau din patru foi. Erau largi în partea superioară și mai strânse de la genunchi în jos. În anotimpul rece se purtau „nădragi” („dimii”) confecționați din aba țesută în patru ițe. Culoarea abalei era neagră, albastră, maro, iar găetanele puteau fi negre, roșii, albastre, galbene, albe. Nădragii se purtau împreună cu veste din stofă, cu revere, încheiate la două rânduri, cu veste din postav sau cu o vestă numită „ilic”, decorate cu găetane albe și negre. Bărbații își încingeau mijlocul cu un brâu din lână, țesut în patru ițe pe fond roșu, cu ciucuri la capete. Bărbații au purtat obiele din pânură albă, țesută în patru ițe și dată la pui. Aceste obiele de formă dreptunghiulară, erau înfășurate pe picior pînă sub genunchi și legate cu nojițe negre din lână, din păr de capră sau de cal. Peste obiele se purtau opinci din piele de porc, de vită sau de cal, cu „cioc” mic încrețite fie numai în față, fie și pe laterale. Obielele se purtau și peste ciorapi împlețiți din lână. De multe ori, peste obiele sau peste ciorapi se purtau „tureci” din lână albă, ornamentați cu găetane negre sau bleumarin. În zilele de sărbătoare se încălțau cizme înalte, negre, cu carîmb moale, cu crețuri; ghete cu gumilastic. Peste pieptar și cojoc, bărbații îmbrăcau o haină de aba, lungă pînă sub genunchi, cu guler și cu mâneci numită „mintean”. O altă haină purtată pe vreme rece a fost șuba sau paltonul din aba maro sau neagră, lungă pînă sub genunchi sau pînă la glezne și cu gaică la spate. Șuba era căptușită cu blană de oaie. În anotimpul mai cald, bărbații își acoperau capul cu pălării împletite din paie de grâu, pălării din postav cu borul ușor ridicat („pălării popești”). Iarna se purtau căciuli din blană de miel, „mutate” la tineri și cu fund(rotunde) la oamenii în vârstă. Căciula din blană neagră de miel s-a numit și „căciula de astragan[astahan]”. Odată cu pătrunderea modei orășenești, și în special, după al doilea război mondial, îmbrăcămintea țăranilor se schimbă, fiind asemănătoare cu cea a orășenilor, costumele populare fiind folosite doar de copii la serbările școlare. Odată cu acestea a pierit și vechea horă a satului, care avea loc duminică și în zilele de sărbătoare, după slujba religioasă de la biserica satului. Privit în evoluția sa, costumul popular reflectă viața social-economică,

gustul epocii, întrepătrunderile unor elemente venite din alte arii de cultură, preluate și prelucrate în manieră proprie.

CULTURA SPIRITUALĂ

Satele vechi aveau foarte puțini locuitori, astfel că toți se socoteau a fi întrucâtva rude. Se cunoșteau pe nume cu toții și obișnuiau să-și ducă viața în comun în acele obști sătești. Dăinuind neîntrerupt de milenii, colectivitățile sătești își transmiteau tradițional o zestre culturală cu rădăcini care merg uneori pînă departe în istorie, chiar în preistorie. Prin acelaș mecanism social al creației în obște, memoria difuză a tuturor celor din sat reține nu numai teme de literatură orală, în proză și în versuri, nu numai melodii și chiar concepții și credințe despre lume. **Obiceiuri.** Obiceiurile au la bază un sistem de reguli după care comunitatea își organizează întreaga sa activitate, asigurând mersul normal al vieții sociale, dînd posibilitatea membrilor săi să treacă cu bine diferitele praguri ale existenței. **Obiceiuri calendaristice**-sunt cele de iarnă, de primăvară și vară. Trecerea de la anul vechi la cel nou era însoțită de complexe obiceiuri tradiționale. Unele sunt religioase iar altele agrare. Colindețele(Bolindețele), este un obicei care se desfășoară în cete mici, alcătuite din copii în noaptea de ajun a Crăciunului. Ei cîntă la fereastră colinde, spun urături: -„*Am venit și noi odată/ La un an cu sănătate/ Și la anul să venim/ Sănătoși să vă găsim/ Uraaaa, bună dimineațaaaa!// Ne dați sau nu ne dați?!// Dați-ne un covrig/ că murim de frig/ dați-ne o colindeață/ Ca să ne dăm pe gheață/ La anul și la mulți ani!*.” În dimineața zilei de Crăciun, copii merg cu „Steaua” pe la casele oamenilor, prin care se vestește nașterea lui Mesia. Obiceiul colindatului în după amiaza zilei de 31 decembrie(ajunul anului nou), în care copii umblă cu „Bădica Traian”, urătură clasică, publicată prima oară de Vasile Alecsandri, în care unii copii pleznesc din bici iar altul, „urătorul” spune textul. Acesta a fost numit de multe ori „Plugușorul”, față de cel care prin recuzită(plug, buhai, talângi, bice, semănător, boi, etc), trage brazda în fiecare curte a gospodarilor, este numit „uratul cu plugul” sau Plugușorul. O altă manifestare cunoscută sub numele „Aruncătorii de boabe”, este practică în noaptea Anului Nou. Cete de băieți aruncă în geamul gospodarilor boabe de grâu sau de porumb, dorind ca în anul ce vine să avem recolte bogate. Un alt obicei, dar de această dată religios, este piesa de teatru „Irodul”, în care sunt prezentate scene religioase, piesa de teatru care a fost interzisă în vremea comunismului. În ziua de Anul Nou, copii merg cu Sorcova, dorind sănătate și belșug gospodarilor din sat. Un alt obicei care are loc în zilele de Sfântul Vasile și Bobotează este colindatul cu Capra. Un tânăr

mascat, cu un cap de capră din lemn, care mișcă mandibulele de la capră și un tânăr mascat(proasta) care încearcă să mulgă capra, însoțiți de către doi cântători, care au câte un băț de care sunt legați clopoței. Când ajung în fața ușii gospodarului, cântăreții lovesc cu bețele sacadat de pământ, clopoțeii sună, „capra ‘se mișcă într-o parte și alta clămpănind, în timp ce „proasta” încearcă s-o mulgă. Pe ritmul clopoțelilor cântăreții recită versurile: *Rătăcind printr-o grădină/Florile dalbe/ Mă întâlnii cu o albină/ Florile dalbe/Albina strângea de zor/ Florile dalbe/ Ceară(miere) pentru sărbători/Florile dalbe/ ...și se continua cu : Capra noastră din Balaci/Florile dalbe/Mănâncă numai colaci/Florile dalbe/Capra noastră din Tecuci/ Florile dalbe/Mănâncă numai la nuci/Florile dalbe/Capra noastră din Burdeni/ Florile dalbe/Mănâncă numai coceni/Florile dalbe/Capra noastră din Siliște/ Florile dalbe/ Mănâncă pe porumbiște/ Florile dalbe/ Capra noastră de la Doage/ Florile dalbe/ Mănâncă numai poloage/ Florile dalbe/ La anul și la mulți ani. Un alt obicei este „botezul”. În dimineața zilei de Sfântul Ioan, copii merg prin vecini cu o cană plină de agheasmă luată de la Bobotează, în care s-a pus un ban de argint, boabe de grâu și cu un buchet de busuioc botează pe cap gospodarii și animalele lor. **Obiceiurile de primăvară.** După sărbătorile de iarnă, în rânduiala satului tradițional urmau nunțile. Lăsata secului marca venirea primăverii și începutul muncilor agricole. În seara de lăsata secului, flăcăii organizau „strigatul fetelor peste sat”. În liniștea serii, când oamenii se aflau la masă, flăcăii grupați în două cete, unii pe un deal, ceilalți pe alt deal, purtau un dialog punctat de strigături batjocoritoare sau ironice la adresa fetelor bătrâne și a flăcăilor „tomnatici”, îngâmfați sau leneși. Cu timpul, „strigatul” a implicat întreaga comunitate sătască, având un rol moralizator. **Obiceiurile de vară.** Un moment important în desfășurarea obiceiurilor îl constituie Rusaliile, sărbătoare legată de venirea verii. În sâmbăta „Rusaliilor” se practica obiceiul „Călușului”, cu origine rituală, care cu vremea a evoluat spre ceremonial și spectacol. La baza practicării obiceiului stă ceata, care nu are un număr fix de persoane. Vătaful care îndeplinește rolul de conducător, stegarul care are grijă de steag; Mutul, personaj mascat care hotărăște casa , în curtea căreia vor intra călușarii să joace; restul formației de călușari. Vătaful își alcătuiește ceata cu o lună înainte de Rusalii. În sâmbăta Rusaliilor, seara, călușarii mergeau în pădure pentru a depune jurământul. Cu un fir de usturoi verde în gură jurau să nu mai vorbească în perioada când se juca călușul. Primul joc se făcea acasă la Vătaf, unde și înoptau. A doua zi dimineața plecau prin sat. Mutul, încins cu o funie de tei, purta o mască dintr-o piele de oaie sau de iepure, un șorț, un falus din lemn, o sabie din lemn vopsită în roșu.*

Intrând în curtea gospodarului, Mutul desemna cu sabia locul unde călușarii trebuiau să joace. Gazda pune la mijloc un drob de sare și usturoi. Lăutarii începeau să cânte și când vătaful ridica bățul, călușarii, îmbrăcați în costum popular, cu bête puse în diagonală pe piept, batiste brodate prinse în brâu, zurgălăi, pintoni la opinci, și câte un băț în mână începeau jocul. La o comandă a vătafului, ceata se împărțea în două și începeau „războiul”: ciocnirea bețelor și trecerea printre rânduri. În final se juca „floricica” și Hora Călușului, în care se prindeau toți cei care doreau să aibă noroc. Obiceiul dura de duminică dimineața până marți seara, când se dezlega steagul. Luni, după duminica Rusaliilor, este obiceiul „spălatului pe picioare. Fiecare familie care are rude ce au murit spală pe picioare pe toți vecinii. În acest scop se fierbe apă într-o căldare mare, se așează frunze de nuc în jurul căldări, și începe spălatul pe picioare. Primii sunt copii de sex masculin, apoi bărbații, fetele și femeile. După aceea sunt invitați la o masă plină de farfurii cu „colarez”(făină cu lapte fiert) sau orez cu lapte și se împarte câte un covrig sau biscuit și câte o lumânare. Acest obicei semnifică spălatul picioarelor morților. În timpul verii, când nu ploua veneau „paparudele”. Acestea, de obicei erau țișcani tineri dezbracați iar în jurul șoldurilor aveau prinse tulpini de plante și în special de „boz”. Acestea dansau și invocau venirea ploii, și erau udate cu apă. Bineînțeles că prestația lor era plătită de săteni. De asemenea, când era secetă mare, copii mergeau cu „Caloianul”. Făceau din lut o păpușă și mergeau cu ea prin sat până la o fântână, invocând pe „Iane Caloieni”, apoi o aruncau în fântână. Pe ulițe, gospodarii ieșeau cu găleți cu apă pe care le aruncau asupra participanților la ritual.

Obiceiuri din ciclul vieții. În viața satului, nașterea, căsătoria și moartea sunt socotite a însemna popasuri de intrare și de trecere a vieții omului de la o fază la alta. Cu prilejul lor, satul își pune întrebări de ordin spiritual de mare adâncime filozofică, la care găsește răspuns printr-un apel la imaginația cea veche, moștenită din alte timpuri, uneori magică, alteori religioasă, alteori doar simbolic artistică, îmbrăcând gesturile tuturor în ritualuri structurate de realizări teatrale, adică jucate de toți participanții la viața de obște. Primul popas în viața unui om, poarta de intrare în viață este:

NAȘTEREA. Asistarea nașterii, precum și toată desfășurarea ritualurilor legate de venirea pe lume a nou născutului, de încadrarea lui în familie și neam, în comunitatea satească, erau îndeplinite după tradiție, de moașă. Practicile rituale legate de naștere și secvențele desfășurării obiceiului erau conduse de moașa aleasă de obicei dintre femeile mai în vârstă și mai iscusite din neam. Nu era

obligatoriu însă ca moașa să facă parte din familie. În cadrul obiceiurilor de naștere, moașa avea multiple îndatoriri atât față de mamă, cât și față de copil. Astfel, ea trebuia să ajute femeia la naștere, să scalde copilul timp de o săptămână, să se ocupe de toate treburile gospodărești în această perioadă. Totodată, trebuia să păzească mama și copilul de orice rău, lăsând un semn (șorț, mătură, topor) lângă copil de câte ori ieșea. Avea îndatorirea să stea cu mama timp de trei nopți de la naștere, pînă la venirea ursitoarelor. Moașa participa la toate petrecerile organizate în cinstea noului născut, fiind așezată la loc de cinste, alături de nași și primind daruri. Prima scaldă a copilului, act ritual derivat dintr-o practică străveche de purificare, era făcută de către moașă. Noul născut era scăldat în apă caldă, „neîncepută”, în care se puneau diverse obiecte: bani, ca să aibă noroc; moneda de argint, să fie sănătos și tare ca argintul; flori, ca să fie frumos; ouă, ca să aibă pielea curată și sănătoasă; miere, ca să fie dulce; lapte, ca să nu-l ardă soarele. Apa de la prima scaldă era aruncată într-un loc curat, de obicei la rădăcina unui pom roditor, pentru a feri copilul de boli. În mentalitatea populară, viitorul copilului era hotărât de cele trei ursitoare, care erau așteptate în a treia noapte de la nașterea copilului. Pentru primirea ursitoarelor se pregăteau așa numita “turtă de ursitoare”, coaptă la țește, sare, zahăr, bani, un ulcior cu apă, o cană cu vin, o strachină cu făină în care se puneau flori, boabe de fasole, de porumb, trei cepe, trei căpățâni de usturoi. Toate acestea se așezau pe o masă cu trei picioare, în mijlocul camerei. Mama copilului trebuia să viseze și să țină minte ceace preziceau ursitoarele. În unele sate, a doua zi după ursire, moașa lua aceste obiecte. Ei i se mai ofereau și unele piese de port popular. Noul născut era integrat în colectivitatea tradițională prin petreceri care implicau întreaga comunitate. Există obiceiul ca noul născut să fie botezat de nașii de cununie ai părinților. Moașa era și nașa copilului numai în cazul în care acesta se îmbolnăvea sau în familiile sărace. Cumetria, care încheia petrecerile ceremonialului de naștere, avea loc atunci când copilul împlinea trei ani și urma să i se taie “moțul” de către nași. “Moțul” era împletit sau legat cu un fir roșu, pentru a feri copilul de deochi, era învelit într-o batistă și păstrat în ladă sau la grindă. La fiecare an, de Anul Nou, copii pînă la trei ani (în general fetele), erau date de grindă și li se rupe turtă. Datul de grindă era oficializat de către moașă acasă la ea, unde părinții copilului venea cu acesta și cu plocoane. Legăturile de cumetrie erau importante și trainice în comunitatea tradițională. Între finii și nași se stabileau legături de familie și obligații sociale de întraajutorare. Finii duceau nașilor plocoane cu ocazia marilor

sărbători de peste an. Când urmau să se căsătorească, finii mergeau la nași, cerându-le să-i cunune.

CĂSĂTORIA. La căsătorie, tinerii sunt supuși unor ritualuri ”de trecere” și unor ceremonii colective la care toată mulțimea sătenilor, care iau în felul acesta act de faptul că noi membrii maturi au fost primiți în obște, că s-au născut familii noi, cărora de asemenea trebuie să li se asigure traiul bun în mijlocul alor lor. Nunta țărănească a fost și rămâne o mare sărbătoare în numeroase cazuri nu numai pentru un grup familial restrâns, ci și pentru întreaga colectivitate sătească. În obiceiurile tradiționale de nuntă, încheierea căsătoriei era un act care necesită obligatoriu consimțământul părinților. Structura ceremonialului de nuntă este însă unitară în ansamblul său și se compune din aceleași momente principale: pețitul; pregătirea mirelui și a miresei, însoțită de cântece lirice de despărțire; bradul-însemnul întregii nunți; iertăciunile-plecarea la cununie; schimbul de daruri; masa mare-strigarea darurilor. Băiatul trimitea la părinții fetei o rudă sau un cunoscut pentru a vedea intențiile acestora. Dacă acesta ajungea la o înțelegere cu părinții fetei, sâmbăta seara băiatul, însoțit de părinți, frați, surori și alte rude, ”mergeau în pețit”. Acum avea loc ”învoiala” sau ”tocmeala”(stabilirea zestre), și tot acum se fixa ziua nunții. Toți cei prezenți beau vin din plosca adusă de băiat, cece semnifică înțelegerea între părți. Stabilirea zestre se făcea ”prin vorbă” și foarte rar prin act scris. În zonă a existat și obiceiul ca băiatul să ”fure” fata. În acest caz, după o săptămână avea loc ”împăcăciunea”- părinții băiatului veneau cu un plocon la părinții fetei. Atunci se stabilea zestre și se fixa data nunții. În căruțe cu caii împodobiți cu panglici roșii, mirele și mireasa împreună cu alți tineri apropiați se plimbau prin sat, chiuiau, vestind obștii sătești că alți tineri s-au logodit. Dacă fata nu era fecioară, atunci băiatul o trimitea acasă la părinții fetei, în cămașă de noapte, pe o grapă de mărăcini. Împăcarea survenea numai dacă părinții fetei măreau zestre. Aceasta era și o problema de interes material pentru cei săraci. Cazurile când un flăcău mai sărac nu se putea căsători cu o fată mai bogată dar frumoasă erau destule. Ceremonialul nunții începea de fapt Joi seara. În ziua respectivă la mireasă acasă se făcea ”clacă”, unde se confecționau florile pentru brad, se făcea obiceiul bradului, tăind la bază bradul în patru părți, așchiile se puneau împreună cu busuioc într-o ”vadră” cu care se va merge la ”udat” duminica. La clacă, în timp ce se confecționează florile se face și o trecere în revistă a noutăților de prin sate. După ce se termină obiceiul bradului, fetele și băieții beau din ploscă vin, apoi merg în curte la horă. La miezul nopții, fiecare merge acasă. După terminarea lucrului la clacă, gazda aducea ”o cerga mare”, iar băieții se

acopereau cu fetele sub cergă și se sărutau pe ascuns. Acest obicei, astăzi nu se mai respectă, iar claca are loc sâmbătă seara. Nunțile aveau loc mai ales iarna și toamna, și durau de sâmbătă pînă marți. Chemarea la nuntă o făceau “fratele de mână”(prieteni apropiați sau rude ale mirelui), “colăcerii” sau “alergătorii”(prieteni sau rude ale mirelui). În cadrul ceremonialului de nuntă, fratele de mână avea îndatoriri precise: el făcea chemarea la nuntă, însoțea mirele, respectiv mireasa, în toate secvențele ceremoniale, conducea alaiurile, avea grijă de brad, servea la masă. El purta ca semn distinctiv plosca, o fundă de beteală pe piept, o batistă și un ștergar așezat de-a curmezișul pieptului sau la gât. Pentru serviciile sale primea din partea mirilor o batistă și un ștergar de borangic. Nunta era condusă de socrul mare, cel care organiza nunta. Tinerii aveau o singură pereche de nași, de obicei nașii de botez ai mirelui. În cadrul ceremonialului nunții, nașii aveau și obligații precise: ei făceau cumpărăturile pentru nuntă, dăruiau miresei o tavă și o căldare de aramă, iar în timpul mesei dădeau cel mai mare dar în bani. În după amiaza zilei de sâmbătă, la casa mirelui avea loc ceremonialul cunoscut sub numele de bărbieritul ginerelui, însoțit de cântecul lăutarilor, fiind de față nașii, fratele de mână, prietenii și rudele sale. Astăzi acest lucru are loc duminică dimineața. Mirele însoțit de nași, fratele de mână, baieții, fete și lăutari, mergeau la casa fetei, unde nașa, asistată de un grup de fete, gătea mireasa. Alergătorii ginerelui aduceau la casa socrului mic toate cele de trebuință pentru masa de sâmbătă seara, la care participau numai rudele fetei. Era așa-zisa masă de adio a miresei împreună cu rudele sale. Paralel, la casa mirelui avea loc masa pentru rudele sale. Duminică dimineața, mireasa însoțită de fratele de mână, de fete și băieți mergeau la o fântână din centrul satului și aduceau apă acasă. Acest moment simboliza greutățile pe care avea să le întâmpine în căsnicie. În cadrul ceremonialului, cu un mănunchi de busuioc în mână, mireasa stropea cu apă pe cei prezenți, în direcția celor 4 puncte cardinale. Fratele de mână arunca bani în vatra cu apă și împreună cu mireasa, răsturna vatra de trei ori. Se prindeau apoi în horă. Semnificația acestui act ritual era aceea de a stimula procreția și prosperitatea noului cuplu și de a-l proteja de forțele malefice. În vatra cu apă adusă la casa miresei se punea bradul. Virtuțile fertilizatoare și purificatoare ale acestei ape urma să se transmită bradului, care simboliza noul cuplu. Fetele și flăcăii împodobeau bradul cu beteală, panglici colorate, ciucuri, flori din hârtie colorată, 2 șervete(batiste), 2 covrigi, 2 mere, obiecte ce trebuiau să concureze la crearea unei atmosfere plăcute. Secvența pregătirii bradului și purtarea lui de către fratele de mână al miresei, la cununie și apoi la casa mirelui, constituia un act solemn ce marca ultima petrecere a miresei în cadrul grupului de fete de care

se desprindea prin căsătorie. După nuntă, bradul se fixa într-un copac, de la poarta de intrare în gospodăria mirelui, rămânând acolo pînă când se usca și putrezea. Șervetele, covrigii și merele se împărțeau între frații de mână ai ginerelui și miresei. Se rupeau câteva crenguțe de brad verde cu flori din hârtie care se dădeau la copii pentru a purta noroc. Înainte de a pleca la cununie, mirii îngenuncheau în fața părinților și a nașilor, în timp ce lăutarii rosteau textul iertăciunii. Momentul plecării miresei din casa părinților era însoțit de ruperea turtei de către nașă deasupra capului miresei și aruncarea bucaților de turtă în cele patru zări. Alaiul pleca la cununie și de acolo la casa mirelui, unde îi întâmpina soacra mare cu o găleata cu apă, o turtă și sare. Îi stropea cu apă și ura noroc miresei, gest care semnifică integrarea acesteia în familia soțului. Se juca apoi hora “nuneasca” în care se prindeau mireasa, mirele, nașii, socrii și neamurile. În timpul jocului, mireasa împărțea darurile (articole de îmbrăcăminte și ștergare (prosoape)), pentru ginere, nași, socrii și cumnați. De multe ori se dădeau daruri și altor rude apropiate. Seara, la casa mirelui avea loc masa mare, în capul căreia stăteau nașii (părinții spirituali), iar lângă ei mirii. La masa mare, spre dimineață se strigau darurile în bani sau natură, ce reprezenta efortul întregii colectivități pentru înzestrarea tinerei perechi. De obicei tariful de lăutari era alcătuit din vioară, acordeon, cobză, țambal și contrabas. Luni avea loc ceremonialul cunoscut sub numele de “legatul” sau “îmbroboditul miresei”, când nașa schimbă găleala de cap a fetei cu o basma, marcând integrarea miresei în rândul femeilor. Marți se duceau plocoane nașilor și prin aceasta, nunta era încheiată. La o săptămână după nuntă avea loc vizita tinerilor căsătoriți la nași, cu care mergeau la biserică, secvență ce marca reintegrarea lor în comunitatea tradițională. Astăzi nunțile nu mai respectă în totalitate ritualurile, iar timpul s-a comprimat de la 3 zile la o zi sau cel mult o zi și jumătate datorită imenselor costuri financiare și a serviciului participanților.

MOARTEA. Cu prilejul morții, înspăimântătoarea problemă a ieșirii dintr-o viață în care te-ai trezit fără să fi fost întrebat, după cum nu ești întrebat nici la vremea trecerii dintre cei vii, obștea satelor noastre vechi a creat o întreagă concepție, dublată de ceremonii și ritualuri foarte stranie cu influențe religioase. Față de celelalte obiceiuri din ciclul vieții, obiceiurile de înmormântare au păstrat un număr mai mare de practici și credințe străvechi, anterioare creștinismului. În credința populară se consideră că moartea este prevestită prin anumite semne (urlatul câinelui, cântecul cucuvelei, cântatul cocoșesc al găinilor, spargerea din senin a oglinzii sau a sticlei de lampă, etc) sau prin anumite vise. Pentru ușurarea morții se obișnuia ca muribundul să-și ceară iertare de la rude și

de la cei cărora le-a greșit cu ceva în viață și să țină în mână dreaptă o lumânare aprinsă. De asemenea, era chemat preotul acasă să-l împărtășească și să-l “grijească”, atunci când se considera că omul era pe moarte. În vederea “marii călătorii”, mortul era spălat și îmbrăcat cu haine frumoase. Există obiceiul de a se face o lumânare din ceară curată de albine, de lungimea mortului, numită “stat”, pentru a-i fi luminată calea în lunga sa călătorie. Ea era așezată pe pieptul mortului, încolăcită în formă de spirală, arzând timp de trei zile. În toate nopțile dinaintea înmormântării, rude, prieteni, cunoscuți veneau la casa mortului să-l “păzească”(la priveghi).Atunci se povesteau diverse amintiri din viața răposatului, de care cei care l-au cunoscut știa. În sicriu se puneau diferite obiecte: un așternut, săpunul cu care a fost spălat mortul, pieptenele cu care a fost pieptănat, o oglindă, nouă pietricele și nouă boabe de mei. De degetul mortului se lega un bănuț găurit(de obicei din argint), cu care să-și plătească “vama”, așa numitul „ort”. Obiceiul are la bază mitul antic al luntrașului Caron care trecea sufletele peste râul Styx. La scoaterea mortului din casă se spargea o oală de ceramică și se da de pomană peste sicriu o găină vie. Există obiceiul ca un gornist angajat de rude să sune din goarnă în curtea mortului și pe drumul spre cimitir, iar clopotul bisericii să bată din când în când. La intersecțiile ulițelor se făceau mai multe opriri(popasuri) și membrii familiei aruncau bani și cereale. Există obiceiul de a se face fântâni în amintirea morților. În mormântarea celor tineri necăsătoriți se face sub formă de nuntă, cu un brad care are vârful întors în jos, existând credința că ei nu se puteau integra în lumea de dincolo fără îndeplinirea ritualului de nuntă.

ASTRONOMIA POPULARĂ este emoționantă nu numai prin mulțimea stelelor și constelațiilor cuprinse în inventarul cunoștințelor populare ci și prin interpretarea mitologică ce li se dă. Sătenii au populat cerul cu toate amintirile vieții lor sociale, dând stelelor o semnificație umană. Satul cu toate ale lui, este proiectat astfel pe cer unde găsim”Hora satului”, cu “fata mare din horă”, “Carul Mare” și “Carul Mic”, “Rarița”, “Oile”, “Lupul și Ciobanul”, “Comoara făgăduită”cu “Sfredelul gata să pătrundă pînă la ea”, “Cloșca cu puii”, “Crucea și Cei trei crai de la răsărit” precum și atât de plină de semnificație “Calea Robilor” care , spune tradiția, arată drumul celor care , căzuți robi la turci sau tătari, reușeau să se întoarcă acasă. Calendarul popular, atât de precis indicat prin semnele cerului și ale vietăților pământului, consemnat deseori și în bucăți de lemn, în care marile sărbători erau precizate prin însemnări scrijelite, stă și el dovadă pentru capacitatea științifică creatoare a țăranilor noștri.

FOLCLORUL ZONEI COMUNEI BALACI

În afară de folclor asemănător județelor Argeș, Olt și Teleorman , pe teritoriul actual al comunei Balaci se întâlnește și folclor local. Dintre poeziile populare locale am găsit câteva , prezentate în această lucrare. Când plecau la armată și deveneau soldați, tinerii scriau adesea scrisori în versuri către părinții lor sau către fetele iubite. Iată o scrisoare în versuri scrisă către părinți:

„Păsărică mititică,
Du această scrisorică,
Până-n satul meu, departe
Să se știe de-a mea soartă.
Foaie verde frunză lată,
Am lăsat mamă și tată,
Că m-au chemat la armată.
Am lăsat neamuri, vecini,
Și-am plecat printre străini;
Foaie verde de-avrameasă,
De-aș mai fi odat-acasă,
Să văd dealurile mele
Oile păscând pe ele.
Și părinții mei arând
Păsărici cântând în crâng.

O poezie dialog interesantă culeasă de la Lungu Maria în 1975, comuna Balaci, vorbește despre o temă frecventă: Sărăcia.

Cine te-a băgat în sat?
Marin al lui Trășneag.
La cine trăiești cu zgârță?

La Cârstea pe tăgârță.
Cine ți-a încălzit tigaia?
Lelea Stanca Costăchioaia.
Cine ți-a dat usturoi?
Amărâțul de ciocoi.
Cin`te-a pus pe măgăreață?
Ilie al lui Tăbăreață.
Cin`te-a băgat în război?
Secu de Ion Gogoi.
Cine ți-a țesut scurteica?
Amărâta de Andreica.
Cine te-a luat de păr?
Matei Soare al lui Pistol.
Cine ți-a făcut bete?
Dochia lui Marin Petre.
Cin`te-a scos din Teleorman?
Brătescu și cu Bălan.
Cin`te-a scos din Pisicarul?
Tache Costea cu ogaru.
Cine te-a legat la paie?
Prăpăditul ăla de Naie.
Cât rămâi în sat la noi?
Până scapați de ciocoi,
De lene și de nevoi.

GLOSAR DE TERMENI LOCALI

Cuvintele din acest glosar nu sunt în DEX(Dicționarul Explicativ al Limbii Române) sau dacă sunt au alt sens. Trebuie să recunoaștem că-i greu de redat prin alte cuvinte semnificația unui cuvânt; adăugând la aceasta și vorbirea figurată se înțelege că numai în mijlocul unei propoziții cuvântul își are strălucirea vieții sale. Pentru aceasta am dat cât mai multe citate în care apare cuvântul respectiv.

Abi, adv.Anevoie:abi vine;arată însă, în mod obișnuit un sentiment puternic: „d`abi-l văd de drag ce li-i' (le este drag nespus de mult).

Agăița, v.refl. A se prinde scai de cineva și a nu-i da pace(în deosebi despre copii); „nu mai mă înțeleg cu ia(ea) neam; s`agaița dă mine și nu mă lasă să mă duc nicăieri”.

Angălat-ă, adj.Nesimțitor, nepăsător, se complace să trăiască în murdărie și nu-și îngrijește ținuta: „i-angălată rău ș-aia,” spunea mama mea despre o tânără femeie, despre care soacra sa povestea c-a găsit-o de mai multe ori dormind cu copilul plin de murdărie lângă ea.(L-am notat de mai multe ori de la mama).

Başoldiu, adj. Om care nu-i în toate mințile;prostuț, sucit în gânduri. Se spune mai mult oamenilor cu defecte mintale, dar mai ales corporale.

Bent,-uri, s.n. Groapă făcută de căruțe, unde după ploi se adună apa. 2.Loc jos ce ține apa, loc mlaștinos.

Bibă, s.f. Groapă mică făcută în pământ pentru a propti scara sau altceva; gropițele ce se fac la jocul țării(țurca) și purceli.

Blendărau, adj. Bleau[prost, om molîu].Cuvânt ironic adresat celor molîi și care nu prea știu ce fac și ce vor.

Boalcă, s.f. apă de băut încălzită la soare.

Boambă, s.f.Zarzără.[corcodușă]

Boască, s.f.Sîmburii și zeama ce rămâne în cazan după ce s-a scos țuica.

Bolbotine,-uri, s.f.n.Fructe crude.

Boncăni, v.l.intr. A face zgomot, în deosebi cu încălțăminte. 2.Refl. în expresia: a se boncăni banii: „că doar nu să boncăne banii la mine.”

Boroghină, s.f.1.Murdăria ce se lasă pe fundul vasului din untdelemn . 2.Sedimentul ce se depune pe fundul vaselor în care a fiert și apoi s-a limpezit vinul.

Caciorî, v. A vopsi, obiectele vopsite fiind însă scoase cu pete, aici mai închise, aici mai deschise; a păta: „am vopsit o pânză și n-am făcut nimic, am caciorît-o degeaba”.

Ciochie, s.f.Briceag cu mânerul de lemn, iar lama de proastă calitate.

Cheaonă, adj.Beată. A se face cheaonă= a se îmbăta.

Cheaun, adj.amețit.

Chiciuri, s.m.pl. Porumbi mărunți și cruzi ce se aleg din cei buni și se dau la vite.

Chidă, s.f. Bruma sau chiciura ce se așează pe copaci în timpul iernii. Dacă în ziua de Bobotează chida este bogată, anul va fi îmbelșugat.

Chițimie, s.f. Casă mică, joasă și întunecoasă.

Cirmoacă, s.f. Apă turbure, amestecată cu mult mîl; nămol apos, subțire.

Ciurpe,eni, s.m.l.Cozi de struguri rămase fără boabe.2.Strugure; purcel de strugure.

Clic-uri, s.m.1.Șezătoare de fete și de băieți făcută în serile de vară, la care se joacă și se glumește.2.Orice adunare de femei și oameni unde se schimbă opinii.

Corcomeni, v. =Corconi, a alinta, a răsfăța, a rîzgâia;

Cute, s.f. Zahăr cubic; „am văzut că nu ie [zahăr] cute”.

Dăhăina, v. a obosi, a fi lipsit de putere;

Dăschiola, v. 1. A bate pe cineva pana a-l lasa intins la pamant.2.Ref. A se desface din incheieturi, o casa sau un alt oleab.

Dârjală, s.f.Prajină, „ i-oi lua la goană cu dârjala”.

Feti, v. (despre fete), a petrece până la măritiş împreună la horă.

Flăcăi, v.(despre băieți), a petrece împreună la horă până la însurătoare.

Floștoace, s.n.pl.1.Părul mare de pe corpul omenesc; fulgi mari de zăpadă.

Găgi, v.refl. A se plictisi, a i se urâ de cineva sau cu un lucru; „lasă-i fetiță, că mi s-a găgit cu ieii”(că prea plâng).

Ghioldiș, adv.Pieziș

Izâni, v.refl.A slăbi din cauza boalei; a se jigări, a se uza.

Jancote, adv. În locutiunea: „îți plătesc cu bani jancote=îți plătesc cu bani gheață, imediat”; cu bani cash.

Jdrelî, v.1. a jupui prin lovire coaja unui arbore, sau pielea unui om sau animal.2.refl. A se jupui prin lovire.

Linie, s.f.1.Șosea, ulița principală a satului;2.Cale ferată.

Lișteavă, s.f. Apă multă și răspândită deopotrivă pe suprafața pământului; pânda subțire de apă care acoperă pământul după o ploaie mare:„ce lișteavă dă apă” .

Luși, v.refl. A se moleși(despre oameni) din cauza căldurii și a deveni galben, palid.

Melic, s.n.Obicei rău, viciu îndeosebi la vite:„are melic să-mpungă”.

Oașcă, adj. Bătrân și slab; neputincios.

Ogod, s.n.Odihnă;cinste,respect: „ieu îi caut ogodu=îl respect”.

Plointe, adv.Ploios, timp abundent în ploi; „a fost plointe”.

Priștini, v.A gazdui copii izgoniți de părinții lor pentru o faptă rea.A găzdui hoți;

Puică, s.f.Știulete de porumb în formare.

(a)ralie, s.f. Vijelie , vânt mare:„așa ralie mare de vânt n-am mai văzut” .

Sporojî, v. =sporovăi,a vorbi în zadar, a trăncăni.

Știulete, s.m.porumbul nedepănușat așa cum crește pe firul de porumb.

Tofolog, adj.Molîu, cu mișcări încete.

Toriște, s.f. Rămășiță; ceace rămâne din cocenii dați vitelor.

Troșie, s.f.Chiseliță, compot de prune fierte.

Tugă, și *tiugă*=s.f.ticvă.

Udîr, interj.Sinonim cu ni, nia, pentru a îndepărta câinii.

Viroagă, s.f.Surpătură făcută de apă,șanț, canal.

Zăurdi, v.refl. A se strica(despre lapte). Laptele din cauza căldurii, se transformă în zer și un fel de urdă, se zeurdește.

Znagă, s.f.Stare, avere; „n-are grijă să-și facă și iel znagă, casă” .

O parte din cuvinte sunt extrase din cartea: **Mircea Tomescu-Glosar din județul Olt**, Slatina,Tipografia „Tiparul Oltului” , 1944,32pagini;

PERSONALITĂȚI

Dintre personalitățile cunoscute în România, care s-au născut în comuna Balaci ori s-au implicat în viața comunei Balaci prezentăm câteva:

Nicolae KALINDERU(1835-1902). S-a născut la 06.12.1835 în București ca fiu al lui Lazăr Kalinderu(Kalenderoglu). După studii în țară și străinătate, devine medic, membru corespondent al Academiei Române(1890). A fost unul dintre fondatorii orientării anatomo-clinice și fiziopatologice în medicina românească. Împreună cu Victor Babeș a inițiat studii de mare răsunet privind histologia, microbiologia, diagnosticul și epidemiologia leprei. În 1887 se înființează prima

clinică de medicină internă universitară condusă de renumitul Nicolae Kalinderu. Acesta împreună cu fratele său Ioan Kalinderu(1840-1913), construiesc spitalul de la Burdeni. Moare la 16 aprilie 1902.

Ioan KALINDERU(1840-1913), jurist, publicist, membru titular al Academiei Române(1893), administrator al domeniilor Coroanei Regale, aghiotant al regelui Carol I al României.Numele tatălui său Kalinderoglu înseamnă în turcește „fiul filosofului”. A făcut studii liceale la București și cele ale Facultății de Drept din Paris, unde și-a luat și doctoratul. Și-a început activitatea de magistrat, după care a fost numit consilier la Curtea de Casație. Recunoașterea competenței sale profesionale a fost atestată de alegerea sa ca membru al Curții de Arbitraj de la Haga. În perioada 1904-1907 a fost președinte al Academiei Române, vicepreședinte între 1895-1898,și 1901-1904; președinte al Secțiunii istorice. La stingerea sa din viață în 1913, academician Constantin I.Istrati afirma: *„în timpurile în care cinstea e o calitate, patriotismul un merit, munca o excepție de laudă și când caracterele se întâlnesc rar, în vremi în care adeseori chiar patriotismul mai luminat e o întruchipare fără seamăn a personalității și e pătat nu arareori de lupte pătimașe și dăunătoare țării; în lungi răstimpuri de șovăire și nehotărâre la fapte bune și doveditoare de oarecare lipsă de destoinicie în chestiuni lăuntrice, Kalinderu apare ca un far luminos...El era unul care punea Academia în fruntea tuturor instituțiilor cu caracter românesc, pătrunse de rolul mare ce are de îndeplinit și de rostul ei în evoluția noastră tot înaintea.Viața și activitatea lui I.Kalinderu rămîne o pildă fiind întruparea cea mai desăvârșită a cinstei, patriotismului curat, iubirii binelui public și a muncii neobosite.”*

Antonian MARINESCU-NOUR (1894-1973), istoric, poet, prozator, folclorist, publicist, editor,profesor doctor. S-a născut la 14.10.1894 în orașul Pitesti. După studii strălucite devine profesor de istorie și geografie la Gimnaziul „Alexandru Ghica” Alexandria, Teleorman(1918-1919), profesor de istorie, geografie si germana la Gimnaziul „Ion Anastasescu” Roșiorii de Vede, Teleorman(1919-1921), profesor la liceele din Câmpina și la liceele „N.Balcescu”, „Dimitrie Cantemir”, și „Marele Voievod Mihai” din Bucuresti, lector la „*Incarnato di cursi per la lingua romena*”, Florența,Italia; director general, Fundația Universitară „Vasiliu Bolnavu” și al Asociației Române pentru Propaganda Aviației, inspector cultural al Fundației Regale „Principele Carol”, director general, Ministerul Muncii(1940-1945) inspector, Banca de Stat din Târgoviște(1950-1952), deputat de Teleorman (1926-1927). Membru al

diverselor asociații științifice naționale și internaționale. Obține premiul „Vasile Pârvan” al Academiei Române(1942),Premiul Academiei dei Lincci(Roma). A colaborat sau a redactat publicațiile din Balaci , „Aurora”(1910), „Zori de Zi” (1915) si „Satîrul” (1921). Printre altele a scris: Monografia comunei Balaci(1912), Descânțece și vrăji din popor(1912),Muguri(versuri)-1915, epigrame personale cuprinse în lucrări colective și în volumele: Epidermice(1924), Vârfuri de ac...vârfuri de sulă(1939)A semnat adesea cu pseudonimele: Ciu-Ceau-Fu, A.Nour, Maria Dragu, Mira Soare și Luigi Vampa; Sub pseudonimul Antonian Nour publică în Almanahul Județului Teleorman, 1923,Turnu Măgurele , pagina 53 , lucrarea monografică :„Districtul satului Balaci. Încetează din viață în anul 1973, București.

Arcadiu MARINESCU-NOUR(1930-2000).Fiul lui Antonian Marinescu-Nour s-a născut la Balaci, Teleorman la 12.01.1930. S-a remarcat prin diverse traduceri din literatura universală și in mod special a pieselor de teatru. Moare la București în 13.02.2000.

Acad.Dr.Ion FĂGĂRĂȘANU(1900-1987).S-a născut în București la 27 septembrie 1900. În anul 1927 obține titlul de doctor la Facultatea de Medicină din Capitală.Cinci ani mai tarziu devine membru titular al Asociației franceze de chirurgie. Se căsătorește cu nepoata moșierului G.Pietraru din Balaci, devenind proprietar al moșiei și conacului care-i poartă numele. În anul 1937, meritele sale îi sunt recunoscute prin alegerea sa ca membru al Societații Internaționale de Chirurgie al cărui vicepreședinte va fi ales în 1961 la Congresul de la Dublin. În acelaș an este ales Fellow la „Royal Society of Medicine” (Londra). Peste trei ani devine membru de onoare al Asociației chirurgilor din Marea Britanie și Irlanda. Ca profesor șef de catedră la Facultatea de Medicină din București și la Clinica chirurgicală a Spitalului Carol Davila este ales în anul 1969, membru al Academiei Române. Academician Ion Făgărașanu a adus un aport original, recunoscut pe plan mondial, în cunoașterea patogeniei și tratamentul unor afecțiuni care păreau enigmatice: patogenia varicocelului(1938), patogenia falselor imagini chistice ale ficatului(1954). A inovat metode noi de explorare în chirurgie: radiomanometria electronică a căilor biliare, o inovație pe plan mondial(1953). A descris noi tehnici de tratament chirurgical în unele ictere mecanice, în chistele hidatice, etc. Autor a peste 350 lucrări de specialitate, în limbile română, franceză, engleză, precum și a unor monografii, academicianul I.Făgărașanu este un nume larg citat în literatura medicală străină. Încetează din viață în anul 1987. Deși nu s-a născut la Balaci, datorită soției sale el s-a

considerat un fiu al comunei, a îndrăgit locuitorii comunei și aceștia l-au îndrăgit pe el. În anii tinereții, în timpul verii venea împreună cu soția, cu automobilul personal, iar locuitorii satului ieșeau pe la porți să-i salute. După instaurarea regimului comunist, când moșia și conacul au fost confiscate, nu au mai venit pe la Balaci, dar au păstrat legătura cu locuitorii săi. Aceștia veneau la București pentru consult și diverse tratamente când se îmbolnăveau. Toți mergeau la doctorul Făgărășanu. Acesta nu i-au refuzat niciodată. Atunci când boala nu era de competența sa, solicita sprijinul altor doctori ca să-i trateze pacienții săi din Balaci. Datorită acestor fapte el a intrat în legenda satului.

Theodor RĂPAN (n.1954), scriitor și publicist. Născut într-o familie de intelectuali la 04.07.1954 în satul Balaci, Teleorman. A urmat cursurile primare și gimnaziale la școala generală din localitate, iar cursurile liceale la Liceul teoretic nr.2 din Roșiorii de Vede. Este licențiat al facultății de Drept a Universității din București. A lucrat în poliție și în diplomatie. Are o bogată activitate literară, colaborând cu diverse reviste și frecventând numeroase cenacluri literare. Dintre volumele semnate de Theodor Răpan amintim: Privind în ochii patriei, Asa cum sunt, Hotarul de foc, La umbra cuvântului, Schimbarea la față, Taurul lui Falaris, Muzeul de păstrăvi. Este membru al Uniunii Scriitorilor din România, al Uniunii Ziariștilor din România și al Asociației Ziariștilor Profesioniști din România.

Florian RĂPAN (n.1955)-General de flotilă aeriană, prof.universitar doctor. S-a născut la 02.10.1955 în comuna Balaci. După studii primare și gimnaziale la școala generală din Balaci, urmează studiile liceale în orașul Caracal. A absolvit Școala Militară de Ofițeri Activi de Aviație „Aurel Vlaicu” Boboc în 1977 și Academia de Înalte Studii Militare, secția Aviație și Apărare Antiaeriană, specializarea Aviație, București în 1985. Este de asemenea, absolventul Colegiului de studii strategice de securitate și Economia Apărării „George C.Marshall” și a unor cursuri postuniversitare. În calitate de autor și coautor a publicat șapte lucrări de larg interes. Este membru corespondent al Academiei Oamenilor de Știință din România, secția militară. Este doctor în științe militare din 1998. Din anul 2002 este conducător de doctorat în domeniul „științe militare”, prorector al Universității Naționale de Apărare „Carol I”, București.

Gabriel-Florin MOISESCU (n.1959)-comandor, profesor universitar, comandant al Academiei Forțelor Aeriene „Henri Coandă”, fiind numit în funcție la 15.11.2007. S-a născut la Balaci în 30.11.1959. A intrat în armată în anul 1981, după absolvirea Școlii Militare de Ofițeri de Aviație „Aurel Vlaicu”, ca șef de

promoție ofițeri nenaviganți. A absolvit Academia de Înalte Studii Militare în 1989, iar din anul 2002 este doctor în științe militare.

Adina OPREA (n.1966)-cântăreață de muzică populară. S-a născut la Tecuci, comuna Balaci, în 26 aprilie 1966. După cursurile primare și gimnaziale în satul natal, urmează cursurile Liceului Industrial nr.21 din București. Se înscrie la Școala postliceală sanitară „Carol Davila” din București cu durata de 3 ani. După terminarea acesteia, urmează cursurile facultății de medicină „Vasile Goldiș” din Arad cu durata de 4 ani-specialitatea „asistența medicală”. Lucrează la un spital din București, fiind și colaborator al grupului „Zavaidoc” din Pitești. A participat la diverse spectacole, făcând și înregistrări pe disc, radio și televiziune.

SPITE DE NEAM

BALACI:

Teritoriul actual al satului Balaci este împărțit de către șoseaua Siliștea Gumești-Tecuci în două părți distincte. La sud de această arteră rutieră se află cătunele Hodorog și Bălăcel, iar la nord, cătunele Braniște și Sărăcani. De-alungul anilor multe familii s-au stabilit în sat, altele au plecat, unele familii au dispărut ca nume, amestecându-se cu celelalte. Înainte, oamenii se cunoșteau mai puțin după nume și prenume ci mai mult după porecle sau prin adăugarea numelui unuia dintre părinți. Exemple: Ilie al lui Soare Pistol. Marin al lui Niță al Mariței lui Lungu, Ion Gogoi, Marin Tăbăreață, etc. Din punct de vedere al numelor, se cunosc familii caracteristice fiecărui cătun în parte, dar și nume de familie caracteristice la două sau mai multe cătune. Astfel, caracteristice cătunului Braniște sunt numele de familie Andrei, Berbecaru, Cherlea, Dincă, Ionicel, Iordache, Gutuie, Marinescu, Matei, Miulețu zis al lui Invalidu, Răpan, Spălățelu, Târșoagă, Vâlcu, Vătafu, Belivacă. Caracteristice cătunului Sărăcani sunt numele de familie Fudulu, Băidănac, Popa, Neacșu, Radu, Ene, State, Bucur, Burcea, Tănase, Prună, Soare, Dina(Jidanu), Ștefan, Costea, Călin, Vasilescu. Atât în Braniște cât și în Sărăcani sunt numele de familie Chiriță, Leață, Sandu,

Vochin, Brănișteanu, Stanca, Zaragiu, Pandelescu, Ion al lui Iatagan. Prin căsătorii, în care bărbații s-au mutat la soții în casă sau prin cumpărare de teren sau case, întâlnim în toate cătunele numele de familie Păsărică, Mantu, Baltac, Goidici, Soare. Caracteristice cătunelor Hodorog și Bălăcel sunt numele de familie Piper, Zîrnea, Amza, Arvat al lui Bugean, Lupu, Cârstoiu, Zodie, Anuța, Ioana, Dorobanțu, Ovreiu, Tălpuș, Sîrbu, Meițoiu, Cristea, Chelu, Georgescu, Enache, Ionescu, Militaru, Petrișor, Preda, Ursan, Preoteasa, Badea, Bratu, Șerbănoiu, Tilea, Trifoi, Ciobanu; Alte nume : Calotă, Nedelcu, Popescu, Drăgan. Nețoiu, Stana. Sunt însă familii cu același nume, răspândite în toate cătunele, care nu sunt rude sau avînd filiațiuni îndepărtate. De exemplu: Ciobanu al lui Teacă, Ciobanu al lui Trifoi, Ciobanu al lui Ciorcotă, Ciobanu al lui Focărel, Ciobanu al lui Marin Petre. De asemenea, numele Dina al lui Ocu, Dina al lui Pieptene, Dina al lui Florea Dumitru, sau Ion al lui Gimintirea, Ion al lui Iatagan și Burghilă, Ion al lui Doică, etc. Deoarece în perioada interbelică erau multe persoane care purtau numele Lungu, primarul din Balaci a hotărît să schimbe numele de familie Lungu la frații Lungu Năstase și Lungu Vasile precum și la toți descendenții lor. Aceștia vor purta numele Vochin, un nume mai puțin cunoscut. Astfel apare Vochin Vasile și copii lui, Vochin Stan, Păun iar la descendenții lui Lungu Năstase-Vochin Marin, Ilie și Ion. Soția lui Lungu Năstase, Marița, fiind văduvă de război și primind pensie a rămas cu același nume, Lungu Maria. Dintre cei veniți în Balaci amintim: Pațanghel și Boțoghină sunt veniți din Siliștea Gumești, Lupu și Mandache Lupu Uțupeanu provin din Mozăceni. De la Tecuci sau Mozăceni provin numele Lungu și Vochin; Familia Prună de la Urluieni, Soare al Minii de la Didești, etc. Unele nume de familie sunt provenite în sat prin înfierii sau căsătorii din satele vecine.

BURDENI:

Locuitorii din Burdeni, puțini ca număr au la bază familiile rămase după strămutarea unora în Siliștea Gumești de către moșierii familiei Goma. Dintre cei rămași s-au dezvoltat familiile Cojocar, Badea, Nețoiu, Bușcă, Oprea, Bunescu, Tănase, Ciobanu, Olteanu, Neagoe, Cimpoiu, Costache, etc.

TECUCI-KALINDERU:

Numele mai multor familii care existau în anul 1833 și care se mai găsesc și astăzi sunt: Boc, Birjaru, Berbecaru, Bleoancă, Bobaru, Brăslașu, Bratu, Brutucu, Bucătaru, Budă, Bumbac, Căpraru, Cârstea, Cergă, Chimoaica, Chivără, Cimpoc, Ciolan, Ciufu, Ciulei, Cojocar, Colcovă, Copaci,

Cortel,Covreag, Craiu, Dogaru, Dorobanțu, Drăcosu, Dumitrache, Giolap, Ghencea, Goanță, Jumară, Lungu, Manea, Mareș, Mariniță, Mihăilă, Moacă, Matode, Mustățea, Năsturel, Nedea, Oancea, Obretin, Vilă, Păduraru, Pană, Persu, Picu, Pisică, Pleșa, Purcel, Puțu, Radovici, Rizea, Robu, Rasu, Rudaru, Stănilă, Șerbu, Șoimu, Șovar, Șurghie, Tufă, Tatu, Trăila, Trocan, Tucă, Ursu, Văcaru, Zavol, Zlatea;

Celelalte nume existente în satul Tecuci au apărut după anul 1833, și sunt în număr mai mic.Dintre acestea amintim : Albu, Angelescu, Argeșanu, Bădescu, Bădica, Burcea, Chiță, Ciobanu, Costea, Floarea, Florea, Frosin, Georgescu, Ghiță, Iancu, Ilie, Ion, Ionică, Lenga, Marica, Marineci, Marinescu, Martin, Mihalache, Mitroi,Nica, Niculae, Oprea, Petre, Popa, Popescu, Rădoi, Radu, Sanda, Săndulea, Sotir, Stanciu, Stoica, Șuțu, Troască, Tudor, Voicu, Zamfir;

ANEXA 1

DOCUMENTE PRIVIND ATESTAREA DOCUMENTARĂ A SATULUI BALACI

EXTRASE

I.Radu Paisie voevod întărește mănăstirii Bistrița, satul Ceuri, schimb cu jumătate din satul Tismana în urma unei judecați. Documentul se încheie cu cuvintele:

„Și eu Țalapi din BALACI, dintre diecii mici, care am scris în minunata cetate Târgoviște, în luna ianuarie 10 zile, de la Adam până acum curgător în anul 7046<1538>”

Sursa documentară-Documente pentru Istoria Romaniei, vol.II (1526-1550), Bucuresti 1951, pagina 237,Document nr.231;

II.Radu Paisie voevod întărește lui Lebu, fiului său Oncea și fratelui său Radu ocină în Groșani. Documentul se încheie cu cuvintele:

„Și eu Țalapi din BALACI, care am scris în minunata cetate Bucuresti, luna martie 7 zile în anul 7046<1538>

Sursa documentară-Documente pentru Istoria Romaniei, vol II (1526-1550),Bucuresti 1951, pagina 239; Document nr.234.

III.Alexandru Mircea voevod întărește lui Necula logofăt și nepotului său Necula gramatic, ocine în Racovița și Țigani în urma mai multor judecăți. Documentul se încheie cu cuvintele:

„Și am scris eu, Codreș de la BALACI, în orasul București,29 ianuarie 7083<1575>”.

Sursa documentară-Documente pentru Istoria Romaniei, vol IV(1571-1580), Bucuresti 1951, pagina 167;

IV.Mircea Ciobanul voevod întărește mănăstirii Tismana satele Bahna, Ploștina și Grozești, în urma unei judecăți. Documentul se încheie cu cuvintele:

„ Și am scris eu, Dragomir din BALACI, cel între micii dieci, în cetatea de scaun București, în luna ianuarie 7 zile, în anul 7067<1559>.”

Sursa documentară-Documente pentru Istoria Romaniei, vol.III , Editura Academiei, Bucuresti 1951, pagina 91;

V.Mircea Ciobanul voevod întărește mai multora ocină în pârau pe Tala. Documentul se încheie cu cuvintele:

„ Și eu Dragomir, grămatic din BĂLACI, care am scris în cetatea de scaun București, în luna iunie 13 zile și anul curgător de la Adam până acum în anul 7067<1559>”.

Sursa documentară-Documente pentru Istoria Romaniei, vol III,Editura Academiei, Bucuresti 1951, pagina 99;

VI.1565(7073) ianuarie 28,Bucuresti-Petru cel Tânăr întăreste lui Ivan marele logofăt ocina în Boruleștii de Sus; Documenta Romaniae Historica, vol.V, B.Țara Românească (1551-1565), Bucuresti, 1983, pagina 352,documentul 315; Documentul se încheie cu cuvintele:

„Și eu, Dragomir din Bălaci, care am scris în cetatea de scaun București, luna ianuarie 28 zile, în anul 7073<1565>”

VII.Petru cel Tânăr voevod întărește Mitropoliei din Târgoviște satul Aninoasa. Documentul se încheie cu cuvintele:

„Și eu Dragomir din BĂLACI, care am scris în minunata cetate .... August 27 zile, în anul 7074<1566>”.

Sursa documentară-Documente pentru Istoria Romaniei, vol III, Bucuresti, Editura Academiei,1951, pagina 229;

VIII.1567(7075) aprilie 22,-Petru cel Tânăr voievod întărește lui Ivan mare logofăt părți în satul Răzvad cu vii și vinărici. Documentul se încheie cu cuvintele:

„Și am scris eu, Dragomir de la Bălaci, în scaunul București, în luna lui aprilie 22 dni, leat 7075<1567>.”

Documenta Romaniae Historica, vol.VI, B.Țara Românească,(1566-1570),Bucuresti 1985, pagina 33, documentul 22;

IX.Petru cel Tânăr voievod întărește mai multora ocină din Ticuceanii de Jos. La sfârșit acelaș-Dragomir din BĂLACI, Doc.priv.ist.Rom,vol.III, pag.119-120,aprilie 29,anul **1560**

X.<1593>decembrie 24,Bucuresti-Mihai Viteazul întărește lui Pătru din Fărcășești jumătate din satele Toplița de la Jilț, Pitulații de la Jilț și Călugareni în urma unei judecăți. Documentul se încheie cu cuvintele:

„Am scris eu,Drăghici logofătul din Bălaci, în cetatea de scaun București, luna decembrie 24 zile, de la Adam până acum cursul anilor, în anul 7102<1593>.”

Documenta Romaniae Historica, vol.XI,B.Țara Românească,(1593-1600), Bucuresti,1975,p.28,documentul 19;

ANEXA 2

DOCUMENTE PRIVIND ATESTAREA DOCUMENTARĂ A SATULUI BALACI

I.Primul document cunoscut prin care este amintit un boier din familia Bălăceanu care stăpânește în devălmășie o moșie la Balaci și a unor pământuri vecine la Găgulești și Șubești. O copie a documentului din **9 februarie 1532** , provine de la moșia Stolnici(Argeș).

„Vlad voevod sin Vlad voevod[Vlad voda Înnecatul 1530-1532] dă hrisov către Jupân Spatea și cu feciorii lui și cu frații lui[desigur de moșie] anume Papales, Șerban, Radu, Manea, Olteanul, Stan, Stanislav, Conea, Dan, Stan, Popa Tudor, Stanciul, Ilie, Stoia, Bance, Stoian, Ilie și Radu cu feciorii lor, ca să le fie lor moșie la Balaci jumătate din moșia

feciorilor Giurei.....anume Marco,și Stepan de la care au cumpărat-o drept 2000 aspri, însă au dat Spatea singur și cu feciorii lui 1000 aspri, iar frate-său[de moșie] singur și cu feciorii lui 130 aspri, iar Șerban cu frații lui 320 aspri, Popa Tudor cu feciorii și nepotii lui 250 asprii, Stanislav cu frații lui 250 asprii iar Radu a dat singur 60 de aspri. Să mai fie lui Spata moșie la Găgulești și Șubesti partea lui Ilie, pentru că o au dăruit nepoții lui Ilie jupânului Spata, căci el o au platit de bir și de toate dăjdiile această parte de moșie, însă a dat Jupân Spatea peste tot și au cheltuit 500 aspri. Și iar să fie Spatii la Balaci două pământuri, pentru că le-au cumpărat Spata de la Radul și Stanciul drept 80 de aspri.”

II.Radu Paisie voevod întărește lui Dragomir cu frații și fii săi ocină în Pădureți în urma unei judecăți. Locurile rupte din textul documentului au fost însemnate cu¹). si ²).Documentul 304 face parte din:Documente privind Istoria României, veacul XVI.B.Țara Românească, vol II (1526-1550),Ed.Academiei 1951, paginile 298-299;

[1543(7051)Aprilie 24,București]

„Din mila lui Dumnezeu, Io Radul voevod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul marelui și preabunului Radul voevod, dă domnia mea această poruncă a domniei mele lui Radul cu frații și cu fii săi și lui Dragomir cu frații și cu fii săi, ca să le fie ocină în Pădureți, oricât se va alege partea lor de ocină, pentru că le este veche și dreaptă ocină și dedină. Iar după aceea Radul cu frații și Dragomir cu frații au avut pîră înaintea domniei mele cu fii lui Roșca și cu fii lui Drăgoi. Și așa au pîrît Radul și Dragomir pe fii lui Roșca și pe fii lui Drăgoi pentru o carte care a fost moștenirea lor, încă din zilele răposatului Danul voevod, că acea carte le dădea lui Radul și lui Dragomir, în Pădureți a treia parte de ocină. Iar fii lui Roșca și fii lui Drăgoi ei au cerut lege. Iar domnia mea i-am judecat, cu cinstiții dregatori ai domniei mele și am dat domnia mea fiilor lui Rosca și fiilor lui Drăgoi lege, 24 de boieri, ca să jure că ace(<carte>²) mai sus scrisă nu este în mâinile lor și că nu știu ce s-a făcut din mâinile părinților lor,Astfel...²) fii lui Roșca și fii lui Drăgoi au adus pe toți boierii, astfel n-au putut jura nici de cum, ci au rămas de lege dinaintea domniei mele. Iar Radul și cu frații și Dragomir cu frații au scos dedina lor, ca să ție a treia parte din Pădureți, precum au ținut moșii și strămoșii lor. Iar după aceea, au venit înaintea domniei mele, de a lor bunăvoie, ca să se aleagă Radul și Dragomir și fii lor .....²) acea ocină de o parte și <ca să > ²) se hotărânicească despre ocina fiilor lui Roșca și a fiilor lui Drăgoi, dar mărturie le sunt 24 boieri, <iar> ¹) hotarnic a fost Fârtat vornic. <Iar hotarul să le fie de la > ¹) vâlcea Pogorașului ¹) pînă la un loc, astfel în jos, la malul vâlcelii, din jos drept la culmea Hom...¹) de la via lui Dragomir pe culme în sus prin sus de via Radului ¹) și de Măgurice ¹), la matca ....¹) pe matca în sus la culme, pe vâlcea Seliștei și până la aceasta, pe vâlcea Selistei, din fața ¹), pe dealul ¹) Co.... ¹) pe via lui Drăgoi, drept prin mijlocul satului pe valea din jos, pe Pogoruș. De aceea, le-am dat și domnia mea, ca să le fie ocină și ohabă, lor și fiilor lor și nepoților și strănepoților și de nimeni neatins, după porunca domniei mele. Iată martori: jupân Staico fost mare vornic și jupân Coadă mare vornic și jupân Tatul mare logofăt și Drăghici fost spătar și Stroe fost spătar si Udriște vistier și Albul stolnic și Crăcea paharnic si Dragomir spătar și Badea comis și Stanciul postelnic. Ispravnic Prăvaț ban. Am

scris eu, Vladul în cetatea de scaun București, luna aprilie 24 zile, în anul 7051<1543>.Io Radul voevod, din mila lui Dumnezeu domn.”

III.1569 octombrie, București,-Alexandru Mircea Voievod întărește lui Dragomir logofăt părți în Balaci, Găgulești și Stoilești;

1569 octombrie, București

1569 octombrie,

Hrisovul lui Alexandru voevod, sin Mircea voevod, vnuc Mihnea voevod...,Către logofătul și cu feciorii lui, cîți Dumnezeu îi va da, ca să-i fie lui moșie la Bălaci, partea Deadiului toată, dintr-o funie care să chiamă Hodobanțul jumătate și altă funie Pudregeasca, oricîtă să va alege partea Deadiului însă iar jumătate, pentru că au cumpărat Dragomir logofătul de la Deadiul drept 450 aspri gata. Și au vîndut Deadiul de a lui bunăvoie. Și iar să fie lui Dragomir cu feciorii lui moșie la Balaci, din cealaltă jumătate de funie Hodobanțul și din Pudregeasca oricît au rămas la feciorii lui Hobalțul însă partea lui F[D]răgoi și a Radului și a Fierăi, feciorii lui Neagoe, toată, oricâtă se va alege ale lor părți dintr-amîndouă funiile, pentru că le-au cumpărat Dragomir logofătul de la F[D]răgoi și de la Radul și de la Fiera șchiopul, drept 120 de aspri gata. Și iar să fie lui Dragomir logofătul moșie la Balaci, partea feciorilor D[N]eagului toată, dintr-o funie a 4-a parte, pentru că au cumpărat Dragomir logofătul de la feciorii D[N]eagului, de la Stoican și de la Moș și de la frații lor, drept 250 aspri turcești. Și iar să fie lui Dragomir logofătul moșie la Balaci partea feciorilor lui Dobrin toată, oricâtă se va alege și din câmp și din siliște și de pretutindenea, pentru că au cumpărat Dragomir logofătul de la feciorii lui Dobrin, de la Șerban și de la Manea, drept 400 de aspri turcești. Și iar să fie lui Dragomir logofătul moșie la Balaci, loc în siliște, partea lui Ignat toată, oricâtă se va alege, cu casele și cu grădina și cu pometul și cu viile, pentru că au cumpărat Dragomir logofătul de la Ignat drept 250 de aspri gata turcești. Însă feciorii D[N]eagului și feciorii lui Dobrin, ce sînt mai sus ziși pe anume, și Ignat, ei au fost slugi domniilor mele bir de curte, unul cîte 250 aspri turcești, ci n-au avut de unde să dea de la dînșii să-și plătească birul lor nicicum, de sărăcie și lipsă, ci și-au vîndut toate ale lor moșii lui Dragomir logofătul și s-au închinat ei singuri de-a lor bunăvoie ca să fie rumîni lui Dragomir logofătul dinaintea domniei mele și dinaintea tuturor megiașilor. Și acei bani de birurile de curte i-au dat Dragomir logofătul în mîna lui Ivasco vel stolnic i Tăuras logofătul, care au fost birari de curte, de au plătit pe mai sus-numiții oameni de ale lor biruri de curte. Și iar să fie lui Dragomir logofătul moșie la Balaci, din partea Tihului, un pămînt de 30 de pași, la Drumul Morii, la hotar, pentru că l-au cumpărat Dragomir logofătul drept 45 de aspri turcești. Și iar să fie lui Dragomir logofătul și din Găgulești 2 pămînturi de cîte 30 de pași, însă unul din drumul Siteștilor pînă în Zăgaz și alt pămînt din Zăgaz pînă în drumșor, pentru că le-au cumpărat Dragomir logofătul de la Tihul drept 200 de aspri turcești. Și iar au cumpărat Dragomir logofătul un pămînt din ocina din Găgulești de 30 de pași, din Vilceaua Tatinii[lui Tatul] spre drumul Zămbreștilor de la Șerban, feciorul Turcului, drept 45 de aspri gata turcești. Și iar să fie lui Dragomir logofătul un pămînt din Vilceaua Tatinii[lui Tatul] spre drumul Zămbreștilor de 60 de pași, pentru că l-au cumpărat drept 60 de aspri turcești. Și iar să fie lui Dragomir logofătul un pămînt la Balaci, de 30 de pași, la Vilceaua Bujorului,

pentru că l-au cumpărat de la Sutila drept 60 de aspri turcești. Și iar să fie lui Dragomir logofătul moșie la Stoilești, din partea Colții[Colțu], drept 50 de aspri turcești. Și iar au cumpărat Dragomir logofătul moșie la Stoilești de la Cracea 20 de pași drept 20 de aspri. Și iar au cumpărat Dragomir logofătul moșie la Stoilești, de la Borda, 30 de pași, drept 30 de aspri. Iar după aceea să fie lui Dragomir logofătul cu frații lui (de moșie) Lică și Bunilă moșie la Găgulești și la Tina și la Crucișoara partea Anii toată, de pretutindenea, însă din Brugleștița[Brugleșița] de lângă satul cel bătrân Găguleștii până în Bucov la hotarul cel bătrân, pentru că au cumpărat Dragomir logofătul împreună cu frații lui de la Ana, drept 500 de aspri turcești. Drept aceea[aceasta], am dat domnia mea ca să fie lui de moșie și ohavnică, lui și feciorilor lui și de către nimeni să nu se clătească, după zisa domnii mele. Scris[hrisovul] în București.”

După: Ștefan D.Grecianu, Genealogiile documentate ale familiilor boierești, I, p.100-102, Copie după condica moșiei Stolnici. Documenta Romaniae Historica, vol.VI, 1566-1570, Editura Academiei, București 1985, p.204-205, document nr.167;

Revista Istorică, anul XVIII, nr.1-3, ian.-mart. 1932, A.M.Nour-Balaciu și Bălăcenii, p.22-24

IV.Document aflat în Condica Mănăstirii Jitianul, Arhivele Statului , care se referă la unele moșii primite de mănăstire. Documentul 121-Documente privind Istoria României, veacul XVII. Vol.III (1616-1620), Editura Academiei 1951, pagina 146;

[1617(7125) Iunie 8]

„Din mila lui Dumnezeu, preasfințitul chir Luca al întregii Țări Românești. Scris-am vlădăcia mea această carte a vlădăcii mele sfintei mănăstiri Jătianul, ce iaste hramul svetăi Dimitrie, cum să știe că s-au prastavită jupâneasa Stanca, nora Iscrului logofăt. După aceea, ia s-au îngropat la această sfântă mănăstire; și au lăsat la moarte niște moșai ale ei și niște Țigani Sfintei mănăstiri ca să-i fie pomană și-a părinților ei în veacu. Iar după moartea ei, s-au sculat verii ei, anume Dragomir și Barbu din Balaci, de au tras pâra cu egumenul și cu călugării din sfânta mănăstire înaintea domniei lui Alicesandru voevod. După acia, domnia lui i-au mânat la vlădăcia mea împreună cu fratele Mathie Mireul de în Deal, vlădica pre pravelă și am aflat și am adevărat cum să fie sfânta mănăstire și călugării de preste toate ocinile și satele și rumânii și Țiganii și toate bucate ale jupânesei Stancăi ce se vor alege, însă a triia parte, iar verii Stancăi să fie doao părți. Acia învață vlădăcia mea. Astfel să nu fie, peste porunca vlădiciei mele. Iunie 8 zile, 7125<1617>.”

V.Barbul postelnic și fratele său Badea se împacă cu egumenul mănăstirii Jitianul în pricina pe care au avut-o. Documentul nr.92, Documenta Romaniae Historia, Țara Românească, vol.XXII, pag.204, (1628-1629), București, 1969;

[1628(7136) mai 30]

„ Eu Barbul postelnic și frate-mieu Bade, feciorii Badii logofăt ot Bălaci, scris-am zăpisul nostru la mâna părintelui egumenului Grigorie de la Jitianul, hramul sviatăi Dimitrie, ce

iaste închinat la Sfetagora, la Sfeti Pavel, cum să se știe că am avut pîră cu parintele Gligore pentru satu Degirații i Cacovții și Stâlpuniții și pentru doi țigani, anume Marin și Blende și mai denainte. Iar cându au fost acum, în zilele domnului nostrum Alixandru voievod, sinu Iliăș vodă, avut-am pîră. Iar după pîra ce am avut, noi ne-am voit dentru noi și ne-am tocmitu și ne-am împăcat, cum să fie mănăstirea Degerații jumătate și pre Blende țigan iar noi să ținem Cacovțe și Stâlpunița jumătate și pre Marin țigan. Și ne-am tocmitu de a noastră bunăvoie și denainte a mulți boieri anume: Stroe postelnic din Grădiște i Vlaicul iuzbașa i Marco postelnic i Diicul i Stan ot Mihăiești i Ion Vătav i Stroe de Tomaia și încă alți mulți boieri. După acia, am pus și blestem: cene dintru noi și din rudenia noastră să va scula și va sparge aciaștă pomană a noastră, acela să fie proklet și afurisit de 318 oți de la Nichia, și să fie cu Iuda și cu Aria la un loc. Pis meseta mai 30 dnii, 7136<1628>;Barbul, Stroe, Vlaicul, Stan, Stroe, Marco, Oana.”

VI.Radul Mihnea voevod întărește lui Stroe postelnic cu rudele sale și nepoților lui Dragomir logofăt din Balaci, satele Grădiștea și Vîrîții în urma unei judecăți. Documentul nr.547 din „Documente privind Istoria României”, veacul XVII-lea.B.Țara Românească, vol.III.1616-1620, Editura Academiei 1951, pag.613-615.

[1620(7129) Noiembrie 17 , Târgoviște.]

„ Din mila lui Dumnezeu, Io Radul voevod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul marelui și preabunului, răposatului Mihnea voevod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele lui Stroe postelnic și fratelui său Dumitru și nepoților lor, fiii lui Mitrea, fiul lui Badea paharnic din Grădiștea și lui Dragomir și lui Barbul și lui Drăghici și lui Badea, nepoții lui Dragomir logofăt din Balaci și cu fii lor, câți dumnezeu le va da, ca să le fie tot satul Grădiștea și Vîrîții, cu tot hotarul și cu tot venitul și cu toți vecinii și de peste tot hotarul , cât se va alege; însă să țină Stroe și Dumitru și nepoții lor, fiii lui Mitrea, fiul lui Badea paharnic, din satul Grădiște jumătate și în Vîrîți jumătate, iar Dragomir și Barbul și Drăghici și Badea, nepoții lui Dragomir logofăt din Balaci și cu fiii lor, câți dumnezeu le va da, ca să le fie tot satul Grădiște și Vîrîții, cu tot hotarul și cu tot venitul și cu toți vecinii și de peste tot hotarul, cât se va alege; însă să țină Stroe și Dumitru și nepoții lor, fiii lui Mitrea, fiul lui Badea paharnic, din satul Grădiște jumătate și în Vîrîți jumătate , iar Dragomir și Barbul și Drăghici și Badea, nepoții lui Dragomir logofăt din Balaci, cealaltă jumătate din satul Grădiștea și în Vîrîții pentru că sunt ale lor vechi și drepte de moșie și de strămoșie și dec la Barbul din Borăști și de la jupân Radul din Roșia. Și a tot ținut bunicul lor această ocină cu bună pace. Iar când a fost în zilele răposatului Petrașco voevod, iar Badea paharnic și jupânița lui , Stana și Dragomir logofăt și jupânița lui ,Ivana, ei au avut pîră cu Paraschiva și cu fii lui ,Stan și Anca. Și așa pîra Paraschiva și fiii lui, Stan și Anca, înaintea lui Petrașco voevod, că au avut și ei ocină în Grădiște și în Vîrîți a treia parte. Iar Patrașco voevod a judecat după dreptate și după lege și a dat lui Paraschiva și lui Stan și Ancăi lege, 12 boieri, să jure că au avut și ei ocină în Grădiște și în Vîrîți a treia parte. Iar când a fost pe urmă, în zilele răposatului bunic al domniei mele, bătrânul Alexandru voevod, iar Badea paharnic și jupânița lui Stana și Dragomir logofăt și jupânița lui, Ivana, ei nu s-au lăsat nicicum ci au

venit în pîră cu fii lui Paraschiva, cu Stan și cu Anca, înaintea bunicului domniei mele, bătrînul Alexandru voevod, de au luat lege peste lege 24 boieri. Apoi cînd a fost la zi și la soroc, iar Badea paharnic și jupănița lui, Stana, și Dragomir logofăt și jupănița lui, Ivana, ei au adus lege deplin 24 boieri, de au jurat că n-a avut Paraschiva și fii lui, Stan și Anca, ocină în Grădiște și în Vîrîți nimic, ceiace au jurat strîmb acei 12 boieri. Apoi, bunicul domniei mele, bătrînul Alexandru voevod, a luat boii acelor 12 boieri. Și a tot ținut Badea paharnic și jupănița lui, Stana și Dragomir logofăt și jupănița lui, Ivana, aceste sate cu bună pace, pînă în zilele răposatului Mihnea voevod. Iar cînd a fost atunci, ei au avut pîră cu Balea paharnic din Crăciuneni și cu nepoții lui, fiii lui Stan și ai Ancăi. Și așa pîrau ei că n-a jurat Badea paharnic și Dragomir logofăt cu acei 24 boieri. Apoi părintele domniei mele, Mihnea voevod a nevoit pe Badea paharnic și pe Dragomir logofăt, de au adus pe acei 24 boieri și a doua oară, de au mărturisit cum au jurat. Astfel au rămas de lege Balea și fiii lui Stan și ai Ancăi și a doua oară înaintea părintelui domniei mele Mihnea voevod. Și au ținut cu bună pace de atunci pînă acum. Iar cînd a fost acum, iar a venit Neacșa și fiul său Chirică, nepoții lui Balea din Crăciuneni, în pîră cu Stroe și cu Dumitru și cu nepoții lor, fiii lui Mitrea, fiul lui Badea paharnic și cu Dragomir și Barbul și Drăghici și Badea, nepoții lui Dragomir logofăt. Și așa pîrau Neacșa și fiul ei Chirică, nepoții lui Balea, că au avut și ei ocină în Vîrîți și Grădiște. Iar întru aceasta, domnia mea am cercetat și am judecat după dreptate și după lege, cu toți cinstiții dregători ai domniei mele. Și am văzut domnia mea și am citit și cartea lui Pătrașcu voevod și cartea răposatului bătrînului bunic al domniei mele, bătrînul Alexandru voevod și cartea răposatului părinte al domniei mele Mihnea voevod, de rămas că n-a avut Neacșa și fiul ei Chirică nici un amestec în Grădiște și în Vîrîți. De asemenea a rămas de lege Neacșa și fiul ei Chirică și înaintea domniei mele, a treia oară. Și am luat domnia mea și cartea Neacșei și a fiului ei Chirică, pe care au avut-o. Pentru aceasta, am dat domnia mea, să le fie ocină ohaba, lor și fiilor lor și nepoților și strănepoților și de nimeni neclintit, după porunca domniei mele. Iată martori am pus domnia mea : jupân Vintilă mare vornic și jupân Papa mare logofăt și jupân Aslan mare vistier și jupân Necula mare spătar și jupân Vartolomei mare stolnic și Goga mare comis și Ion paharnic și jupan Trufanda mare postelnic și ispravnic Papa mare logofăt. Am scris eu, Idoxie logofăt, în cetatea de scaun Târgoviște, luna noiembrie 17 zile și de la Adam pînă acum cursul, în anul 7129<1620>. Io Radul voevod, din mila lui Dumnezeu domn.

ANEXA 3

Document privind prima atestare a satului Tecuci-Kalinderu

1560(7068) aprilie 29, București

“ Din mila lui Dumnezeu, Io Petru voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul marelui și preabunului Mircea Voievod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele slugilor domniei mele Stanciul și Urs și Bucur și cu frații lor și Băncilă cu fiii săi și cu ceata sa și cu fiii lor, oricîți Dumnezeu le va lăsa, ca să le fie ocină în Ticeceanii de Jos partea bunicului lor Tetiu toată, oricît se va alege, pentru că le este veche și dreaptă ocină și dedină. Și să se știe pe unde le sînt vechile semne și hotare: din hotarul Vezenilor pîna în hotarul Drăgușinilor și Grădiștea, toată vatra, însă din Drumul Marmurelui pînă în Tecuci, și iarăși să le fie lui Stanciul și lui Urs și lui Bucur cu frații lor și cu ceata lor ocina în Ticeceanii de Jos partea lui Manea pentru un cal bun și pentru 1000 aspri, și

vatra de sat iarăși jumătate. Iar apoi, Stanciul și Urs și Bucur și Băncilă au avut pîră înaintea răposatului părinte al domniei mele cu Manea și cu Micul și cu ceata lor. Și așa au pârât Manea și Micul și ceata lor că au dat pe aceea mai sus zisă ocină la o dușegubină 40 de vaci. Astfel deci, Manea și Micul și ceata lor au vrut să ia jumătate din ocina lui Stanciul și a lui Urs și a lui Bucur și a lui Băncilă. Iar întru aceasta, domnia lui i-a judecat și le-a cercetat rîndul după dreptate, cu toți cinstiții dregători ai domniei lui și a dat domnia sa lui Manea și lui Micul și cetei lor lege 6 boieri, să jure că au dat și au cheltuit acele vaci pe aceasta mai sus zisa ocină. Iar ei nicum n-au putut să aducă boierii la zi și la soroc să jure, ci au rămas Manea și Micul de lege dinaintea răposatului părinte al domniei mele. Iar apoi, Manea și Micul, ei n-au vrut să se lase, ci iarăși s-au pârât înaintea răposatului părinte al domniei mele. Și iarăși au luat Manea și Micul și ceata lor lege 12 boieri să jure că nu au avut Stanciul și Urs și Bucur și cu frații lor și Băncilă cu fiii săi și cu ceata lor ocină după cărțile vechi. Iar acei 12 boieri au cercetat după dreptate, cu sufletele lor și așa au lăsat acești 12 boieri, după cărțile vechi, dinaintea părintelui domniei mele. Și înaintea domniei mele de asemenea n-au putut să aducă Manea și Micul și ceata lor acei 12 boieri, să jure cu dânsii, ci au rămas Manea și Micul și ceata lor de lege dinaintea domniei mele, cum au rămas și dinaintea părintelui domniei mele. Pentru aceasta, am dat și domnia mea lui Stanciul și lui Urs și lui Bucur și cu frații lor și lui Băncilă cu fiii săi și cu ceata lor, ca să țină și să stăpânească după vechile cărți și să le fie de ocină și de ohabă, lor și fiilor lor și nepoților și strănepoților lor și de nimeni neclintit, după spusa domniei mele. Iată și martori punem domnia mea: jupân Nedelco mare vornic și jupân Bogdan mare logofăt și Bărcan spătar și Ureche stolnic și Balomir paharnic și jupân Stanciul al lui Dobruș postelnic. Ispravnic, Bogdan mare logofăt. Și eu, Dragomir din Bălaci, care am scris în cetatea de scaun București, luna aprilie 29 zile, în anul 7068<1560>. Io Petru voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.”

Petru cel Tânăr întărește lui Stanciul și altora ocine în Ticuceanii de Jos, în urma unor judecați. 1560(7068) aprilie 29; Documenta Romaniae Historica, B.Țara Românească, vol.V, 1551-1565, Editura Academiei, București 1983, p.191-193; Documentul 178

ANEXA 4

I. Raport al subocârmuitorului plășii Mijlocului către Ocârmuirea județului Teleorman însoțit de un tabel cu stăpânii de moșii din plasă și dările percepute de aceștia. Documentul se găsește la Arhivele Statului, filiala Teleorman, fac. Prefectura județului Teleorman, dosar 82/1831, filele 85-86, original; Gh. Popa, Ion Toader, Ion Bălă-1848 în județul Teleorman, Editura Academiei, București 1980, pag. 119-120;

Cinstitei Ocârmuiri a acestui județ, Teleorman

Subocârmuitorul plășii Mijlocului.

Porunca cinstitei ocârmuiri cu nr. 813 din martie 24 am primit cuprinzătoare ca să trimit știință cinstitei ocârmuiri de toți locuitorii clăcași ce se află hălăduitori pe moșii proprietărești cum și-au răspuns claca și alte drepturi ale pământului către ai lor proprietari până la leatul 1831. Lucrător fiind asemenea porunci, iscodind prin mijloace de taină se dovedi înștiințarea aceasta, după alăturatul catastih ce se trimite cinstitei ocârmuiri, după care se va da curată pliroforie.

Plasa Mijlocului

Locuitorii clăcași din această plasă, cum își răspund datoria la drepturile moșiei către ai lor proprietari, cum arată:

<i>Localitatea</i>	<i>Cui aparține moșia</i>	<i>Cum se plătesc dările</i>
<i>Merișani</i>	<i>A sfintei Mitropolii</i>	<i>După pravila lui Caragea</i>
<i>Ghimpețeni</i>	<i>A sfintei Mitropolii</i>	<i>După pravila lui Caragea</i>
<i>Siliștea</i>	<i>A mănăstirii Glavacioc</i>	<i>După pravila lui Caragea</i>
<i>Cotorga</i>	<i>A mănăstirii Comana</i>	<i>După pravila lui Caragea</i>
<i>Bucovul</i>	<i>A biv vel log. Ștefan Belu</i>	<i>După pravila lui Caragea</i>
<i>Palanga</i>	<i>A biv vel log. Ștefan Belu</i>	<i>Dupa pravila lui Caragea</i>
<i>Tătărăștii de Sus</i>	<i>A biv vel log. Ștefan Belu</i>	<i>După pravila lui Caragea</i>
<i>Popești</i>	<i>A biv vel log. Ștefan Belu</i>	<i>După pravila lui Caragea</i>
<i>Trăznitu</i>	<i>A biv vel log. Ștefan Belu</i>	<i>După pravila lui Caragea</i>
<i>Ciolănești</i>	<i>A Mănăstirii Comana</i>	<i>După pravila lui Caragea</i>
<i>Balaciu</i>	<i>A biv vel aga Costache Bălăceanu</i>	<i>După pravila lui Caragea</i>
<i>Pădurețu</i>	<i>A lui Manolache Bălăceanu</i>	<i>După pravila lui Caragea</i>
<i>Cățelești</i>	<i>A stolnicului Nae Bălăceanu cu d-lui vtori vistiernic Tănăsuică</i>	<i>După pravila lui Caragea</i>
<i>Tecuciu</i>	<i>A d-lui Manolache Bălăceanu cu d-lui Nicola Jupaniotul</i>	<i>După pravila lui Caragea</i>
<i>Miroși</i>	<i>A d-nei Elena Drugăneasca</i>	<i>După pravila lui Caragea</i>
<i>Zîmbreasca</i>	<i>Casa răposatului sârdar Marin Butculescu</i>	<i>După pravila lui Caragea</i>
<i>Adunați</i>	<i>Casa răposat. serd. Teodorache Răculescu</i>	<i>După pravila lui Caragea</i>
<i>Deparați</i>	<i>A slugerului Sandu Depărățeanu</i>	<i>După pravila lui Caragea</i>
<i>Săceni</i>	<i>Casa răposat. Slugger Matei Păucescu</i>	<i>După pravila lui Caragea</i>
<i>Dobrotești</i>	<i>A clucerului Gheorghiță Berindei</i>	<i>După pravila lui Caragea</i>

<i>Beuca</i>	<i>A clucerului Gheorghiță Berindei</i>	<i>După pravila lui Caragea</i>
<i>Hârlești</i>	<i>Mantu sin răposat.medelnicer Tănăsuică</i>	<i>După pravila lui Caragea</i>
<i>Capul Luncii</i>	<i>A sfintei Mitropolii</i>	<i>După pravila lui Caragea</i>

Satele Moștenești: Strâmbeni, Râca Nouă, Râca Veche, Tătărăștii de Jos, Slăvești, Zlotești I Gârdești sunt fără clacă, ca niște moșneni.

ss./Drugănescu Iancu

II.Tabel întocmit de subocârmuitorul plășii Mijlocului în care se consemnează, pe sate, producția și consumul de carne, brânză, miere, unt și legume, precizându-se cantitățile rămase pentru comerț. Documentul se găsește în cartea: Gh.Popa, Ion Toader, Ion Bălă-1848 în județul Teleorman, Editura Academiei, București 1980, pag.167-168;

Cinstitei Ocârmuii a acestui județ Teleorman

Suptocârmuitorul plășii Mijlocului

După porunca cinstitei ocârmuii de sub nr.4608 prin care se cere de iznoavă știință de suma și felurimea producturilor ce pot ieși dintr-această plasă și de câte dintr-acestea se cheltuiesc în trebuința hălăduitorilor, gătindu-se alăturata tablă, după cerere se trimise cinstitei ocârmuii cu osebite pă fieșcare sat, iar pentru prețuri cum să politivsește vânzarea lor, într-aceasta nu se arată, căci s-a însemnat prin cel dintâi trimis raport de sub numărul 2402.

1832 decembrie 25

Nr. 294

Pentru dumnealui suptocârmuitorul,

Ss/indescifrabil

Plasa Mijlocului   Leat 1832

Tabla de suma ocalelor arătatelor producturi ce pot ieși din satele acestei plăși și de câte iarăși se pot cheltui în trebuința hălăduitorilor precum înlăuntru se arată.

<i>Denumirea satului</i>	<i>Brânză/oca</i>	<i>Miere/oca</i>	<i>Unt/oca</i>	<i>Carne/oca</i>	<i>Lemne/ cară</i>
<i>Merișani</i>	<i>1000</i>	<i>200</i>	<i>1000</i>	<i>----</i>	<i>1300</i>
<i>Beuca</i>	<i>500</i>	<i>100</i>	<i>500</i>	<i>----</i>	<i>600</i>
<i>Dobrotești</i>	<i>1000</i>	<i>250</i>	<i>1500</i>	<i>----</i>	<i>1000</i>
<i>Miroși</i>	<i>1000</i>	<i>200</i>	<i>1500</i>	<i>----</i>	<i>900</i>
<i>Balaciu</i>	<i>500</i>	<i>100</i>	<i>500</i>	<i>----</i>	<i>250</i>

<i>Cățelești</i>	<i>500</i>	<i>100</i>	<i>300</i>	<i>----</i>	<i>300</i>
<i>Siliștea</i>	<i>500</i>	<i>200</i>	<i>800</i>	<i>----</i>	<i>600</i>
<i>Strâmbeni</i>	<i>500</i>	<i>150</i>	<i>800</i>	<i>----</i>	<i>700</i>
<i>Zîmbreasca</i>	<i>1000</i>	<i>150</i>	<i>1000</i>	<i>----</i>	<i>600</i>
<i>Pădureni(Pădureți)</i>	<i>500</i>	<i>----</i>	<i>300</i>	<i>----</i>	<i>320</i>
<i>Tecuciul</i>	<i>1000</i>	<i>200</i>	<i>1500</i>	<i>500</i>	<i>850</i>
<i>Ghimpețeni</i>	<i>500</i>	<i>----</i>	<i>500</i>	<i>----</i>	<i>400</i>
<i>Ciolănești</i>	<i>2000</i>	<i>300</i>	<i>2000</i>	<i>500</i>	<i>2000</i>
<i>Gârdești</i>	<i>600</i>	<i>200</i>	<i>1000</i>	<i>----</i>	<i>850</i>
<i>Săceni</i>	<i>500</i>	<i>200</i>	<i>1000</i>	<i>----</i>	<i>750</i>
<i>Capu Luncii</i>	<i>600</i>	<i>100</i>	<i>1000</i>	<i>----</i>	<i>850</i>
<i>Tătăraștii de Jos</i>	<i>800</i>	<i>100</i>	<i>800</i>	<i>----</i>	<i>1500</i>
<i>Slobozia Trăznitu</i>	<i>1000</i>	<i>100</i>	<i>800</i>	<i>----</i>	<i>900</i>
<i>Hârlești</i>	<i>300</i>	<i>50</i>	<i>100</i>	<i>----</i>	<i>300</i>
<i>Slăvești</i>	<i>300</i>	<i>100</i>	<i>200</i>	<i>----</i>	<i>420</i>
<i>Zlotești</i>	<i>300</i>	<i>----</i>	<i>200</i>	<i>----</i>	<i>420</i>
<i>Popești</i>	<i>100</i>	<i>----</i>	<i>400</i>	<i>----</i>	<i>500</i>
<i>Râca Nouă</i>	<i>----</i>	<i>100</i>	<i>600</i>	<i>----</i>	<i>500</i>
<i>Adunați</i>	<i>----</i>	<i>50</i>	<i>300</i>	<i>----</i>	<i>100</i>
<i>Dăparați</i>	<i>----</i>	<i>50</i>	<i>100</i>	<i>----</i>	<i>340</i>
<i>Cotorga</i>	<i>----</i>	<i>----</i>	<i>100</i>	<i>----</i>	<i>250</i>
<i>Tătăraști de Sus</i>	<i>----</i>	<i>----</i>	<i>500</i>	<i>----</i>	<i>650</i>
<i>Palanga</i>	<i>----</i>	<i>----</i>	<i>300</i>	<i>----</i>	<i>350</i>
<i>Bucovul</i>	<i>----</i>	<i>----</i>	<i>400</i>	<i>----</i>	<i>550</i>
<i>Râca veche</i>	<i>----</i>	<i>----</i>	<i>----</i>	<i>----</i>	<i>120</i>
<i>Total</i>	<i>15000</i>	<i>3000</i>	<i>20000</i>	<i>1000</i>	<i>19140</i>

<i>Total cheltuieli</i>	<i>10.000</i>	<i>1000</i>	<i>10.000</i>	<i>----</i>	<i>19140</i>
-------------------------	---------------	-------------	---------------	-------------	--------------

Se scad cheltuielile in trebuinta hălăduitorilor și rămân care pot să se socotească exportafie, 5000 oca brânză,2000 oca miere și 10.000 oca unt.

Pentru dumnealui suptocârmuitor

Ss/indescifrabil

III.Raport al Prefecturii județului Teleorman privind situația pogoanelor arate și semănite cu cereale.Extras din raport numai situația din plasa Mijlocului. Documentul se găsește în Arhivele Statului, filiala Teleorman, fond Prefectura județului Teleorman,dosar 76/1831,filele 58-62. Gheorghe Popa, Ion Bălă, Ion Toader-1848 în județul Teleorman, Editura Academiei RSR, Bucuresti 1980,pag.143;

1832 august 5,[Rosiori de Vede]

Cinstitei Mari Dvornicii, secsia a II-a, masa I

Nr.2796.

1832,august 5.

După povățuirea poruncii cinstitei Mari Dvornicii de sub numărul 557 așazându-să catastih de suma pogoanelor arate de către locuitorii acestui județ, cuprinse în fiecare sat, și de fiesce felurime de produse, anume, socotit pogonul după mărimea de acum, adică douăzeci și patru prajini, una de către trei stânjeni în lung și șase prajini în lat, să alătură cinstitei Mari Dvornicii pe langă acest plecat raport.

Județul Teleorman

Plasa Mijlocului

<i>Satul</i>	<i>Pogoane grâu</i>	<i>Pogoane orz</i>	<i>Pogoane ovăz</i>	<i>Pogoane porumb</i>	<i>Pogoane mei</i>
<i>Trăsnitu</i>	<i>109</i>	<i>51</i>	<i>----</i>	<i>224</i>	<i>30</i>
<i>Bucovul</i>	<i>59</i>	<i>20</i>	<i>----</i>	<i>133</i>	<i>19</i>
<i>Palanga</i>	<i>19</i>	<i>3</i>	<i>----</i>	<i>56</i>	<i>10</i>
<i>Popești</i>	<i>46</i>	<i>11</i>	<i>----</i>	<i>84</i>	<i>12</i>

<i>Tătăraștii de Sus</i>	97	26	----	159	15
<i>Tătăraștii de Jos</i>	179	59	----	341	52
<i>Zlotești</i>	17	10	----	91	6
<i>Slăvești</i>	106	57	----	187	21
<i>Dăparați</i>	34	13	----	61	----
<i>Gârdești</i>	102	45	----	174	24
<i>Capul Luncii</i>	69	51	----	172	25
<i>Ciolănești</i>	152	73	----	297	35
<i>Săceni</i>	84	32	----	123	18
<i>Hârlești</i>	29	15	----	71	4
<i>Merișani</i>	187	151	----	239	28
<i>Dobrotești</i>	352	171	----	399	86
<i>Balaciu</i>	66	59	----	90	39
<i>Râca Veche</i>	20	31	----	12	18
<i>Râca Nouă</i>	87	34	----	134	49
<i>Adunați</i>	48	31	----	68	16
<i>Ghimpățeni</i>	84	37	----	141	21
<i>Miroși</i>	149	83	----	270	58
<i>Strâmbeni</i>	119	56	----	245	85
<i>Pădureți</i>	64	46	----	97	31
<i>Cotorga</i>	26	19	----	66	28
<i>Tecuciu</i>	125	72	----	248	66
<i>Siliștea</i>	102	34	----	219	43
<i>Zîmbreasca</i>	109	70	----	193	42
<i>Beuca</i>	154	116	----	203	15
<i>Cățălești</i>	47	37	----	96	4
<i>Surdulești</i>	19	16	----	33	6

IV. Raportul prefecturii județului Teleorman privind situația recoltei pentru anul 1832 în județ. Extras din raport: plasa Mijlocului. Documentul se găsește în Arhivele Statului, filiala Teleorman, fond Prefectura județului Teleorman, dosar 76/1831, filele 118-122; Gheorghe Popa, Ion Bălă, Ion Toader-1848 în județul Teleorman, Editura Academiei RSR, București, 1980, pag.155;

1832 decembrie 5, [Roșiori de Vede]

Cinstitei Dvornicii, secția a II-a, masa I.

Nr.4594.

1832, decembrie 5.

Asemănat cu porunca cinstitei Mari Dvornicii de sub nr.557 gătindu-se catastihul de rodirea anului următor, iată după îndatorire se alătură pă lângă acest plecat raport.

Rodirea anului 1832

Plasa Mijlocului

Denumirea satelor	Familii	Roduri				
		Grâu pă oca 176	chile oca 130	Orz chile pă oca 90	Porumb chile pă oca 176	Mei chile pă oca 176
Bucovu	66	103	3	----	496	14
Zîmbreasca	82	400	164	----	262	24
Tătărăștii de Jos	188	142	173	----	1476	----
Zlotești	52	43	13	----	482	14
Palanga	43	42	----	----	390	9
Râca Nouă	65	162	37	----	580	88
Strâmbeni	116	288	63	----	983	35
Popești	57	104	7	----	469	14

<i>Tătărăști de Sus</i>	83	376	5	----	603	35
<i>Deparați</i>	41	65	----	----	553	12
<i>Slăvești</i>	41	61	18	----	409	18
<i>Hârlești</i>	37	67	11	----	182	13
<i>Slobozia</i>	128	213	43	----	989	----
<i>Trăznitu</i>						
<i>Adunați</i>	31	35	----	----	300	13
<i>Râca Veche</i>	15	69	----	----	358	13
<i>Capul Luncii</i>	108	155	34	----	864	29
<i>Ciolănești</i>	245	618	183	----	2184	254
<i>Dobrotești</i>	140	281	100	43	1320	142
<i>Săceni</i>	91	160	62	----	748	91
<i>Gârdești</i>	105	195	16	----	859	41
<i>Beuca</i>	77	350	90	32	770	49
<i>Siliștea</i>	93	68	60	18	616	46
<i>Miroși</i>	129	288	38	----	788	----
<i>Cățelești</i>	41	67	7	----	481	24
<i>Pădureți</i>	40	63	----	----	420	13
<i>Merișani</i>	168	450	64	50	1263	45
<i>Balaciu</i>	41	90	----	----	813	12
<i>Cotorga</i>	34	5	3	----	254	----
<i>Ghimpățeni</i>	52	50	20	----	545	15
<i>Tecuciul</i>	128	175	40	----	1050	150
<i>Total</i>	2537	5185	1094	143	22307	1431

V.Extras din raportul judeului Ignatie Thuri despre boierii refugiați la Brașov.Documentul se găsește în : Documente privind Istoria României, Colecția Eudoxiu Hurmuzaki(serie nouă), vol.III, Editura Academiei, 1967, pag.316-317;

„ În raportul judeului Ignatie Thuri către Ladislau Beldi comitele districtului Trei Scaune, despre boierii refugiați la Brașov în urma mișcării revoluționare a lui Tudor Vladimirescu și veniți pentru borviz la Covasna la care anexează și o listă a celor refugiați, amintește și de Constantin Bălăceanu aga(Baleletsan Kosztan) la numărul 6 din tabel.El venise împreună cu soția sa Maria fostă Văcărescu(Vekaleszke) cu sora acesteia Eliza și copii: Constantin, Maria, Sultana și Iuliana(Ileana). Sunt amintiți ca servitori : Neagu, Ioan, Gheorghe, Niculai, Alexandru dintre bărbați și Constantina, Cati, Maria, Ilonca, Maria, Ana dintre femei. Consultând tabelul se poate remarca faptul că singurul dintre boierii refugiați care avea averea mai mare era Constantin Bălăceanul cu o caleașcă, 1 car de povară, 2 flinte, 2 pistoale, 1 sabie și 6 cai. Tabelul anexat la raport a fost întocmit de : Csofalvi Iosif Csia și Szoltsei Alexandru Donat, ambii comisari. Textul scrisorii(raportului) și tabelul sunt în limba maghiară, scrisoarea este datată: 15 iunie 1821, Tomeșeni

ANEXA 5

Subadministratorul plasei Teleormanul cere precizări în legătură cu apropiatele alegeri de delegați în satele moșnenești. Arată că mulți moșneni nu posedau cele 10 fălci cerute în instrucțiuni. Solicită clarificarea situației clăcașilor satelor moșnenești.Documentul se găsește în Arhivele Statului Bucuresti, Ministerul de Interne, Div.Adm.nr.2321/101/1857.f.522. Documente privind Unirea Principatelor, vol.I.Documente interne,1854-1857,Editura Academiei, Bucuresti 1961, pag.356-357;

(Balaci) 14 aprilie 1857.

Suptadministrația plășii Teleormanul către administrația districtului Teleorman nr.986.

„Asupra celor procedate de suptadministrație dupe articolul 8 din Instrucțiunile întocmite de onor.Departament Interior pentru alegerea a câte doi delegați de fiecare sat, cari, în ziua de 30 ale corenteii, sa vie la rezidența plășii a alege doi dintr-însii, ce urmeaza a veni aci la administrație, a întâmpinat subadministrația cele următoare: Încă în coprinsul acesteii plăsi cele mai multe sate sânt locuite de moșneni, cari au de la unul până la 5-6 stânjini moșie, ce nu pot să producă numărul pogoanelor de zece fălci, a putea intra și dânsii în numărul proprietarilor mici, după acele instrucțiuni, iar alții cu numai câte un loc de casă înfundat; și al doilea că pîntre niște asemenea moșneni după populația satelor se află și locuitori clăcași ai acelor moșneni în câte într-un număr de la 30 la deal, ori mai mulți sau mai puțini iar în citata instrucție nefăcându-se nici o explicație după cum are a se urma la niște asemenea sate, adică să contribuiască cu toții locuitorii acelor sate, moșneni și clăcașii lor pentru

alegerea acelor doi delegați, sau numai locuitorii clăcași ce, precum se zice mai sus, se află pîntre acei moșneni și că să nu mijlocească nici o confuzie asupra alegerii, suptadministrația supune plecat în cunoștința onor.administrației împrejurările de mai sus și aduce cu respect rugăciune, ca luându-le în considerație, să binevoiască a-i da dezlegare de urmare. Iscălit

Suptadministrator Mr.Mălurescu

ANEXA 6

ÎNSCRIS DE ZESTRE DE LA 17 MARTIE 1840 DIN SATUL TECUCI

Înscriș prin care un tată arată zestrea pe care o dă fetei lui cu ocazia căsătoriei.Iată cuprinsul:

„ Încredințez eu, Marin Radu Isprăvnicelul cu înscrișul meu la mână pe ginere-meu Marin Iorgu Sia Drăguie pentru ca să se afle toate ce am dat de zestre prin chezășia cu Badea Bumbac, acum mă leg că le voi răspunde toate arăturile de mai jos, prin mărturiile de mai jos iscălite anume și pentru a fi crezut și pînă am zile răspund toate arăturile și dările ce am dat azi la vremea căsătoriei fetei mele prin cuvânt vă dau și am iscălit.

*1840 Martie 17, anume :patru boi de plug, două vaci, două iepe, doi cai, un car cu fierul lui cum se află, un plug cu fiarele lui, trei căldări cum se află, una mare ca să fie stăpînitor, grădina cu pruni cu tot cuprinsul, adică trei grădini, două hambare, una de mălai și una de grăunțe și toate cuprinsurile casei mele sub mîna ginerelei meu.....(indescifrabil).....
.avea nimic supărare pe ginerele meu, întrucât dau acestea arătate cu sufletul meu și martorii ce se vede iscăliți:*

Eu Radu Isprăvnicelul am pus degetul

Eu Tudor Bumbac adeverez

Eu Radu Alecu martor

Eu Badea Bumbac chezaș

Eu Gheorghe Alecu

Eu Popa Stanciu am scris cum s-a auzit

Eu, Marin Logofete am primit cuprinsurile acestui zapis ca o adictă.

Document preluat din „Monografia satului Tecuci Kalinderu lucrată în 1943 de către Niculae Iliescu-Administratorul moșiei boierului Lazăr Kalinderu-Paharnicul domnitorului A.I.Cuza;

ANEXA 7

MODEL DE HOTĂRÂRE DE JUDECATĂ A „SFATULUI SATULUI TECUCIU”

SFATUL SATULUI TECUCIU

Astăzi noi Sfatul împreună cu preotul și alți locuitori împreună s-a arătat iscăliți strângându-ne la casa doamnei Stana soția Dlui Marin Dragne, aducând și pe Stana fiica nemiluitului , împreună cu soția sa Marin Sia Voica s-au primit acelea în față arătate.....și că primind și-le toate pe da plin le-am .....ci mai are și ceva și mărturisind prin al ei viu graiu că numai are nimic să primească de la maica sa și că numai are nicio pretenție pă viitorime, pă această temelie am dovedit-o cu iscăliturile și istorisirea pecetei după orânduială.

1859 februarie 9

Scriitor Pandele Teodorescu

DIPUTAȚI

MĂRTURIILE

Ilie Buda

Vila Nedelcu

Dumitru Tulis

Ion Nedelcu

Mihail Dogaru

Ion Chivu

Călin Dragonu

Document reprodus după „Monografia satului Tecuci Kalinderu” lucrata în 1943 de către Nicolae Iliescu -Administratorul mosiei boierului Lazăr Kalinderu, pag.37;

ANEXA 8

Prefectura județului Teleorman raportează Ministerului de Interne donații făcute armatei de către un arendaș și un proprietar de moșie.

Domnule Ministru,

Domnul subprefect al plasei Teleorman în telegrama nr.3502 îmi face cunoscut că domnul George Pietraru, arendașul moșiei Balaciu, care cu ocaziunea trecerii prin acea plasă a armatei, Divizia IV militară activă de sub comanda domnului Colonel Borănescu, a oferit două junice, una chilă ovăz, mai multe care fân și paie și domnul Dimitrie Palimasidis proprietar în Dorobanți doi boi. Despre aceste ofrande am onoare domnule ministru a supune respectuos la cunostința domniei voastre. Binevoiți vă rog domnule ministru a primi încredințarea prea osebitei mele considerațiuni.

p.prefect,

Boruzescu

Extras din: Alexandru Mardale, Petre Grecu, Ion Toader, Ion Bălă-Participarea județului Teleorman la cucerirea Independenței de stat a României, 1877-1977, Alexandria, 1977, pagina 141;

ANEXA 9

— BIUROUL —
de Inginerie și Arhitectura
GEORGE GRUMĂZESCU
Inginer civil și Hotarnic
— CARACAL —
Str. Libertății, lângă Palatul Justiției

CERTIFICAT

Execută în condițiuni superioare
lucrări atingătoare de această branșă.
efin și conștiincios.

În urma autorizării D-lui Președinte Trib. Teleorman, dată prin ordonanța No. 9077—905,
subsemnatul măsurând în detaliu și făcând hotărnicia pământului delimitat în virtutea legii din 1854
locuitorilor din cătunul Braniștea, comuna Balaci, Județul Teleorman, am ales
locuitorului mijlocas Ion Stan Popa, pământurile arătate în planul parțelar la No. 40 pe cari le-am însemnat pe teren prin moșu-
roae cu țeruși și ale căror dimensiuni aice s'au notat cu negru în metri, cu albastru în stânjeni și
cu culoare corespunzătoare, suprafețele în hectare și pogoane, după cum urmează :

I) În vatra satului Balaci

	lung	lat	suprafața
a.	129.80 x 125.00 66. — 63.5.7	85.80 x 119.70 43.6.3 x 60.8.6	1.4650 2.1194
b.			
c.			
d.			
e.			

II) În campul mare dintre sat și calea ferată

	lung	lat	suprafața
	1156.60 588.1.6	1835.00 x 19.00 9.7.9 x 9.6.6	1.9984 3.1289

III) În trupul dintre linia ferată și valea Burliștea

	lung	lat	suprafața
	454.00 230.9.8	7.74 3.9.4	0.3394 — 87.8

IV) În trupul de la crang

	lung	lat	suprafața
	127.90 65.0.4	11.15 5.6.3	0.1427 — 369

se adaogă :

pământul expropiat pentru C. F. R.		
idem vândut particularilor		
analoghie la arii, drumuri, fântăni etc.		0.1518 — 392

Total general, hectare 4.0973 sau pogoane. 8,228

Balaci 20 Decembrie 1905.

NOTA. Pogonul s'a socotit 1296 stj. p. —
5011.79 mp. stânjenul 10 palme și palma 10 li-
nii sau 0 m. 01966.

Caracal Tip. I. Petrescu

Certificatul de proprietate al țăranului mijlocas Ion Stan Popa din cătunul „Braniștea”, comuna Balaci, Județul Teleorman, teren primit în baza legii agrare din 1864, Balaci, 20.12.1905.

ANEXA 10

Documente privind Răscoala din 1907 în Balaci. Extrase din cartea „Documente și Mărturii pentru Istoria României, Răscoala Țăranilor din 1907, de Mihail Roller, Editura de stat 1948.

TELEGRAMĂ

I. Prezentată la Magurele nr.349 d.s. cuv.35 gr.data 24 ora 12,00 Sosită la ...data... ora 12 m 30 transmisă de...

Ministru Interne Buc.

Șeful stației Balaci comunică în gara Balaci sunt peste 300 răsvrățiți cari au început scoate șinile liniei ferate și devasta gara. Rugăm ordonați trimiterea armată suficientă.

p.prefect Teleorman

Florian Moncea

Sosit București 24 Martie 1907

Nr.2771

CMJ

Pt. conformitate, ss indescifrabil

TELEGRAMĂ tranzitată

II. Din Roșiori nr.24 cl.S, cuv.36 data ¼ ora 3 s.min.

Transmisă... data.... Ora ... min...

DOMNULUI MINISTRU DE RAZBOI BUCUREȘTI

Cu trenul 169 ora 2,40 seara transit 2 vagoane cu răsvrățiți din Balaci pentru T.Măgurele cât și 19 răsvrățiți sosiți din Alexandria cu trenul 138 ora 1.30 p.m.

VIȘOIANU

pagina 442

TELEGRAMĂ tranzitată

III. Din Roșiori nr. 174 cls.S cuv.42 data 4/4 ora 4 min 3

Transmisă ...data....ora.....min...

MINISTRU DE RAZBOI BUCUREȘTI

Cu trenul 138 sosit un vagon de 50 arestați și alții insoțiți 18, de escorta care s-au expedit Turnu-Magurele cu trenul 169. Cu trenul 169 a transitat și un vagon de arestați din Balaci pentru Turnu-Magurele.

VIȘOIANU

pagina 445

TELEGRAMĂ transitată

IV. Din G.Roșiori nr.283 cl.S cuv.64 data 7/4 ora 4 s.min.

Transmisă ....data..... ora.....min....

DOMNULUI MINISTRU DE RAZBOI BUCUREȘTI

Cu trenul 170 azi plecat ora 2,2 p.m. expedit Balaci 98 militari și 3 ofițeri din regimentul 21 Ilfov, cu trenul 169 plecat ora 2,44 seara expedit din loco 12 arestați cu santinele. Cu acelasi tren transitat din Alexandria 27 arestați cu 7 santinele, iar din Balaci 39 arestați cu 7 santinele, toți pentru T.Magurele.

VIȘOIANU

pagina 446

Trimis Ministru de Interne și Serviciul sanitar

TELEGRAMĂ

V.Prezentată la Balaci no.21, cl.S. cuv 71 gr.data 6/4, ora 5,30 s.t.190.....sosită la ....data ....ora m.t. transmisă de ...

Ministru de Interne-copie

Serviciul Sanitar Bucuresti

Am terminat primele inspecțiuni în orașele și spitalele Turnu Magurele, Zimnicea, Alexandria, Roșiori și Tecuci Kalinderu, am executat dispozițiunile ordinului 5738 aplicînd și măsuri de poliție sanitară care cît și de aūtoritățile administrative. Măine 25 curent vor sosi București pentru prezentarea raportului și primirea de noi instrucțiuni.

Inspector sanitar-Dr.Valentineanu, nr.39;

Pagina 446

ANEXA 11

LISTA ÎNVĂȚĂTORILOR DIN TECUCI PÂNĂ ÎN ANUL 1943;

Din Triodul bisericii din deal aflăm că în anul 1841 era învățător Andrei Minculescu. Iată însemnarea: „Să se știe de când am scris eu Andreiu Candidatul satului Tecuciu din Deal de la leatul 1841 Martie 12 Miercuri cu mâna mea de țărână cu condeiul de gâscă. Mâna va putrezi, iar slova va rămâne și cine o va ceti mă va pomeni precum pomenesc și eu pe ăl de mi-au zis. Însemnează Andreiu Minculescu 1841 Martie 12.” Vă prezentăm în continuare lista învățătorilor din Tecuci așa cum a fost publicată de Nicolae Iliescu-Monografia satului Tecuci

Andrei Minculescu	I.N.Ghețu
Pr.Voicu Candidatul	C.Toteanie
Nita Marin Dragne	T.Mihăilescu
Mihalache Popescu	Elena Pancu
Ion Rizescu	Aurelia Ștefănescu
Stan Dumitrescu	Traian Ștefănescu
Teodor Mihăilescu	Eugenia Rădulescu
R.Cristescu	Elena Popescu
Elena Ionescu	N.Iliescu
Rux.Cristescu	Roza Marinescu
P.Demetrian	Pr.Stan Marinescu
Gh.Achimescu	Radu Popescu
Gh.Mărășescu	Toma Mihăilescu
Sev.Preda	Elinca Popescu
Ilie Popescu	Teodora Avramescu
Pr. Eftimie Popescu	Zoie Iliescu
Nicu Petrescu	Ilie V.Marinescu
Bălașa Niculescu	Aurelia Angelescu
Ion Pistică;	

Astăzi[1943] sunt patru învățători în comună și anume : Ilie Popescu, Radu Popescu ambii gr.I, Ion Pistică gr.II, și Ilie V.Marinescu definitiv, directorul Școalei nr.2;

Datele provin din lucrarea lui Nicolae Iliescu-Monografia satului Tecuci, 1943, paginile 34-35; pagina 33;

ANEXA 12

LISTA PREOȚILOR DIN TECUCI ÎNTRE ANII 1832-1943

Tecuciul din Deal

Popa Pătrașcu

Popa Mihaiu

Popa Ion Tecucianu

Popa Ivan

Preotul Marin

Preotul Voicu

Preotul Apostol

Preotul Stan Marinescu

Preotul Ilie Mihăilescu

Preotul Eftimie Popescu

Tecuciul din Vale

Preotul Savu

Preotul Drăgușin

Preotul Dragne

Preotul Albu

Preotul Voicu

Preotul Ivan

Preotul Marin

Preotul Apostol

Preotul Teodor Popescu

Preotul Radu Popescu

ANEXA 13

Dinamica învățământului și culturii în satul Balaci, comuna Balaci între anii 1944-1968

	1944	1963	1968
Numărul sălilor de clasă	9	19	21
Numărul elevilor	692	665	655
Numărul cadrelor didactice	19	31	31
Elevi la liceu	15	34	39
Elevi la școlile profesionale	6	43	48

Studenti	3	13	29
Numărul de volume ale bibliotecii	1800	8860	14572
Formații artistice de amatori	----	5	13
Aparate de proiecție cinema/număr de spectatori	----	2-12292	2-19726

Dinamica dezvoltării sectorului zootehnic la C.A.P. „1 Iunie” Balaci-valoare în mii lei;

Animale	1965		1966		1967		1968	
	Planificat	realizat	planificat	realizat	planificat	realizat	plan	real
Vaci de lapte	160	176	250	181	196	194	210	206
Taurine	523	520	520	588	614	559	520	506
Ovine	1302	1400	1300	1291	1646	1399	1600	1416
Porci	150	500	450	537	631	564	750	569
Păsări	1500	----	----	----	3750	----	----	----
Total	3635	2596	2520	2597	6837	2716	3080	2697

Dinamica veniturilor realizate de C.A.P. „1 Iunie” Balaci- în mii lei.

Activități	1965		1966		1967		1968	
	planificat	realizat	planificat	realizat	planificat	realizat	plan	real
Cultura vegetală	749	570	752	1015	1054	952	1156	920
Zootehnie	924	709	1006	944	1045	983	1186	952
Legumicultură	483	392	896	510	738	311	605	442
Cereale	390	368	707	1032	271	172	597	516
Prestări servicii	35	25	18	15	16	16	16	20

Total	2581	2164	3379	3516	3124	2434	3560	2850
-------	------	------	------	------	------	------	------	------

ANEXA 14

Tabel cu locuitorii satului Balaci, care au murit sau dispărut în Campania 1916-1919, pentru întregirea neamului românesc.

În anul 1925 a fost construit un monument în memoria acestora. Monumentul reprezintă un soldat echipat ca cei ce au luptat în primul razboi mondial așezat pe un soclu. Pe fața soclului este așezat un basorelief cu o scena de razboi. Deasupra basoreliefului este scrisă inscripția :„Pe aici nu se trece...”. Sub basorelief stă scris:„Comuna Balaci, Recunoscătoare fiilor ei morți și dispăruți în Campania 1916-1919 pentru întregirea neamului românesc” .Pe celelalte 3 părți ale soclului sunt așezate 3 plăci de marmură pe care sunt inscripționate numele eroilor:

IONESCU Nicolae-sublocotenent;	TĂNASE Marin-soldat;
DRĂGOESCU Aurel-sergent;	MARIN Petre-soldat;
TĂNASE GH.Ion-sergent;	TĂNASE Marin-soldat;
BRĂTESCU Constantin-sergent;	LĂUTARU Marin-soldat;
TACHE Ștefan-sergent;	JOIȚA Radu-soldat;
PRUNĂ Florea-sergent;	MIULEȚU Năstase-soldat;
PRUNĂ Ștefan-caporal;	ANDREI Teodor-soldat;
SPĂLĂȚELU Ilie-caporal;	STANA Năstase-soldat;
SOARE Gheorghe-caporal;	SPĂLĂȚELU Ion-soldat;
ANGHEL Constantin-soldat;	VÂLCU Ion-soldat;
BRANIȘTEANU Mihail-soldat;	BRATU Ion-soldat;
CIOBANU Dumitru-soldat;	STANCA Nicolae-soldat;
BALTAC Alexandru-soldat;	COSTACHE Marin-soldat;
IONESCU Dumitru-soldat;	OPREA Marin-soldat;
MARINESCU Alexandru-soldat;	BALTAC Miu-soldat;
GHEORGHE Nicolae-soldat;	BALTAC Ilie-soldat;

GHEORGHE Dumitru-soldat;
MIHALACHE Alexandru-soldat;
NICOLAE Dumitru-soldat;
GHEORGHE Marin-soldat;
BURCEA Dumitru-soldat;
BĂIDĂNAC Marin-soldat;
GÂNGUIE Marin-soldat;
COSTACHE Florea-soldat;
DRAGOMIR Ion-soldat;
NICOLAE Constantin-soldat;
ION Gheorghe-soldat;
MINCĂ Mihai-soldat;
MARINESCU Nicolae-soldat;
ION Constantin-soldat;
DANCIU Dumitru-soldat;
STAN Gheorghe-soldat;
GHEORGHE Marin-soldat;
VASILE Nicolae-soldat;
BURCEA Nastase-soldat;
GUTUIE Gheorghe-soldat;
SMEREANȚA Gheorghe-soldat;
CÂRSTOIU Ilie-soldat;
VASILE Nicolae-soldat;
VASILE Dumitru-soldat;
PĂUN Năstase-soldat;
STĂNESCU Ion-soldat;
MARIN I. Marin-soldat;

BALTAC Marin-soldat;
NICOLAE Năstase-soldat;
MATEI Ion-soldat;
ION Florea-soldat;
MARIN Marin-soldat;
ENE Marin-soldat;
ARVAT Matei-soldat;
ARVAT Ilie-soldat;
ROTARU Ion-soldat;
ȘTEFAN Grigore-soldat;
LUNGU Năstase-soldat;
TĂLPUȘ Ion-soldat;
IONITĂ Manea-soldat;
PRUNĂ Neagu-soldat;
MIHAI Stan-soldat;
RADU Marin-soldat;
COSTACHE Ilie-soldat;
BURCEA Ion-soldat;
TUDORA Ilie-soldat;
ION Tănase-soldat;
MARIN Ion-soldat;
NĂSTASE Ion-soldat;
RADU Florea-soldat;
POPP Ion-soldat;
MIHAI Ion-soldat;
JOIȚA Ștefan-soldat;
TUDOR Ion-soldat;

CIUCĂ Ion-soldat;

BOTEA Florea-soldat;

IORDACHE Petre-soldat;

POPA Gheorghe-soldat;

ANEXA 15

Tabel cu eroii comunei Balaci căzuți pe câmpul de luptă în al II-lea război mondial

În anul 2004 în fața Căminului Cultural din satul Balaci, comuna Balaci a fost amplasat un monument de marmură care are în partea de sus o decupare în formă de cruce, pe care sunt înscrise numele fiilor satului Balaci căzuți pe câmpul de luptă în cel de-al II-lea război mondial. La baza monumentului sunt înscrise următoarele: „Acest monument a fost ridicat în memoria eroilor care au luptat în al 2-lea Razboi Mondial. Inițiatori: Primar Ing.Calotă Ilie și Florea Bucur, veteran de Razboi. Sponsor: Stan Gheorghe; executant-Tănase Alexandru; ianuarie 2004;

BUCUR Alexandru-plutonier;

MEIȚOIU Gheorghe-caporal;

IONAȘCU Atanase-sergent major TTr.;

POPA Stan-soldat;

RĂDULESCU Ștefan-sergent major TTr.;

COSTEA Stan-soldat;

IOANA I.Polidor-sergent major;

GRIGORE I.Marin-soldat;

ZARAGIU Năstase-sergent major;

DANCIU Ilie-soldat;

TĂLPUȘ Smarandache-sergent major;

TĂNASE Ene-soldat;

SANDU P.Ion-sergent major;

DINA Radian-soldat;

PRUNĂ Marin-sergent major;

GRIGORE St.Marin-soldat;

ARVAT Gheorghe-sergent major;

IONESCU Ștefan-soldat;

DUMITRU Ionită-sergent major;

PREDĂ Gh.Anton-soldat;

SPĂLĂȚELU Ilie-sergent major;

CIOBANU Niculae-soldat;

BUCUR Năstase-sergent major;

NEAGOE Ilie-soldat;

BUCUR Marin-sergent major;

NEAGU Niculae-soldat;

ION I.Grigore-sergent major;

TĂLPUȘ Florea-soldat;

VASILESCU Teodor-caporal;

ION P.Ion-soldat;

VĂLCU Marin-caporal;
FUDULU Vasile-caporal;
STATE Năstase-caporal;
TĂNASE Anton-caporal;
ENE Niculae-caporal;
ENE Marin-caporal;
ȘTEFAN Niculae-caporal;
ION M.Grigore-caporal;
STANCA Niculae-caporal;
MIULEȚU Năstase-caporal;
TĂNASE Marin-caporal;
BRATU Iancu-caporal;

JOIȚA Ion-soldat;
DINA I.Constantin-soldat;
DINA I.Alexandru-soldat;
SOARE Ion-soldat;
BADEA Radu-soldat;
COSTACHE P.Grigore-soldat;
OLTEANU Constantin-soldat;
ENE M.Ion-soldat;
GRIGORE M.Cristea-soldat;
PÂRLAN D.Ion-soldat;
TĂNASE D.Niculae-soldat;
GRIGORE Florea-soldat;

ANEXA 16

Balada „AGA BĂLĂCEANU”

Supt seninul cerului,
La poiana mărului,
Întîlnitu-s-a, -ntîlnit
Doi domni cu două oști:
O oaste mi-este nemțească,
Vine să ne prăpădească;
Vine aga Bălăceanu,
Care-a părăsit divanu,
Divanul l-a părăsit,
La vitejie a ieșit.
O oaste-mi este turcească,

Este a lui Constandin Brâncoveanu,
C-ăla stăpînea divanu.
Dar de ce ei se certa?
Că aga Bălăceanu zicea
Să facă Bucureștii la Bălaci,
Ca sunt ziduri începute,
Frate și neisprăvite,
Biserica din Bălaci,
Făcută cu-o sută de ani
Înaintea Bucureștilor.
Și Constandin Brâncoveanu,

Și cu Bucurel ciobanu
Zicea să facă Bucureștii
Pe Dîmboviță,
Ca e apă de spălat
Și câmp mare d-alergat!
Ei, frate, nu se-nvoia,
La bătaie se lua,
Oastea lui Constandin Brâncoveanu,
Se pune pe oastea lui Aga
Bălăceanu
De-o tăia, d-o potopea.
Unde aga Bălăceanu se uita,
Din pridvor că mi-ți sărea
Și la cal că-mi alerga,
În șapte chingi că mi-l chinga,
Șapte chingi, șapte tafture,
Care face paisprezece,
Și-i sta inimioara rece;
Și-mai pune d-o curea,
Să nu cază undeva....
Unde-n oaste că intra,
Nu mi-o taie cum se taie,
Și mi-o taie tot grânește,
Și-o grămădește clăiește.

Unde Constandin Brâncoveanu
vedea
Cum oastea lui se-mpuțina,
Mâna la gură pune, a,
Cu pumnii-n piept se bătea:
„Sărăcuț de maica mea,
Că mi-a prăpădit oastea,
....crucea mâne-sa!”
Pristav, nene că pune, a,
Trei zile, trei nopți striga:
--Care, frate, s-o afla,
Și, nene , s-o adevăra
Ca să taie p-acesta,
Îi dăruiesc domnia,
Domnia și moșia,
Ca să taie p-acesta
Că mi-a prăpădit oastea!
Nimenea nu se afla,
Fără cât că se găsea,
Săvai, căpitan Costin
Al Bălăceanului fin.
La Constandin Brâncoveanu mergea
Și din gură-i cuvânta:
--Constandine Brâncovene,
Îmi dăruiești moșia,

Moșia și domnia,
Ca să-mi tai eu nășia?
Că mi-e părinte mai mare
Mi-a ars focu la spinare,
Frică- mi e de lumînare!
Unde Constandin Brâncoveanu c-
auzea,
În brațe că-l îmbrățișa
Și-n gură că-l săruta,
Și la masă că-l trăgea,
Mândru înscris mare făcea,
Ca să-i dea el domnia,
Domnia și moșia.
El la cal că-mi alerga
Și bine-n chingi că-l strângea,
Și-n oaste că mi-ș` intra.
Unde nașu-său că-l vedea,
El din oaste s-alegea
Și la câmp, nene fugea
Și-n gura mare striga:
--Asteaptă-mă, nașule, și pe mine,
Pune-mi scară
Lângă scară,
Și oblânc,
Lângă oblânc,

Unul pe altul să ne păzim,
Să tăiem, să potopim!
Dar nașu-său că-mi grăia:
--D-alelei, fine Costine,
Te-aș adăsta eu pe tine,
Mi-e frică de-nșelăciune,
Că sunt mari domniile,
Mituiesc cu pungile
Și dau cu moșiile,
Să-și taie nășiile!
--Nu te teme, nașule, de mine,
Că-mi ești părinte mai mare,
Mi-ai ars focul la spinare,
Frică mi-e de lumînare!
De micșor m-ai botezat,
De mare m-ai cununat,
Trei copii mi-ai creștinat,
Două fete și-un băiat,
Și-acu vorbești cu păcat!
Cu cuvântu-l înșela
Și pe el că-l adăsta,
Amândoi s-alătura.
--Nașule, taie dumneata mijloacele,
Ca să tai eu mărginile!

Dară Costin ce-mi făcea?
Mai în urmă rămînea,
Paloş pe mischiu trăgea,
Pe lângă el că se da,
La naşu-său că trăgea,
Unde cu paloşu da,
Lua mîna cu spata,
Şi picioru cu şoldu,
Şi țeasta șelei,
Şi trei fețe de ibîncă,
Şi trei coaste de la cal.
Răzmă paloşu-n pămînt,
Că intră pînă-n mănunchi,
Aşa da de năcăjit...
Se simți că la tăiat,
Parcă fu de lupi mîncat,
Şi da dosul şi fugea,
Picioare în scări rămînea,
În cirlă, mocirlă intra
Ş-acolo că se văita:
--D-alelei, fine Costine,
Cum mă tăiaşi tu pe mine?
Vino de mă scoate pe mine
Din acea cirlă mocirlă,

Să te iert, fine pe tine,
Să te arăneşti în lume!
Unde la el că mergea
Şi cu paloşu că da,
Tot în naşu-său lovea
Şi cu paloşu că da,
Frumos capu i-l tăia,
În sulită-l sprijinea,
La disagi îl așeza
Şi pe cal că-ncăleca,
La Constandin Brîncoveanu mergea
Şi din gură-i cuvînta:
--Brîncovene Constandine,
Dă-mi tu mie domnia,
Domnia şi moşia,
Că mi-am tăiat năşia.
Mi-a fost părinte mai mare,
Mi-a ars focul la spinare,
Frică mi-e de lumînare!
Constandin Brîncoveanu striga:
--Mă porc-de-câine, liftă rea,
Cine ție ți-a poruncit
Şi ție ți-a volnicit
Să ții tu calea domnilor,

Al doilea-mpăraților,
Al treilea vitejilor?
Măine-poimăine înainte mi-oi ieși,
Și pe mine m-oi întâlni,
Și pe mine m-oi tăia,
Cum ai tăiat nășia,
Da`nu e mai bine-așa,
Până ești la mâna mea
Să-ți răpui eu viața?
Chip gialîpului făcea
Și-i dete capu-alături.
Făcu moarte peste moarte,
Două capete împreunate.
Tron de ceară le făcea,

La-mpărație-mâna,
De se ducea pomina
Și-aicea, și-n Viena,
D-auzea măria-sa
Și tare se jeluia,
Și cu toată nemția,
De a rămas pomina
Pe toată Valahia!

***Culeasă de G.Tocilescu în
Șerbăneștii de Jos, județul Olt;***

ILUSTRATII

Pectoral .Mileniul5 i.Hr.Balaci;
Muzeul de istorie a Romaniei

Măgura din Hodorog(Balaci)

Măgura din Baltă(Balaci)

Măgura din Burdeni

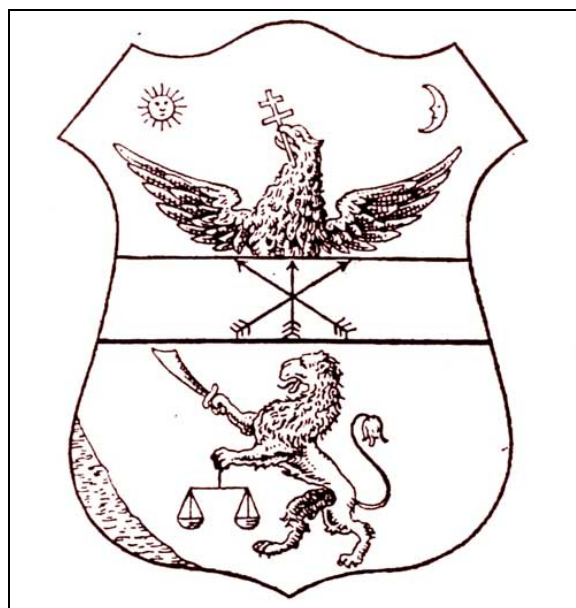
Măgura din Tecuci

Familia Nedelea Bălăceanu(Tismana)

Blazonul familiei Bălăceanu

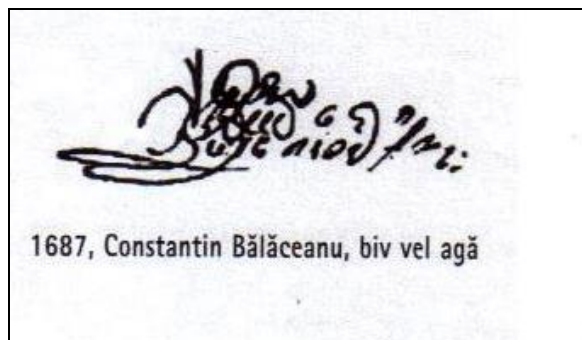
Extras din Blazonul familiei Bălăceanu(var.Grecianu)

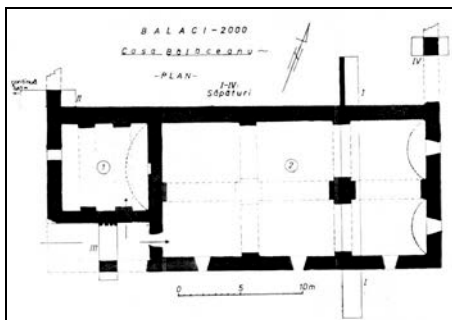

Semnătura luiAga Constantin Bălăceanu

Altă semnătură a lui Aga C.Bălăceanu

Planul Casei lui Bălăceanu

Ruinele casei lui Bălăceanu, partea vestică

Ruinele Casei lui Bălăceanu

Semnătura lui Matei Bălăceanu

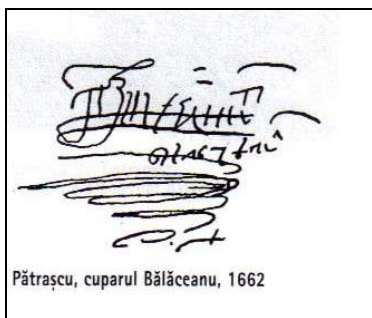

Stema comunei Balaci

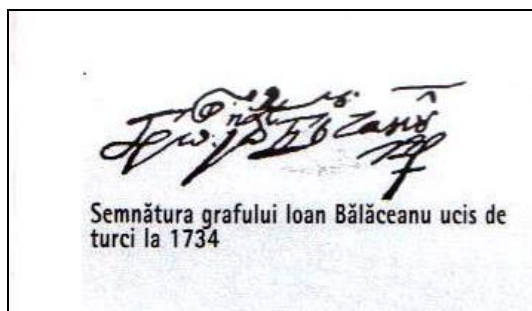

Biserica satului Balaci construită de Aga Constantin Bălăceanul în 1684

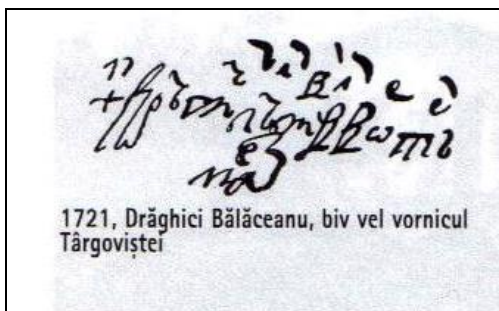

Semnătura lui Pătrașcu Bălăceanu

Semnătura fiului lui Aga C-tin Bălăceanu

Semnătura lui Drăghici Bălăceanu

Semnătura Smarandei Bălăceanu

Constandin(Dinu) Bălăceanu

Banul Constantin Bălăceanu(1764-1831)

Pictură contemporană-Ban C.Bălăceanu

Soția Banului C.Bălăceanu

Iancu Bălăceanu(1798-1878)

Costache Bălăceanu(1793-1860) Biv vel aga

Hatmanul Ștefan Bălăceanu

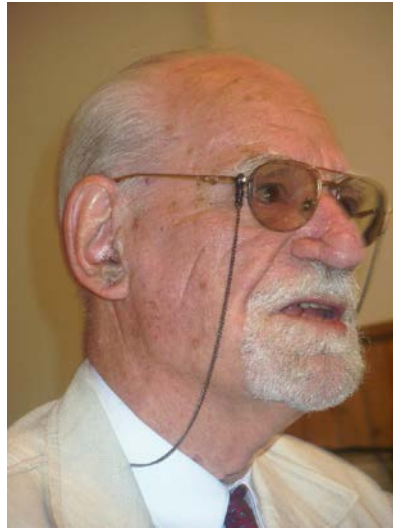

Grigorie Bălăceanu(1801-1846)

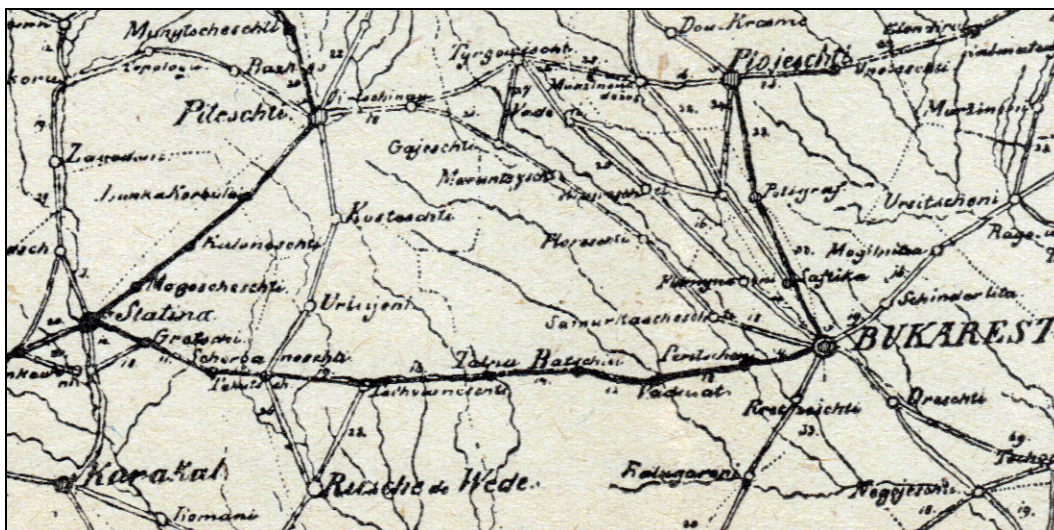

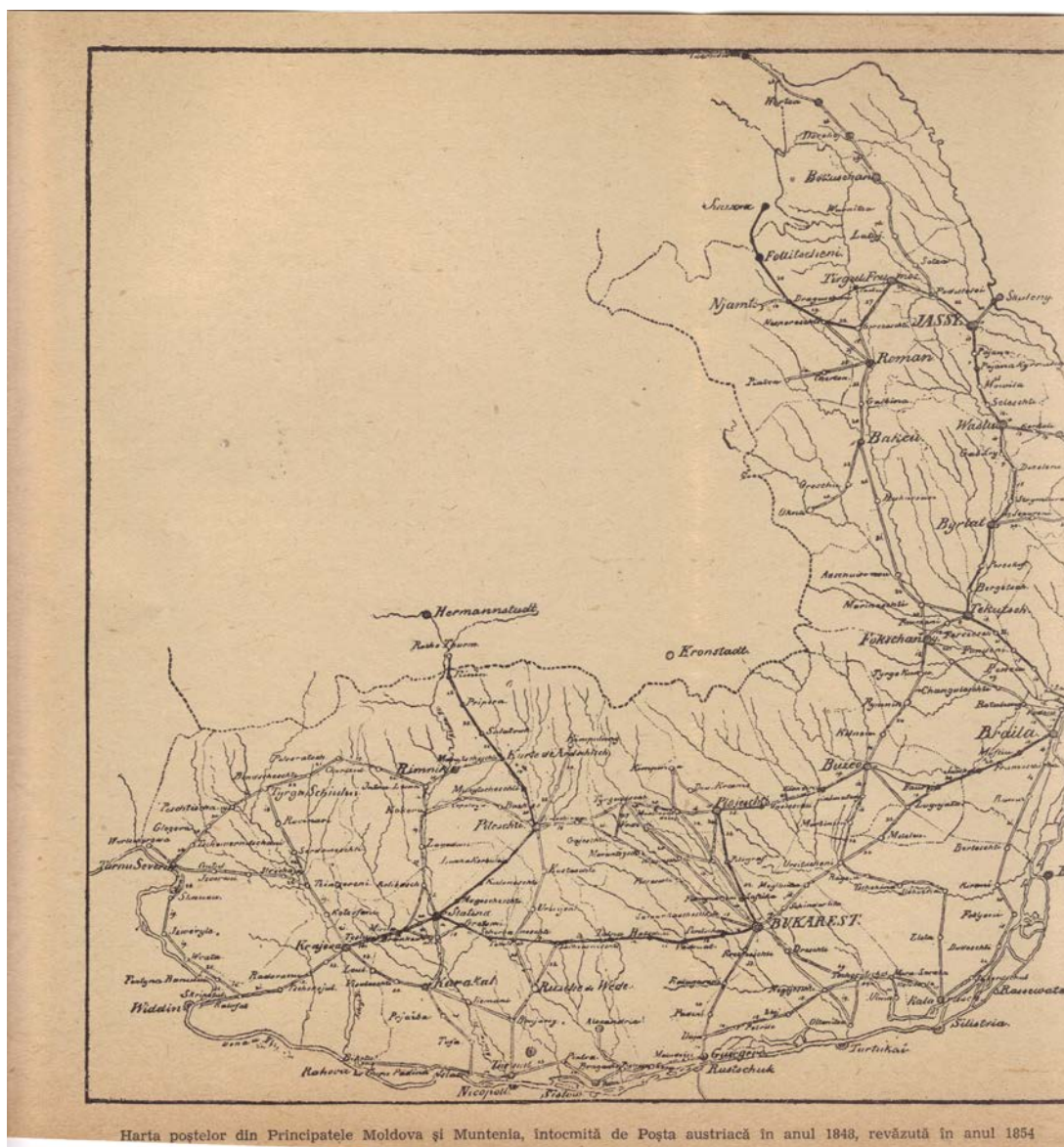
Sultana Bălăceanu(1857-1923)
căsătorită Ghica-Deleni

Constantin Bălăceanu-Stolnici
Ultimul din familia Bălăceanu

Extras din harta drumurilor poștale-Drumul olacului și stația de poștă Tecuci.

Lazăr Kalinderu

Soția lui Lazăr Kalinderu

Biserica din Vale, Tecuci

Pârâul Burdea în Balaci

Pârâul Câinelui în Balaci

Fosta Grădiniță și Școala în Tecuci

Gara Balaci

Primăria comunei Balaci

Casa Făgărășanu

Casa Militaru

Casa Burcea

Șoseaua de la Balaci la Siliștea Gumești

Casă model vechi cu prispă și parmalâc

Vedere din centrul comunei Balaci

Vedere spre centrul comunei Balaci

Spitalul din Burdeni, comuna Balaci

Soldații Brumaru Radu(cele înalt) din Tecuci-Kalinderu și Lungu Năstase(cele scund) din Balaci, Contingentul 1909,fotografiați la 10 mai 1911 în Pitești. Lungu Năstase a murit în martie 1917, în prizonierat, în lazaretul Czersk(Prusia orientală), actualmente în Polonia.

Saivanele din Tecuci

Podul din centrul satului Tecuci

Monumentul ridicat în memoria eroilor din cel de-al doilea război mondial în satul Balaci

Monumentul ridicat în memoria țăranilor care au murit în timpul Răscoalei din 1907 în Balaci

Monumentul ridicat în cinstea eroilor din primul război mondial, satul Balaci, comuna Balaci

Strada Amurgului, sat Balaci

Școala generală din satul Balaci, comuna Balaci

Șoseaua din Balaci spre Tecuci

Spitalul din Burdeni iarna.

Nicolae Kalinderu

Ioan Kalinderu

Acad. Ion Făgărășanu

Theodor Răpan

General.Florin Răpan

Comandor Gabriel-Florin Moisesescu

Adina Oprea

Avionul Mig-21 și Monumentul eroilor pentru întregirea neamului

BIBLIOGRAFIE

ADAM I, MARCU N., -Studiu despre dezvoltarea capitalismului în agricultura României, vol.II, București, 1959;

ALI AMZULESCU-Balade populare românești, antologie, Ed.Minerva, 216p., București, 1988;

ALI AMZULESCU-Cântece bătrânești, Ed.Minerva, 594 p., București, 1974;

ANDREI GH., CĂTĂNOIU GH., Ionel POPESCU-Monografia comunei Balaci, 1968, mss;

* * * Anuarul, statistica și geografia județelor Argeș, Muscel, Olt, Teleorman și orașele Pitești, C.de Argeș, C-lung, Slatina, T.Măgurele, Alexandria, Roșiori și Zimnicea pe anul 1902 și 1903, Pitești, 1903;

Constantin BĂLĂCEANU-STOLNICI-Cele trei săgeți, Editura Eminescu 1990, 380p., București;

Maria Cioara BÂTCĂ, Vlad BÂTCĂ-Zona etnografică Teleorman, Editura Sport-Turism, București 1985;

Fernande CHIREA-Plai de baladă-Editura Sport-Turism, București, 1984;

Marian CIOBANU-Marin Preda-Monografie sentimentală, Ediția II, Ed.Caligraf, Pitești, 1998;

* * * Cronicari munteni, Editura pentru literatură, vol.I-II, 1962, București;

A.DEAC, I.TOACĂ, -Lupta poporului român împotriva cotorpitorilor 1916-1918, Ed.Militară, București, 1978;

* * * Dicționar de Istorie Veche a României, sub redactarea lui D.M.Pippidi, București, 1976;

* * * Dicționar Enciclopedic Român, vol.I, Editura Academiei, Bălăceanu, 1962;

* * * Documenta Romaniae Historica. B.Țara Românească, vol.XXII(1628-1629), Ed.Academiei RSR, București, 1969;

* * * Documente pentru Istoria României, B.Țara Românească vol.II-VI, București, 1951-1958;

* * * Documente privind Istoria României, Răscoala de la 1821, vol.I-V, Ed.Academiei, București 1959-1962;

* * * Documente privind Istoria României, Colecția Eudoxiu Hurmuzaki (serie nouă), vol.III, Ed.Acad. 1967;

* * * Documente privind Unirea Principatelor, vol.I, Documente Interne, 1854-1857, Ed.Acad.București, 1961

* * * Documente privitoare la Istoria Ardealului, Moldovei și Țării Românești, vol.XI, Acte și scrisori(1661-1690)-Publicate de dr.Andrei Veress, București, M.O.Imprimeria Națională, 1939;

* * * Enciclopedia Arheologiei și Istoriei vechi a României, vol.I, A-C, sub coordonarea lui C.Preda, Editura Enciclopedică, București, 1994, 402p.;

* * * Familiile Boierești din Moldova și Țara Românească (Enciclopedie istorică, genealogică și biografică), vol. I, Abaza-Bogdan-coordonator și autor-Mihai Dim, Sturdza-Editura Simetria, București 2004;

Ioan C. FILITTI-Catagrafia oficială de toți boerii Țării Românești la 1829, București, 1929, 72p.;

Ioan C. FILITTI-Despre vechea organizare administrativă a Principatelor Române, București, 1929;

Dionisie FOTINO-Istoria vechii Dacii, 1818, București;

Pantele GEORGESCU-Dicționarul geografic, statistic, economic, și istoric al județului Teleorman, București, Stabiliment Grafic I.V. Socec, 1897;

C.C. GIURESCU-Principatele Române la începutul secolului al XIX-lea, București, Ed. Științifică, 1957;

Ștefan GRECIANU-Genealogiile documentate ale familiilor boierești, vol. I-III, București, 1913-1916;

B.P. HASDEU-Etymologicum Magnum Romaniae, Tom III, București, 1893;

Niculae ILIESCU-Monografia satului Tecuci Kalinderu, 1943, mss;

Acad. Iorgu IORDAN-Nume de locuri românești în Republica Populară Română, vol. I, Ed. Academiei, 1952;

Nicolae IORGA-Istoria Românilor, vol. VII, Reformatorii, București 1938;

Nicolae IORGA-Revelații toponimice pentru istoria neștiută a românilor, I, Teleormanul-Analele Academiei Române, Tom. XXIII (1940-1941), 1941;

* * * Istoria României, vol. III-IV, Editura Academiei RPR, 1964;

G. I. LAHOVARU, I. C. BRĂȚIANU și Grigore TOCILESCU-Marele dicționar geografic al României, 1902;

O. G. LECCA-Dicționar istoric, arheologic și geografic al României, București, Ed. Universul SA, 1937;

Octav George LECCA-Familiile boierești române-Istoric și genealogie, București, Editura Minerva, 1899;

Fl. LUPESCU, MILIȚIU I., CAZACU I.-Înființarea plantațiilor pomicele pentru consum local în stepă și silvostepă, 1959;

Anghel MANOLACHE, Gh. PARNUȚĂ-Contribuții la istoria culturii și învățământului din Teleorman, vol. I, 1973, Alexandria;

Alexandru MARDALE, Ion TOADER, Petre GRECU, Ion BĂLĂ-Participarea județului Teleorman la cucerirea independenței de stat a României, Alexandria, 1977;

Gheorghe MATEI-Cluburile socialiste la sate, Editura Științifică, 1968;

Christache Ch.MILIAN-Monografia social-economică a județului Teleorman, Turnu Măgurele, 1935;

I.NECULCE-Letopisețul Țării Moldovei, 1661-1743, București, 1959;

Constantin V.OBEDEANU-Aga Constantin Bălăcianu în politica Țării Românești cu împărăția Germaniei, 1904

* * * Pagini de istorie bisericească teleormăneană 1996-2006.Ed.Carte Ortodoxă, București, 2006, 496p.;

Alexandru PĂUNESCU-Contribuția lui Dimitrie C.Butculescu în domeniul arheologiei, <http://www.cimec.ro/Arheologie/ArhivaDigitala/3D.C.Butculescu/Butculescu 1.htm>

Gheorghe POPA, Ion BĂLĂ, Ion TOADER-1848 în județul Teleorman, Editura Academiei,București 1980;

* * * Publicațiile periodice românești, Tom II, 1907-1918 și supliment 1790-1906, Editura Academiei, 1969,;

Georgeta RĂDUICĂ, Nicolin RĂDUICĂ-Dicționarul presei românești(1731-1918), Ed.Științifică, Buc.,1995;

* * * Răscoala țăranilor din 1907, sub îngrijirea lui M.Roller, Editura de Stat, 1948;

* * * Revista Arhivelor, nr.2,1967;

* * * Revista Arhivelor, An.XII, 1969, nr.1, București;

* * * Revista Arhivelor,nr.2, 1969, București;

* * * Revista Arhivelor, anul XLVII.Tom XXXII, nr.1, București, 1970;

* * * Sacrificiile Românești, Orfanii și invalizii, arestații, ostătecii, internații și deportații,Imprimeria Statului, Tom 2,București 1924,

Dr.Pompei Gh.SAMARIAN-Medicina și farmacia în trecutul românesc, vol.II-III,București, 1938;

I.SIMIONESCU-Flora României, ediția a III,București 1961;

Henri H.STAHL, Paul H.STAHL,-Civilizația vechilor sate românești, Orizonturi,Ed.Științifică, București 1968;

N.STOICESCU-Dicționar al marilor dregători din Țara Românească și Moldova.secolele XIV-XVII;

N.STOICESCU-Sfatul domnesc și Marii dregători din Țara Românească și Moldova, sec.XIV-XVII, Ed.Acad. 1968;

Petre STROESCU-Teleormăneni prin veacuri(1280-1933),Roșiorii de Vede,Libr.și tip.G.Necșulescu, 1933;

Preot Teodor TILEA-Istoria bisericii din Balaci,mss;

Ion TOADER,Ion BĂLĂ, Petre GRECU, Gh.POPA,-1907 în județul Teleorman;

Ion TOADER, Alexandru MARDALE, -Teleorman, monografie, Editura Sport-Turism, București, 1980;

Mioara TURCU-Geto-Dacii din câmpia Munteniei, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1979;

-Centrul de istorie și apologetică (3.04.2009), Schiță istorică, capitol VI.;

PERIODICE:

-**Magazin Istoric**, revistă lunară, 1967-2000;

-**Teleormanul**, ziar județean;

-**Studii și cercetări de istorie veche**;

-**Studii și cercetări de istorie medie**;

© Toate drepturile rezervate conform legii dreptului de autor. Folosirea acestei monografii fara acceptul autorului interzisa.

Această monografie în format electronic a fost predată primarului comunei Balaci, județul Teleorman , ing.Calotă Ilie, la cererea acestuia, pentru a fi publicată.